

\$ 1

Historia lotu 5055 - szczegóły katastrofy - str. 4

ECHO TYGODNIA

Rzeczniczka Departamentu Stanu USA podała do wiadomości 9 maja, że osoby zaniepokojone o los krewnych, którzy mogli się znajdować na pokładzie polskiego samolotu, który uległ katastrofie mogą telefonować na numer (212) 944-8116, w celu uzyskania odpowiednich informacji

Biuro Podroży Pekao w Toronto odmówiło podania informacji o pasażerach którzy zginęli w katastrofie. Oświadczono, że LOT się nie zgadza, że jest to tajemnica i że nikt w Kanadzie tej listy nie otrzyma

NIEZALEZNY MAGAZYN DLA KAZDEGO

Nr 238 Toronto 14 - 20 maja 1987

TRAGEDIA

Podajemy listę osób, zamieszkałych w Polsce, które zginęły w katastrofie. Po nazwisku i imieniu następuje data urodzenia i miejsce zamieszkania. Dalej listy obywateli i mieszkańców USA, którzy ponieśli śmierć. Brak danych o członkach załogi i dwu innych osobach. Lista nie jest ostatecznie zweryfikowana, udało się ją nam uzyskać telefonicznie dzięki kontaktom w Polsce. W razie wątpliwości można telefonować na numer, podany w prawym górnym rogu na tej stronie.

Adamska Anna Małgorzata, 10 06 40, Krosno • Auguscik Włodzimierz, 19 03 41, Tarnów • **B**aldyga Władysław, 05 03 23, Gdansk • Basinska Lucyna, 29 06 39, Szczecin • Błazejewska Krystyna, 16 11 48, Rzeszów • Boczar Krystyna, 18 10 30, Szczecin • Boganska Barbara, 20 04 28, Gdansk • Borowski Mirosław, 15 06 50, lot pas, Warszawa • Brodzinski Antoni, 24 09 27, Warszawa • Buła Jan, 14 05 56, Nowy Sącz • **C**hmura Halina, 11 12 65, Rzeszów • Chrapała Stefan, 04 01 37, Tarnobrzeg • Czajczynski Zdzisław, 21 01 29, Warszawa • Czechorowski Bronisław, 25 09 15, Wrocław • **D**ąbkowski Waldemar, 06 12 63, Łomża • Domeradzka Halina, 01 09 28, Warszawa • Duba Antonina, 13 06 38, Jelenia Góra • Duba Bernard, 12 10 38, Jelenia Góra • Dymek Krystyna, 20 03 46, Wrocław • **F**eret Edward, 04 03 50, Rzeszów • **G**ierlach Tadeusz, 28 09 36, Krosno • Głębocka Jadwiga, 07 01 46, Warszawa • Głębocki Roman, 08 03 37, Warszawa, Głos Stanisław, 20 04 20, Szczecin • Głowacki Antoni, 12 05 54, Tarnobrzeg • Grabiarz Władysława, 29 03 54, Zamosc • **G**regorczyk Janina, 26 03 33, Siedlce • Grzejka Marian, 21 04 35, Jelenia Góra • **J**ablonski Ludwik, 20 07 28, Zielona Góra • Jaroszynski Artur, 02 01 57, Lublin • Jasik Tadeusz, 14 11 54, Rzeszów • Jozwik Dorota, 31 01 53, lot pas, Warszawa • **K**abaj Stanisław, 07 01 24, Krosno • Kaczor Lubomir, 04 08 63, Słupsk • Karczewska Mirosława, 06 01 49, Konin • Karwowski Zenon, 14 11 49, Suwałki • Klimaszko Katarzyna, 02 10 22, Przemyśl • Kolarzyk Grzegorz, 17 11 59, Zielona Góra • Kolek Antoni, 21 03 54, Rzeszów • Kondrat Tadeusz, 11 01 47, Tarnów • Knapik Helena, 19 09 45, Tarnów • Kostrzak-Głowczewski Edward, 17 09 46, Szczecin • Kozakowska Władysława, 03 06 27, Kielce • Kruszevska Halina, 30 10 40, Warszawa • Kuciak Jacek, 08 07 38, Warszawa • Kuciak Krystyna, 13 12 42, Warszawa • Kukierek Stanisław, 06 09 10, Warszawa • Kulesza Anna, 02 05 43, Warszawa • Kurtyła Bogusława, 06 02 67, Krosno • **L**atka Anna, 08 01 13, Krosno • Łęcki Stanisław, 14 04 30, Katowice • **M**ach Henryk Andrzej, 29 11 48, Przemyśl • Maciąg Anna, 29 07 46, Rzeszów • Mackiewicz Zofia, 01 06 30, Pruszków • Majchrzak Kazimierz, 01 04 46, Nowy Sącz • Małz Marian, 22 05 45, Katowice • Mastyk Izabela, 20 10 39, Krosno • Maziarz Andrzej, 09 02 56, Tarnobrzeg • Mazur Jan, 22 01 55, Przemyśl • Michalak Anna, 15 07 04, Gorzów • Mienicka Halina, 03 08 29, Bydgoszcz • Migiel Sylwestra, 23 12 50, Nowy Sącz • Misiewicz Kazimierz, 02 01 46, Białystok • Miskowicz Michał, 26 09 49, Rzeszów • **N**iemyski Kazimierz, 12 01 51, Białystok • **O**dolewski Dariusz, 08 05 62, Łomża • Orłow Irena, 25 01 35, Tarnów • Orzeł Kazimiera, 05 01 39, Gorzów • Osipa Tadeusz, 18 02 45, Rzeszów • **P**awłowski Władysław, 23 04 21, Olsztyn • Pięknos Anna, 31 03 39, Krosno • Pikalska Leokadia, 01 01 43, Góra • Pisula Władysława, 28 03 40, Rzeszów • Pitelski Stefan, 10 08 50, Białystok • Piwowski Wacław, 15 08 45, Łomża • **P**łatnerz Mieczysław, 21 05 31, Tarnobrzeg • Pogorzelski Alek-

sander, 23 11 17, Białystok • Pogorzelski Lucjan, 01 06 42, Ostrołęka • Prus Adam, 18 05 52, Piotrków Trybunalski • Przechera Zenon, 13 08 59, Legnica • Puzio Stanisław, 02 11 46, Rzeszów • Pyra Stanisław, 01 12 23, Rzeszów • **R**udnicka Urszula, 30 04 31, Kraków • Rudnicka Zofia, 15 07 32, Łomża • Rudnicki Kazimierz, 08 02 27, Kraków • Rudzinska Krystyna, 20 09 32, Łódź • Rusnaczyk Stanisław, 03 09 57, Nowy Sącz • Rutkowska Helena, 19 03 57, Białystok • Rycerz Michalina, 02 04 26, Warszawa • Ryczak Marianna, 15 10 29, Rzeszów • **S**adowska Alicja, 06 01 47, Białystok • Sadowski Władysław, 01 02 39, Białystok • Salmonowicz Irena, 23 11 24, Gdansk • Sawczynski Mikołaj, 24 07 35, Białystok • Shaumkessel Regina, 04 06 32, Wałbrzych • Sikora Laudine, 27 12 44, Katowice • Siwik Krystyna, 26 03 47, Łomża • **S**łomka Mieczysław, 24 10 35, Warszawa • Sobolewski Jan, 07 08 28, Białystok • Stec Kazimierz, 30 08 50, Krosno • Surgal Ewa, 11 04 60, Białystok • Suszynski Jerzy, 15 04 51, Gdansk • Szulc Stefania, 26 08 35, Zielona Góra • **T**edoruk Jan, 27 07 56, Lublin • Teresak Józef, 15 07 53, Tarnów • Tomczyk Anna, 26 01 49, Tarnobrzeg • Tomkiel Henryk, 02 03 23, Białystok • Torba Anna, 23 10 27, Krosno • Trusewicz Ewa, 09 08 83, Jelenia Góra • Trusewicz Jolanta, 28 03 62, Jelenia Góra • Turzłak Helena, 12 12 52, Nowy Sącz • Tytrych Maria, 25 09 62, Warszawa • **U**rban Bronisław, 18 02 29, Szczecin • Urban Bronisława, 29 06 24, Szczecin • **W**acht Zofia, 09 05 39, Warszawa • Wesółowski Andrzej, 14 07 52, Bydgoszcz • Widlak Fryderyk, 01 01 34, Opole • Wiechecki Andrzej, 16 04 56, Warszawa • Wilk Maria, 23 05 31, Gdansk • Winiarski Jan Stanisław, 10 04 52, Krosno • Wisniewski Jarosław, 25 10 58, Warszawa • Wojewodzka Rozalia, 28 08 27, Gorzów • Wojewodzki Wacław, 11 05 30, Gorzów • Wojtczak Irena, 08 11 23, Łódź • Woskobochnikow Mirosław, 11 06 49, Szczecin • Wszolek Stanisława, 29 01 59, Tarnów • Zajac Kazimierz, 05 06 47, Jelenia Góra • Zera Stanisława, 29 06 30, Ostrołęka • Zub Maria, 30 04 51, Krosno • Zyzba Janusz, 22 10 39, Szczecin • **Z**ółw Boniuk, 19 01 37, Białystok •

Obywatele USA

Bukowski Bertha • **C**lark Richard McConnel • Cwik Vincent Joseph • Czechowski Henry • **H**anson-Adrian Kazimiera • **M**alin Czester Stanley • **N**esgoda Richard Joseph • Nesgoda Robert Lenord • **O**berbeck Julianna, Olschowski George • **P**aszczuk Bogdan • **P**atrylak Irena • **P**ocelay Martha Louise • **S**osnowski Adam • Sosnowski Helena • **W**iderynski Elizabeth Grace • Wojtas-Kozioł Gertrude •

Mieszkańcy USA

Barszczewski Jarosz Halina 46 • **C**hmielnicka Jadwiga Elbert • Czapkowska-Starczyk Wiesława Krystyna 28 • **D**alska-Stec Anna • **F**ilus Joanna • Filus Brak Kazimierz • **G**il-Laganowska Danuta 47 • Gospodarczyk-Szklarska Irena • **K**irsch Aniela Władysława 21 • Kurdyla-Dudzik Anna • **P**aszczuk Henryk • **R**utkowski Marian • Rutkowska-Sawko Leonarda • Rutkowski Wiktor • **S**igda Papa Katarzyna • **T**okarzewski Andrzej • Trubisz-Famulak Cecylia • Trubisz Janusz • Trubisz Yvette Victoria • **W**ojtas Christine • Wojtas Tadeusz •

● **ZSSR jest odpowiedzialny za okupację Kambodży** Brytyjski minister spraw zagranicznych Sir G. Howe wezwał podczas swego pobytu w Tajlandii (ostatnia dekada kwietnia) ZSSR i Wietnam do wycofania wojsk wietnamskich z Kambodży. Przemawiając do uchodźców w oddalonym zaledwie dwie mile od bacznie chronionej granicy z Kambodżą obozie, stwierdził, że "wojska wietnamskie muszą opuścić Kambodżę, a Związek Sowiecki pociągnięty musi zostać do odpowiedzialności". Przypomniał on, że mieszczący 150 tysięcy Kambodżanów oboz, stanowi drugie co do wielkości po Phnom Penh miasto Khmerów. Patrząc na kobiety i dzieci szukające u niego nadziei, Howe powiedział, że "uchodźcy, których tutaj widzimy, to tragiczna ludzka rzeczywistość, która nie znajduje miejsca w bezosobowych tekstach ONZ-towskich rezolucji".

● **Oskarżeni o próbę obalenia rządu USA** Sąd stanu Arkansas oskarżył 15 osób o próbę obalenia rządu USA oraz naruszanie praw człowieka w stosunku do innych obywateli. Jednocześnie przeciwko członkom ultra-prawicowej grupy "The Order" rozpoczęto akcje sądowe w 6 innych stanach. W rozprawach sądowych w stanach Colorado i Arkansas zarzuca się podejrzanym popełnienie kilku morderstw na tle rasowym, w tym zamordowanie w 1984 roku prezentera radiowego Alana Berga. Wśród oskarżonych jest pastor R. Butler, stojący na czele jednej z grup neofaszystowskich w Idaho oraz R. Miles, członek Ku-Klux-Klanu i założyciel grupy neofaszystowskiej w stanie Michigan. Jednym z głównych oskarżonych jest także L. Beam, przywódca komorki Ku-Klux-Klanu w Teksasie i jednocześnie zało-

zyciel komputerowego biuletynu o zasięgu ogólnokrajowym dla grup rasistowskich. W akcie oskarżenia zarzuca się członkom organizacji "The Order" popełnienie kilkunastu morderstw i rabunków na tle rasowym. Jednocześnie grupa ta planowała masowe mordowanie Murzynów i Żydów, zatrucie wody pitnej w miastach i wiele innych akcji terrorystycznych, mających na celu obalenie legalnego rządu Stanów Zjednoczonych.

● **USA wesprą Somalię przeciw Etiopii** Stany Zjednoczone zdecydowały się wzmocnić somalijskie siły zbrojne. Związane jest to ze wzrostem napięcia na granicy somalijsko-etiopskiej. Zasady kooperacji ustalono podczas ubiegłomiesięcznej wizyty amerykańskiej delegacji wojskowej na czele z generałem G. Cristim w Somalii. Dyplomaci amerykańscy w Mogadiszu twierdzą, że nie wchodzi w rachubę wysłanie do Somalii stałego korpusu amerykańskiego. Proświecka Etiopia od kilku miesięcy przetrzuca coraz więcej wojska w pobliże granicy somalijskiej. W lutym br. wojska etiopskie dokonały ataku na północne regiony Somalii.

● **Były agent KGB Ilja Dżirkwielow przyznał na konferencji prasowej w Londynie, że ostatnia afera szpiegowska w Moskwie nie jest jedyną, w jaką zamieszani byli amerykańscy marines** Poinformował on o dwóch przypadkach szantazu przez KGB żołnierzy strzegących ambasady USA w Moskwie. Żołnierzy - pederastów sfotografowano w niedwuznacznej sytuacji z jednym z męskich agentów KGB. "Widziałem osobiście te kompromitujące zdjęcia" - stwierdził Dżirkwielow, który pracował na wysokim stanowisku w KGB od zakończenia II wojny

ŚWIAT

światowej do 1980 roku, kiedy to udało mu się zbiec do Szwajcarii. Podczas swej wieloletniej kariery pracował on zarówno w Pierwszym, jak i Drugim Wydziale KGB. Pierwszy zajmuje się organizowaniem sieci szpiegowskich za granicą. Drugi natomiast to walka ze szpiegami na terenie ZSSR. Dżirkwielow potwierdził też szeroko znaną prawdę, że 200 obywateli sowieckich zatrudnionych w amerykańskiej ambasadzie w Moskwie pozostawało na usługach KGB. Pracownicy ci utrzymywali codzienny kontakt z oficerami sowieckiej służby bezpieczeństwa. Nawet sprzątaczkom przykazano, by przynosiły do KGB papiery wyrzucane do kosza przez pracowników ambasady.

● **Zamknięto biura OWP w Egipcie** Na znak protestu przeciwko decyzji Palestyńskiej Rady Narodowej, odrzucającej egipsko-izraelski układ pokojowy z Camp David, władze egipskie zamknęły wszystkie biura Organizacji Wyzwolenia Palestyny w Egipcie. "Nie trzeba przypominać - oświadczył egipski minister spraw zagranicznych Esmad Meguid - że nie oznacza to końca angażowania się Egiptu po stronie walczącego narodu palestyńskiego".

● **Arafat nadal na czele OWP** Członkowie Palestyńskiej Rady Narodowej wybrali Jasera Arafata ponownie na przewodniczącego Organizacji Wyzwolenia Palestyny. Arafat i jego dwaj polityczni rywale N. Hawatmeh i G. Habash wspólnie wzięli udział w posiedzeniu palestyńskiego parlamentu w stolicy Algierii. Przed dwoma tygodniami rywale Arafata zapowiadali, że zakończony zostanie pięcioletni, wewnętrzny spor w łonie OWP, co doprowadzi do jednoci tej organizacji. Arafat musiał ze swej strony obiecać ograniczenie w przyszłości kontaktów z Egiptem, z którym kraje arabskie zerwały stosunki w roku 1979, kiedy to Egipt podpisał układ pokojowy z Izraelem. Obserwatorzy twierdzą, że osiągnięta jednosc OWP potwierdza przywództwo i autorytet Arafata, lecz jednocześnie znacznie zmniejsza szansę osiągnięcia pokoju na Bliskim Wschodzie.

● **Partia Narodowa wygrywa wybory białych w Południowej Afryce** Będąca od 39 lat u władzy Partia Narodowa wygrała, kolejno po raz 10, wybory białych, zdobywając 52% głosów i o 7 miejsc zwiększając ilość posłów w parlamencie białych. Na czele Partii Narodowej stoi obecny prezydent P. Botha, który będzie sprawował ten urząd w następnej kadencji. Wybory ujawniły przesunięcie się nastrojów białych na prawo. Dwie prawicowe partie, Partia Konserwatywna i Herstigte Nasionale Party, obydwie głoszące segregacjonizm rasowy, zdobyły prawie 30% głosów. Antyapartheidowska partia (Progressive Federal-New Republic Party) zdobyła 23% głosów. Dennis Worrall, były ambasador Afryki Południowej w Wielkiej Brytanii,

który zrezygnował z tego stanowiska i opuścił szeregi Partii Narodowej, by startować w wyborach jako niezależny, przegrał 39 głosami z ministrem w rządzie Bothy C. Heunisa. Worrall prowadził swoją kampanię wyborczą, nawołując rząd do całkowitego zniesienia apartheidu i podjęcia natychmiastowych negocjacji z Murzynami w celu wprowadzenia ich przedstawicieli do rządu. Powiedział on, że tak minimalna porażka świadczy o tym, że coraz więcej białych dostrzega konieczność szybszej reformy niż to proponuje rząd Bothy. Na znak protestu przeciw wyborom ponad 1 milion czarnych nie stawiało się w dniu wyborów do pracy. Arcybiskup Tutu powiedział, że wybory wykazały niezbicie, iż biali przesunęli się na prawo. Dodał on, że nie mając prawa wyborów czarna i kolorowa ludność znalazły się na kolizyjnym kursie z siłami bezpieczeństwa. Przywódca Afrykańskiego Kongresu Narodowego oświadczył, że nie ma innej drogi zwycięstwa jak obalenie przemocą apartheidu. Wybrany z ramienia Partii Konserwatywnej Arrie Paulus powiedział, że to biali, zwłaszcza zaś biali robotnicy są tymi, którzy są dyskryminowani w RPA. "Nie jestem gotów do tego by rządził mną czarni. Nie dopuszczę do tego by moi ludzie zostali zdominowani. W ostateczności, może będziemy musieli walczyć albo wskoczyć do morza. Ja nie potrafię pływać. Dlatego będziemy walczyć - do ostatniej kropli krwi".

● **Skazany za odprawienie mszy świętej** Austriacka katolicka agencja prasowa Kathpress podała informację o skazaniu przez sąd czeskosłowacki księdza Stefana Jaworskiego na 8 miesięcy więzienia za odprawienie mszy świętej w prywatnym mieszkaniu bez zgody władz.

● **Dom Marcosa w USA sprzedany za 1 milion dolarów** Po ucieczce prezydenta Marcosa i jego rodziny z Filipin w lutym ub. roku, rząd Aquino skonfiskował zgromadzone przez nich bogactwa i powołał specjalną komisję, odpowiedzialną za odebranie Marcosom dóbr zakupionych za granicą. Cały majątek pochodził bowiem z nielegalnego kierowania funduszy państwowych na prywatne konto byłego prezydenta. Niedawno niezidentyfikowany nabywca zapłacił 1 milion dolarów za rezydencję Marcosów, położoną na 13 akrach ziemi w Lawrence Township, N. J. Marcos zakupił dom na siedzibę swej córki Imee, która studiowała w pobliskim Uniwersytecie Princeton. Pieniądze pochodzące ze sprzedaży zostały przekazane filipińskiemu rządowi.

● **Kara śmierci za zbrodnie niezamierzone** Sąd Najwyższy Stanów Zjednoczonych, na podstawie nowego orzeczenia, upoważnił sądownictwo do skazywania na karę śmierci osoby, które bezpośrednio nie były sprawcami zbrodni, ale jako bezczynni świadkowie, przyglądały się im, lub były współnikami zbrodniarza. W myśl orzeczenia Sądu osoba może zostać skazana na karę

śmierci, jeśli była współnikiem zbrodni, "odgrywała ważną rolę" w czasie, gdy zbrodnię popełniano, nawet zasadniczo nie wiedząc o zamierzeniu swego współnika, ale "wykazała karygodny brak poszanowania dla życia ludzkiego". Sędziowie Sądu Najwyższego stosunkiem głosów 5 do 4 obalili tym samym wcześniejsze orzeczenie Sądu Najwyższego wydane w 1982 r. Czterech sędziów, którzy nie zgodzili się z opinią większości, utrzymywało, że decyzja jaką podjęto jest sprzeczna z ustawami dotyczącymi kary śmierci w różnych stanach USA. W 17 stanach na śmierć może zostać skazana tylko ta osoba, która albo popełniła morderstwo albo też zamierzała je popełnić. W 13 stanach nie ma w ogóle kary śmierci.

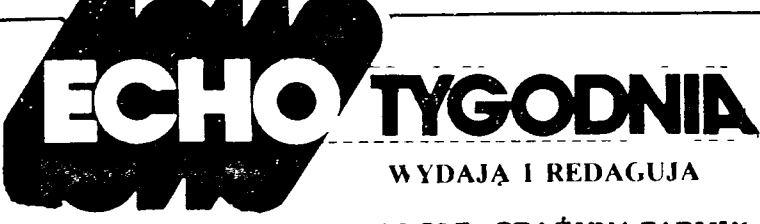
● **Petycja jugosłowiańskich działaczy praw człowieka o uwolnienie żołnierzy** Jugosłowiańscy działacze praw człowieka wystosowali petycję do władz w obronie dwóch żołnierzy, uwięzionych za "szerzenie wrogiej propagandy". Kapitan Rastislav Vrenic został skazany na 4 lata więzienia za krytyczne uwagi na temat niezręcznego marszałka Tito, a szeregowiec Lazara Vasic otrzymał wyrok 15 miesięcy więzienia za stwierdzenie, że "kraj znajduje się w beznadziejnej sytuacji ekonomicznej i politycznej".

● **Sowiecki dyplomata usunięty z Nowej Zelandii** Pod koniec kwietnia premier Nowej Zelandii D. Lange oświadczył publicznie, iż doradca polityczny ambasady sowieckiej w Wellington, *Siergiej Budnik* jest oficerem KGB. Budnik otrzymał nakaz opuszczenia granic Nowej Zelandii w ciągu 7 dni. W 1980 roku Nowa Zelandia usunęła sowieckiego ambasadora Wsiewołoda Sofinskiego za przekazywanie pieniędzy nowozelandzkiej organizacji komunistycznej.

● **Libijskie granaty używane przez terrorystów** Amerykańska sieć telewizyjna NBC poinformowała, że granaty odebrane libijskim żołnierzom w Czadzie są identyczne z granatami użytymi podczas pięciu ataków terrorystycznych w Europie, w tym na lotnisku w Rzymie i Wiedniu. NBC podała, że Libia nabyła te granaty w roku 1983 od Bułgarii w ramach dostaw broni o wartości 300 milionów dolarów.

● **Skrócono okres służby marines w amerykańskich placówkach dyplomatycznych w bloku komunistycznym** Afera szpiegowska w Moskwie spowodowała, że dowództwo marines skróciło długoczasową służbę marines strzegących ambasad USA w państwach komunistycznych z 15 miesięcy do 1 roku. Krytycy zgadzają się, że zmniejsza to możliwość kontaktów z miejscową ludnością, ale podkreślają, że czasu jest ciągle wystarczająco dużo.

● **Wyburzyć budynek ambasady amerykańskiej w Moskwie** Senacki komitet do spraw wywiadu jednomyślnie zaproponował, by amerykańscy dyplomaci nie wprowadzali się do budowanych w Moskwie biur

ECHO TYGODNIA

WYDAJĄ I REDAGUJĄ

JACEK ADOLF I GRAŻYNA FARMUS

Adres do wysyłki korespondencji ogłoszeń płatności rachunków zamówień prenumerat

862 Tandridge Crescent, REXDALE, ONT M9W 2P2

TEL. 743 - 5706 w godz. 10 - 3 po poł

766 - 3774

ADVERTISEMENTS

● Display ads \$7 column inch ● Full page \$700 half page \$400

● Classified ads \$4 (up to 25 words) 5+ each additional word

● Box \$1.50 each issue

Redakcja zastrzega sobie prawo do zmian i skróć w nadesłanych listach i manuskryptach

Prenumerata półroczna \$25 roczna \$50

ŻAŁOBA I NIEPOKÓJ

Śmierć 183 pasażerów i członków załogi w katastrofie lotniczej pod Warszawą okryła nas żałobą i napęliła niepokojem.

Nawet jeśli wyjaśni się sprawa "czarnej skrzynki" i znajdzie się zadowolająca odpowiedź na pytanie, dlaczego kapitan Pawlarczyk nie próbował lądować na jednym z pobliskich lotnisk wojskowych, pozostanie niepokój, jaki wywołuje permanentny kryzys LOTu, niedoinwestowanego, zacofanego, a przez to - można podejrzewać - jednego z najmniej bezpiecznych przewoźników na świecie.

Loty przez Atlantyk to dla nas, imigrantów, ważny element więzi z krajem i z bliskimi. Większość przyjeżdżających tu z kraju nie ma wyboru, podróżuje LOTem z konieczności. Uporządkowanie i unowocześnienie polskich linii lotniczych jest sprawą palącą, dużej wagi, zarówno dla kraju jak i dla emigracji.

Jacek Adolf

specjalnie dla
ECHA TYGODNIA

ROBERT OZOROWSKI

Wywiad z
Leszkiem
MoczulskimMoczulski o sobie,
KPN i opozycji

Zacznę od stereotypowego pytania, co pana skłoniło i kiedy do poświęcenia się tej wielkiej sprawie, jaką jest niepodległość Polski?

Leszek Moczulski Bardzo trudno jest odpowiedzieć na to pytanie dlatego, że tutaj na pewno nie było żadnych przełomowych momentów. Zwłaszcza trudno jest odpowiedzieć na pytanie "kiedy", łatwiej jest odpowiedzieć na pytanie "co" - to wielkie wydarzenia historyczne, które się przetoczyły nad Polską. Mogę to związać z jedną tylko datą (co ma charakter anegdotyczny), jaką była pierwsza decyzja polityczna, która po raz pierwszy wystąpiła w moim życiu. No to było blisko 50 lat temu. Otóż przed wybuchem wojny, moi rodzice, z jakichś tam względów, wysłali mnie do krewnych w kieleckie. Miałem 9 lat. I któregoś dnia rano, nikt mnie nie obudził ani nie ubrał na śniadanie. Wstałem i ubrałem się sam. Spotkałem w korytarzu starszą ode mnie kuzynkę i ona mi powiedziała "Słuchaj Leszek, wojna wybuchła, Niemcy napadły na Polskę". A ja jej odpowiedziałem, "To świetnie, my tę wojnę wygramy". I mnie się wydaje, że to w jakiś sposób przesądziło o moim życiu, ponieważ ta wojna trwa, a ja ciągle jestem przekonany, a nawet pewny, że tę wojnę wygramy!

A później przyszły inne wielkie wydarzenia *"napadły na Polskę"*. A ja jej odpowiedziałem, "To świetnie, my tę wojnę wygramy". I mnie się wydaje, że to w jakiś sposób przesądziło o moim życiu, ponieważ ta wojna trwa, a ja ciągle jestem przekonany, a nawet pewny, że tę wojnę wygramy!

mnie odnaleziono i sprowadzono z powrotem. Stąd całe to moje życie "dorastające" i dorosłe jest już po wojnie.

Pierwsze moje zaangażowania polityczne mają miejsce zaraz po wojnie. Aresztowany byłem bardzo krótko, w 46 roku, zresztą tylko troszkę zbity. Ktoś ostatnio pytał się mnie o to. I wtedy uzmysłowiłem sobie, że na przestrzeni 40 lat od jesieni 46 do 11 listopada 86, kiedy ostatni raz byłem aresztowany, byłem w areszcie 150 razy. Dla mnie to była rzecz normalna. Takie były losy Polski i taki jest nasz obowiązek, któremu starałem się sprostać.

Czy to co pan robi, chciałby pan nazwać misją czy patriotycznym obowiązkiem?

LM Na pewno jest to i misja i obowiązek. Na pewno mam poczucie misji, ale jeszcze silniejszy obowiązek. To jest nasze zadanie, to ktoś musi robić. To jest to niewdzięczne, nieraz bardzo trudne. Myślę, że nie najtrudniejsze wtedy, gdy człowieka zamykają do jakichś nory, albo ogłaszają wieloletni wyrok. Nie to jest najtrudniejsze. Najtrudniejsze momenty są wtedy, kiedy to nasze działanie jakby spotykało się z obojętnością.

Myślę, że taki był moment, jeden z najbardziej przykrych w moim życiu, choć na szczęście nie długotrwały - z grudnia roku 70-tego. Doszło wtedy do drastycznej podwyżki cen. Spodziewaliśmy

się tej podwyżki, spodziewaliśmy się, że potem będą reakcje społeczne. Byliśmy umówieni, w Poznaniu zresztą, żeby od razu na gorąco zanalizować tam sytuację, ewentualnie coś zrobić. Pojechaliśmy do tego Poznania, nic się w ogóle nie działo. Ludzie byli spokojni, cisi. Odprowadzał mnie znajomy na dworzec, na pociąg do Warszawy. Jeden z najprzykreszszych momentów pamiętam - normalny dworzec, normalny tłum, wesoły, zajęty swoimi sprawami. Czuliśmy się wtedy samotni, zagubieni, zrozpaczeni. Mówiliśmy do siebie - "Czy Polacy już nigdy nie zareagują?" Z takim uczuciem wewnętrznej klęski wsiadłem do pociągu.

Wsiadłem po paru godzinach w Warszawę, i tam się nagle dowiedziałem, że w Gdańsku strajk! A więc jednak Polacy są Polakami.

Wrocmy do lat 50-tych. Jaki był pana stosunek do tego co się działo w 56 roku i co określamy mianem "Polskiego Października"?

LM Był to z pewnością okres wielkiej nadziei społecznej. Ja akurat należałem do tej grupy ludzi, którzy podchodzili do tej zmiany z dużą nieufnością. To po prostu wynikało z tego, że ja byłem związany w owym czasie z grupą pilsudczykowską, ludzi dużo ode mnie starszych, doświadczonych, którzy uczestniczyli w robotach niepodległościowych od początku wieku. Było tam co najmniej parę osób,

które zaliczały rewolucje 1905, biorąc udział przynajmniej w strajku szkolnym, potem w legionach Armii Krajowej.

Patrzyliśmy wszyscy na to (wydarzenia 56 przyp. red.) dość nieufnie, a równocześnie widzieliśmy, że coś się zaczyna w Polsce zmieniać. Zdawali sobie wszyscy sprawę, że jest to początek jakiegoś długiego okresu, po którym to długim okresie nastąpi odrodzenie Polaków. Odrodzenie Polaków i biologiczne (ponieważ ten Naród był straszliwie wykrwawiony) i moralne, przede wszystkim duchowe i społeczne, że odrodzi się tak rozbity na jednostki naród.

Przecież więcej niż połowa ludności Polski podczas drugiej wojny światowej i potem, była przymusowo przesiedlana z miejsca na miejsce. Porwane zostały więzi społeczne, a więc ten naród był w bardzo złym stanie. I myśmy wtedy zakładali, że za jakiś czas, za 15-25 lat sytuacja w Polsce dojrzeje i będziemy mogli wznowić walkę o niepodległość.

Miałem wtedy dwadzieścia parę lat i myślałem o tej granicy, że 15 lat to straszliwie długo. Trudno będzie doczekać. Miałem nadzieję, że my się mylimy, że te 15 lat bierzemy z pewną ostrożnością i że to powinno być wcześniej. W rzeczywistości, między 56 a 71 upłynęło lat 15, a w 71 roku rozpoczęliśmy bezpośrednie przygotowania do utworzenia partii niepodległościowej.

Dokończenie na str. 8

ambasady USA. Członkowie komitetu jednocześnie zalecili, by już teraz zaplanować budowę nowej placówki dyplomatycznej USA w Moskwie, wolnej od wszelkich urządzeń podsłuchowych, zainstalowanych przez sowieckie służby szpiegowskie. Także sowieccy dyplomaci mogliby się wprowadzić do budynku swojej nowej ambasady w Waszyngtonie dopiero wtedy, kiedy ukończą prace przy budowie nowego budynku ambasady amerykańskiej w Moskwie. "Najwyższy czas podjąć decyzję o rozpoczęciu wszystkiego od początku" - powiedział na konferencji prasowej senator D. Boren, przewodniczący senackiego komitetu do spraw wywiadu. "Zwłaszcza, że w obecnym budynku naszym pracownikom nie można zapewnić odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa pracy". Natomiast republikancki senator W. Cohen dodał, że dokładne sprawdzenie systemu zabezpieczeń potrwałoby przynajmniej trzy lata. "Nie możemy czekać aż trzy lata, by stwierdzić, że ambasada jest jedną wielką anteną nadawczo-odbiorczą" - oznajmił senator Cohen. Według komitetu najlepszym rozwiązaniem byłoby zburzenie obecnego budynku ambasady i postawienie w tym samym miejscu nowego, zbudowanego wyłącznie przez pracowników amerykańskich. Koszt tej operacji powinien ponieść ZSSR.

Babiarze
do domu

Przed ponad tygodniem "Miami Herald" ujawnił że kandydat na prezydenta USA 50 letni Gary Hart spędził w Waszyngtonie noc z 29 letnią modelką i aktorką Donna Rice. W tym czasie jego żona przebywała w Denver.

Tego dnia kiedy "Miami Herald" ujawnił swą rewelację jak na ironię "The New York Times" opublikował wywiad z Hartem w którym ten odpowiadając na pytanie co on na to że uchodzi za kocięciarza poradził wszystkim tym którzy go za takiego uważają by go śledzili to przekonają się jak jest nudno wokół niego.

W przeciągu kilku dni sprawa Harta stała się narodową sensacją. Pisały o niej szczegółowo gazety amerykańskie mowiono o niej w telewizji i radiu.

Najpierw Hart próbował się bronić stwierdzając że nie zrobił niczego złego a informacja w "Miami Herald" jest "fałszywa i myląca". Na pomoc ruszyła Donna Rice. Nigdy nie prześpała się z Gary Hartem. W ogóle o wiele bardziej podobają mi się młodszy mężczyźni.

Wydawało się że Hart nie wycofa się. Ale sondaże opinii publicznej wykazały że jego popularność dramatycznie spada a wraz z nią ilość chętnych na finansowanie jego kandydackiej kampanii. Gwoździem do trumny okazał się "Washington Post" który przedstawił organizatorom kampanii Harta dowody jego trwającego już długo pozamałżeń-

skiego związku z pewną kobietą w Waszyngtonie.

Hart zwołał konferencję prasową na której zaatakował sam system wyłaniania kandydatów na prezydenta za to że zwraca uwagę nie na merytoryczne zagadnienia i nie na platformę wyborczą kandydata ale na sprawy względnie drobne jak np. życie prywatne bądź wygląd osobisty. Podkreśliwszy że odmawia zgody na to by prasa polowała na jego i jego rodziny życie prywatne wycofał swą kandydaturę na prezydenta.

Oceniając decyzję Harta oraz jego upodobanie do kobiet dziennikarze podzielili się na dwa główne obozy.

Według pierwszego a) życie prywatne ma być może mieć wpływ na to jak jednostka będzie wypełniać sprawowany urząd b) życie seksualne jednostki zwłaszcza zaś jednostki pozostającej w związku małżeńskim jest ważnym wskaźnikiem tego jak dany człowiek będzie się zachowywał sprawując władzę c) zachowanie jednostki przed ewentualnym jej wyborem w tym także zachowanie prywatne jest od podstawną bazą do oceny czy kandydat ujawni pożądane cechy w trakcie wykonywania swych funkcji. Ten oboz dziennikarzy uznał że Hart cechując się kiepskim zachowaniem prywatnym (np. cudzołóstwo) nie rokował dobrze jako prezydent. Dobrze się więc stało że się wycofał.

Drugi oboz twierdził że życie prywatne zwłaszcza zaś życie seksualne nie ma nic wspólnego ze zdolnością do sprawowania urzędu że nie wpływa na to jak jednostka będzie wykonywać swe publiczne obowiązki. Ten oboz dziennikarzy uznał że Hart przekonany o tym że stanowi świetny materiał na prezydenta i o tym że będzie świetnym prezydentem nie powinien wycofać swej kandydatury.

Sądzę że dobrze się stało iż Hart wycofał się z wysiłku o najbardziej pożądanym wyborczym stanowisku na świecie. I to nie dlatego iż uważam że znany jest nam wpływ życia seksualnego na to jak jednostka sprawuje urząd publiczny. Rozpustne caryca Katarzyna czy cesarzowa Bizancjum Teodora uchodzą w podręcznikach historycznych za wielkie władczynie. Wysoko oceniani jako prezydenci są np. cudzołozny F.D. Roosevelt i słynący z rozlicznych miłośnek włączając w to M. Monroe i córke jednego z największych gangsterów amerykańskich J.F. Kennedy. Z kolei wierny aż do śmierci Ewie Braun Adolf Hitler jest jednym z największych zbrodniarzy w dziejach świata. Oczywiście łatwo podać przykłady nie rozpustnych i nie cudzołoznych wielkich przywódców. Sprawa zależności pomiędzy tym jak jednostka ma życie seksualne, a tym w jaki sposób rządzi nie poddaje się jednoznacznej prostej zależności.

Ale fakt że Hart zrezygnował uważam za korzystny z czterech innych powodów.

Po pierwsze będąc żonatym romansował za plecami żony. Sądzę że kandydat na prezydenta USA powinien być wzorem pod każdym względem. Żonaty zaś kandydat powinien być mi in. wzorem ze względu na swoje małżeństwo. Hart jako chrześcijanin wie że zdrada czy cudzołóstwo są grzechami. W niektórych stanach USA są to nawet przestępstwa.

Po drugie wiadomo jaką rolę w kampaniach wyborczych odgrywa

wśród amerykańskich wyborców rodzina zwłaszcza rodzina kochająca się. Uśmiechnięte dzieci u boku kandydata sciskający go współmałżonek są to podstawowe elementy i atuty walki o wyborcze zwycięstwo. Nie uniknąłby ich i Hart. Oczywiście nie mówiliby wyborcom że robi coś za plecami swej kochającej żony. Przeciwnie zapewniałby jakie ma udane życie rodzinne i jaki jest szczęśliwy ze swą żoną. Oczywiście ha pokryje Hipokryta na stanowisku prezydenta USA to klęska moralna.

Po trzecie żaden prezydent nie powinien mieć przeszłości wystawiającej go na niebezpieczeństwo szantażu. Jaka gwarancja że kiedyś Donna Rice nie zechciałaby czegoś od prezydenta Harta tak jak Jessica Hahn chciała od Jima Bakker'a? A gdyby dotarło do niej KGB?

Po czwarte wreszcie Hart wykazał słabe rozeznanie współczesnej rzeczywistości amerykańskiej a więc nie nadawał się mimo wszystko na prezydenta. Zlekceważył i amerykańską prasę licząc na to że jak w czasach Kennedy'ego obowiązują niepisana tradycja że to co się dzieje w sypialni polityka jest tabu. Zlekceważył także amerykański naród który zmęczony kłamaniem polityków i łamaniem przez nich prawa nie przymyka już oka na to jakie ma życie rodzinne i seksualne i co w związku z tym rokuje dany polityk.

W przeciwieństwie do niektórych opinii nie uważam że "Miami Herald" postąpił nieetycznie publikując informację o Harte i Rice. Myślę że zrobił dobrą robotę. Hart zabiegał o jeden z najważniejszych urzędów na świecie. Wyborca powinien być wszechstronnie poinformowany z kim na to czyniła. Nie można pobrać słusznej decyzji bez odpowiednich informacji. Obowiążkiem prasy jest je dostarczać. Pod warunkiem że są to informacje prawdziwe a nie sfałszowane.

ZBIGNIEW FARMUS

KATASTROFA

Dzień był piękny, słoneczny. Na lotnisko Okęcie przyjechali z całej Polski. Dla Zofii Wacht, warszawianki, 9 maja był dniem urodzin, skończyła 78 rok życia. Ewa Trusewicz z Jeleniej Góry miała jeszcze trzy lata, swoje czwarte urodziny miała obchodzić dokładnie za trzy miesiące, 9 sierpnia tego roku. Było 18 osób z Warszawy, 2 z Krakowa, 3 z Tarnowa, 12 z Rzeszowa i 11 z Krosna, 8 ze Szczecina, 7 z Jeleniej Góry, 7 z Białegostoku, po 5 z Gdanska, Tarnobrzega i Łomży, z Tarnowa 4, z Gorzowa 4. Byli pasażerowie z Wałbrzycha, Katowic, Opola, z Łodzi, Ostrołki, Nowego Sącza, byli z Wrocławia, z Łomży, Zamoscia, Siedlec, Lublina, Słupska, Konina, Suwałk, Przemysła, Kielc, z Bydgoszczy, Piotrkowa Trybunalskiego i Legnicy.

Jechali do Ameryki. Na zaproszenie braci, siostr, dzieci, rodziców, kuzynów. Babci i wnuki, wakacjusze w poszukiwaniu zarobku, może byli i tacy, co chcieli za oceanem zacząć nowe życie.

Była też grupa Polaków, wracających do domu, do Stanów, 22 obywateli USA i 20 z prawem stałego pobytu.

Załoga liczyła 11 osób. Pilot, kapitan Zygmunt Pawlarczyk, miał 50 lat.

Samolot produkcji sowieckiej, typu Iljuszyn 62M, największy tego typu samolot na liniach cywilnych w bloku sowieckim, miał 175 miejsc pasażerskich, wszystkie z wyjątkiem trzech zostały zajęte. W zbiornikach było 220 ton paliwa.

Lot był czarterowy, miał numer 5055.

Na powracające do domu rodziny, przyjaciel i na gości z kraju czekali w Ameryce Polacy. Andrzej i Zofia Szuta z Bedford Hills w stanie Nowy Jork spodziewali się wizyty matki Zofii, Marii Wilk z Gdanska, miała to być jej druga wizyta w Stanach. Mieszkaniec Pawtucket, Barszczewski, z dwuletnią córką Maggie, czekał na powrót swej żony i matki dziecka, Haliny. Czekano na powrót 95-letniej babci, która odwazyła się na odwiedzenie ojczyzny, na powrót trojga małych dzieci i dziesięciu innych osób, które zakupiły bilety na wycieczkę do Polski w biurze podróży Polonez w New Britain, Conn. W polskiej dzielnicy Greenpoint na Brooklynie w Nowym Jorku i w innych skupiskach polskich szykowano się do przyjęcia gości, powitania powracających. Il 62 M, kończąc lot numer 5055, miał wylądować na lotnisku Kennedy o 13.30 po południu.

Do samolotu nie dostała się powracająca do Stanów Joanna Shultz. Zatrzymali ją celnicy na Okęcie, jej odprawy celnej nie ukończono na czas. Po drugiej stronie Atlantyku czekał na nią syn.

Warszawa tymczasem świętowała, obchodzono 42 rocznicę zakończenia II Wojny Światowej, parki były pełne, ludzie wybierali się na imprezy, przed dzielnicami pomników stały warty honorowe.

Zofię Mackiewicz odprowadził na Okęcie jej mąż Henryk. Wieczorem powiedział amerykańskiemu reporterowi: "Zostałem na lotnisku, by obejrzeć start. Kiedy samolot zbliżał się do pasa startowego, wydobywał się z niego dym. Sporo dymu".

Zaraz po starcie

Il 62M wystartował o 10.29 rano. Samolot znajdował się w fazie wznoszenia na przewidziany pułap 10 tysięcy metrów. Wkrótce po starcie załoga zameldowała przez radio, że występują trudności z dwoma silnikami turbo odrzutowymi,

umieszczonymi po prawej stronie sekcji ogonowej samolotu. Według Reutera, dwa silniki stanęły w płomieniach. Samolot znajdował się wtedy nad Gru-

podstawie których mogłoby ustalić, czy pasażerowie zdawali sobie sprawę z tego, co się dzieje, czy na pokładzie wybuchła panika, kiedy samolot zawrócił do War-

Wierni w kościele św. Apostołów pod Warszawą modlą się za ofiary katastrofy. W ubiegłą niedzielę w całej Polsce odbyły się takie nabożeństwa.

działdem, około 200 kilometrów na północny zachód od Warszawy. Kapitan Pawlarczyk podjął decyzję powrotu do Warszawy na Okęcie. O 11.12 dokładnie w 53 minuty po starcie, łączność radiowa z samolotem została na zawsze przerwana.

Ostatnie 30 minut

Co się działo na pokładzie samolotu? Wiemy, że kapitan Pawlarczyk do końca zachował zimną krew. Reporterzy agencji Reutera i United Press dowiedzieli się, że tak zwanych poinformowanych źródeł, że w drodze powrotnej do Warszawy załoga ugasiła pożary, które wybuchły w dwóch spośród czterech silników. Samolot coraz bardziej tracił wysokość.

Czy ludzie zdawali sobie sprawę z tego, co się dzieje? Czy zapanowała panika? Niektórzy reporterzy twierdzą, że do końca liczone na szczęśliwe lądowanie, inni - że musiano w samolocie przez co najmniej 30 minut zdawać sobie sprawę, że sytuacja jest beznadziejna. Wiemy, że ktoś z pasażerów miał książkę o treści religijnej, kiedy ją potem znaleziono, była otwarta na stronie ze słowami: "Łaska Boża wobec zmarłych objawia się, kiedy pozwala On im załować za grzechy w czyszczeniu, jeśli nie zrobili tego za życia". Czy ktoś w ciągu tych 30 minut trzymał książkę w rękach, miał ją przed oczyma, czytał te słowa, z godnością przygotowując się do tego, co miało nastąpić? Wiemy, że ktoreś z dzieci zaczęło pisać list do matki, zaczynający się od słów "Najdroższa Mamusiu". Czy miał to być list pozegnalny, czy był jeszcze zaczęty na lotnisku?

Dyrektor LOT-u Słowiński oświadczył, że nie ma żadnych informacji, na

szawy, wypuścił paliwo i zaczął opadać, tracąc stopniowo moc.

Świadkowie

Na ziemi, na trasie powrotnego lotu, było wielu naocznych świadków. Sporo świadków z okolic Warszawy opowiedziało, że widzieli płomienie wydobywające się z samolotu po prawej stronie ogona, gdy samolot niepokojąco nisko leciał nad gęsto zaludnionymi przedmieściami. Niektórzy mówią, że widzieli twarze pasażerów w oknach samolotu.

Po drodze na lotnisko, po szansę ocalenia, kapitan Pawlarczyk napotkał znajome mu osiedle bloków mieszkaniowych Ursynów, największe i najgęściej zaludnione ze wszystkich takich osiedli w Polsce, liczące 200 tysięcy mieszkańców. Ursynów leżał na trasie lotu. Później telewizja polska, powołując się na funkcjonariuszy LOT-u informowała, że kapitan Pawlarczyk zorientował się, że nie będzie w stanie ominąć wieżowców Ursynowa i celowo skierował samolot w mały las, o powierzchni 4 hektarów, który jest jedynym nie zamieszkałym miejscem w okolicy, a leży o 1,5 kilometra od Ursynowa. Las - nazywa się las Kabacki - jest mały, ale gęsty, rosną w nim sosny, brzozy i topole, otoczony jest domami jednorodzinnymi i polami zamoznych badylarzy, uprawiających warzywa i hodujących kwiaty. W lesie stoją zgrupowania anten radarowych i instalacje radiowe naczelnego dowództwa lotnictwa wojskowego PRL.

Tego przedpołudnia w pobliżu lasu Kabackiego jechał samochodem Jerzy Bogucki, z żoną. Opowiedział potem Michaelowi T. Kaufmanowi z *New York*

Times'a, że widział jak samolot leci w dół w kłębach czerwonego dymu.

Wiadomo, że pilot, kapitan Pawlarczyk, na ostatnim etapie lotu, opróżnił zbiorniki z 188 ton paliwa, na wyznaczonym odcinku. Zostało 32 tony. Nie zdążył? Benzyna lotnicza to potężny materiał wybuchowy. Kiedy samolot zbliżał się do lasu Kabackiego, na lotnisku Okęcie czekały już brygady ratunkowe.

W podwarszawskiej wsi Dąbrowka poranek był jasny, słoneczny. Czesław Buchalski jechał na rowerze. Rzucił mu się w oczy lecący niezwykle nisko samolot.

Buchalski, urzędnik w średnim wieku, powiedział dziennikarzowi: "Samolot był tuż nade mną i widziałem twarze ludzi w oknach. Dwa silniki po prawej stronie trochę się krztusiły. Samolot zniknął za drzewami i nastąpił wielki wybuch, pojawiły się płomienie i dym. Ziemia się zatrzęsała".

W kilka minut później Boguccy dotarli do lasu Kabackiego, lecz było już za późno, by nieść pomoc ofiarom katastrofy.

Kilkoro innych świadków, zapewniających, że byli jednymi z pierwszych, którzy dotarli na miejsce katastrofy, potwierdza, że nie dało się zauważyć żadnych oznak życia.

Kilku młodych lotników, spieszących na miejsce katastrofy, gdzie widac było płomienie i dym, powiedziało reporterowi, że samolot skosił sosny, brzozy i topole na odcinku 800 metrów. Iljuszyn 62M ma skrzydła o szerokości 43 metrów. Skoszone drzewa miały do 9 metrów wysokości.

Po pierwszym wybuchu nastąpiła cała seria eksplozji. Spaliło się prawie cztery hektary lasu, zanim strażacy zdążyli ugasić ogień. Niektórzy okoliczni mieszkańcy przystąpili do kopania rowów, mających zapobiec rozprzestrzenianiu się lesnego pożaru.

Zawodowy pilot zauważył, że Iljuszyn gwałtownie traci wysokość. "Widziałem, jak znika, a potem nastąpił olbrzymi wybuch i pojawił się grzyb czarnego dymu. Wskoczyłem do swego auta i popędziłem na miejsce katastrofy, by przyjść z pomocą. Ale tam były tylko popioły, szczątki rozbitego samolotu, a tu i owdzie tliły się płomienie. Wraz z sąsiadami ugasił je przy pomocy łopat, zanim przybyła straż pożarna".

Świadkowie katastrofy w okolicach Powsina pod Warszawą, kilka zaledwie kilometrów od Okęcia, opowiadali, że spadek był bardzo gwałtowny i widac było, iż pilotowi nie udało się już pokonać odległości dzielącej maszynę od lotniska.

Świadkowie zgodnie stwierdzają, że eksplozja była potworna, a w górę unosił się grzyb kłębiącego się dymu.

Dyrektor LOT-u powiedział potem, że samolot nie płonął a czasie lotu, lecz wybuchł w chwili zderzenia z ziemią.

Pewien świadek opowiedział, że po wybuchu widział zwisające z drzewa zwłoki. Ratownicy jednak znaleźli mało śladów ludzkich szczątków, zapewne dlatego, że wybuch miał tak ogromną siłę.

Jeden ze świadków powiedział, że widział dziecięce buty, wiszące na drzewie, ale ani śladu takich przedmiotów, jak siedzenia samolotowe. "Wśród szczątków największy metalowy kawałek miał mniej niż dwa metry kwadratowe".

Wszystko wskazuje, że konwoj furgonów z miejskiej kostnicy, przybyły na

miejsce katastrofy, prawie w całości odjechał pusty - tak mało śladów pozostało po ofiarach

W pobliskiej wsi Dąbrowka w oknach wyleciały szyby, lecz nie zanotowano, by ktokolwiek odniósł obrażenia

Do lasu Kabackiego, na miejsce katastrofy, przyjechało 37 jednostek straży pożarnej. Strazacy, pod dowództwem Krzysztofa Wisniewskiego, gasili pożar, który objął las

Z miejsca katastrofy szybko usunięto osoby cywilne. Przybyły ekipy wojskowego pogotowia ratunkowego

Nie znaleziono na pogorzelisku najmniejszych śladów życia. Specjaliści w dziedzinie medycyny sądowej bez przerwy pracowali na miejscu katastrofy

Z samolotu ocalały części kabiny pilota, części dziobu i ogona

Mieszkańcy okolicznych osiedli spontanicznie zorganizowali grupy ratownicze, kopali rowy przeciwpożarowe, alarmowali władze

Przybył na inspekcję wicepremier Zbigniew Szalajda

Milicja szybko zablokowała drogi dojazdowe, uniemożliwiając zbliżenie się do miejsca wypadku reporterom i ciekawskim

W dzienniku telewizyjnym pokazano pozniej sceny sfilmowane z helikoptera przez polski zespół reporterski. Wśród zarzących się pni drzew i pogiętego, porozrywanego metalu, widac było zwęglone zwłoki ludzkie, a z gałęzi wisały, jak całuny, strzępy odzieży, najwidoczniej uniesione w górę siłą eksplozji

Wiemy, że kapitan Zygmunt Pawlarczyk do ostatnich chwil był opanowany i zachował jasność umysłu i pewność decyzji. Zarówno przedstawiciele LOTu jak i świadkowie katastrofy podkreślają, że do końca prowadził maszynę po mistrzowsku, starając się kontrolować lot niestabilnego już samolotu. Nie mogąc już uniknąć katastrofy, uniknął przynajmniej zderzenia z ziemią w Ursynowie lub w pobliskiej wsi, liczącej 3 tysiące mieszkańców i dzięki temu wielu ludziom na ziemi uratował życie

Na sekundy, zanim przerwana została łączność radiowa, dyżurni na wieży kontrolnej lotniska Okęcie usłyszeli ostatnie słowa pilota. Zygmunt Pawlarczyk powiedział: "To jest koniec. Zegnajcie"

Niejasne i sprzeczne informacje władz

Jaka była przyczyna katastrofy? W chwili, gdy oddajemy gazetę do druku, tego jeszcze dokładnie nie wiadomo. Władze powołały komisję rządową do przeprowadzenia dochodzenia, na jej czele stoi wicepremier Szalajda, wchodzi w jej skład między innymi przedstawiciel LOTu i przedstawiciel władz miejskich Warszawy. O ile nam wiadomo, w chwili gdy oddajemy gazetę do druku, w nocy z wtorku na środę, z 12 na 13 maja, komisja nie zakończyła prac

Komisja rozpoczęła pracę w godzinę po katastrofie, wicepremier Szalajda przybył na miejsce wypadku prosto z uroczystości złożenia wieniec w rocznicę zakończenia II wojny światowej. Komisja pracowała przez całą noc, studiując taśmy z nagraniami i informacje z urzędzenia, rejestrującego przebieg lotu, jak poinformował dziennikarzy urzędnik PLL LOT Wincenty Wionczek

Najpierw dziennikarze, najwyraźniej w oparciu o jakieś oświadczenie władz PRL, pisali o tym, że przyczyną katastrofy było zapalenie się jednego lub dwu silników maszyny. Ale w poniedziałek 10 maja przedstawiciele PLL LOT oświadczyli, że wszelkie formalne oświadczenia mogą nastąpić dopiero wtedy, kiedy eksperci prowadzący dochodzenia zakończą swą pracę

W sekundach poprzedzających zderzenie z ziemią, IL 62M PLL LOT skosił drzewa jak zapalki, na przestrzeni kilkuset metrów. Nie ma wątpliwości co do tego, że zginęli wszyscy obecni na pokładzie samolotu - 183 osoby, w tym 11-osobowa załoga

Dyrektor naczelny LOTu Jerzy Słowinski odrzucił w poniedziałek wcześniejsze wyjaśnienia wypadku, stwierdzając, że są to przedwczesne domysły

"Czarna skrzynka"

Grupa ekspertów jeszcze w poniedziałek przesłuchiwała taśmy z nagraniami rozmów między załogą samolotu a kontrolerami na ziemi, prowadzone w czasie 54 minut w powietrzu, poprzedzających katastrofę. Tak twierdzą przedstawiciele LOT

Jednak piloci i pracownicy LOTu mówili dziennikarzom, że są przekonani, że miała miejsce awaria jednego lub dwu silników, umieszczonych koło ogona. Mówią też, że potwierdzili to świadkowie, którzy obserwowali samolot z ziemi

Nie jest jasne, czy znaleziono "czarną skrzynkę" - aparat automatycznie rejestrujący cały przebieg lotu. Aparat taki znajduje się na pokładzie każdego samolotu pasażerskiego i pozwala odtworzyć szczegółowo cały przebieg każdego lotu. Dnia 9 maja, w dniu katastrofy, Polska Agencja Prasowa, podała, że czarną skrzynkę odnaleziono. Tego samego dnia, o godzinie 10 wieczorem, rozgłosnia warszawska Polskiego Radia podała: "Dzis wieczorem komisja powołana do zbadania przyczyn katastrofy dokonała odczytu tak zwanej czarnej skrzynki"

A jednak następnego dnia, w niedzielę 10 maja, Polska Agencja Prasowa zdementowała poprzednią wiadomość o odnalezieniu czarnej skrzynki z rozbitego samolotu. Agencja podała, że przeszukującym miejsce katastrofy nie udało się odnaleźć głównego urządzenia, zapisującego przebieg lotu, co na razie uniemożliwia ustalenie przyczyn katastrofy

Korespondent *New York Times'a* depeszował 10 maja

"Władze udzieliły sprzecznych informacji o tym, czy znaleziono wszystkie instrumenty, rejestrujące przebieg lotu. W niedzielę 9 maja, wieczorem, dyrektor LOTu Jerzy Słowinski oświadczył, że członkowie komisji dochodzeniowej badają dane, zapisane przez urządzenia re-

jestrujące przebieg lotu. Lecz następnego dnia, w poniedziałek, ministerstwo komunikacji podało, że znaleziono niektóre urządzenia rejestrujące, lecz nie znaleziono "czarnej skrzynki", zapisującej dane o przebiegu lotu"

W sprawie tak ważnej, jak znalezienie "czarnej skrzynki", stanowiącej klucz do tajemnicy lotu 5055, pozwalającej ustalić przyczynę największej katastrofy w historii polskiego lotnictwa, Polska Agencja Prasowa mogła uzyskać informacje tylko od wysokich władz PRL. Trudno więc przyjąć, by w pośpiechu, w zamieszaniu, wkradła się jakas pomyłka. Reporterzy PAPA to fachowcy, wiedzą, że pomyłki tego rodzaju mogą ich kosztować pracę i karierę w zawodzie

Trudno też przyjąć, że informujący dziennikarzy agencji nie opierał się na oświadczeniu ekspertów z komisji dochodzeniowej, którzy przeczek od jednego rzutu oka potrafili odróżnić "czarną skrzynkę" od innych urządzeń czy aparatów

Sprzeczne informacje w tej sprawie budzą więc zdziwienie

Kwestia "czarnej skrzynki" niepokoi szczególnie dlatego, że wiąże się z pytaniem, które w całej tragedii jest jednym z

najważniejszych i najbardziej dramatycznych. Czy samolot mógł o wiele wcześniej, zaraz po awarii, więc jeszcze na początku lotu, próbować lądowania na którymś z pobliskich lotnisk? Czy można przyjąć, że istniała szansa, że gdyby wylądował wcześniej, to wybuch mógłby nie nastąpić i można było uratować wszystkich lub prawie wszystkich pasażerów wraz z załogą?

Wydaje się, że "czarna skrzynka" zawiera odpowiedzi na przynajmniej pierwsze z tych pytań

Amerykański dziennikarz Michael T. Kaufman (*New York Times*) dowiedział się od pracowników LOTu, że kiedy pilot, kapitan Pawlarczyk, podjął decyzję powrotu do Warszawy, samolot znajdował się nad Grudziądzem. Otoż są co najmniej dwa wojskowe lotniska, położone znacznie bliżej Grudziądza, niż Warszawa. Czy pilot połączył się z nimi przez radio? Czy zwracał się o zezwolenie na lądowanie? Czy lotniska te pozostają tylko w rękach polskich, czy jest tam też obsługa sowiecka i sowiecki sprzęt?

Korespondent amerykańskiej telewizji CBS News cytował "kapitana polskiego lotnictwa wojskowego" - nie podając jednak ani jego nazwiska ani żadnych in-

Ciąg dalszy str. 6

IL 62 - LATAJĄCA TRUMNA?

Nie była to pierwsza katastrofa samolotu typu IL 62

● 14 sierpnia 1972 rozbił się IL 62 należący do linii lotniczej Interflug, przedsiębiorstwa państwowego w Niemieckiej Republice Demokratycznej. Katastrofa nastąpiła koło Berlina Zachodniego. Zginęło w niej 186 osób

● 13 października 1972 samolot sowieckiej linii lotniczej Aeroflot rozbił się podczas lotu do Moskwy. Śmierć poniosło 176 osób

● 14 marca 1980 w Warszawie rozbił się IL 62 Polskich Linii Lotniczych LOT, z 87 osobami na pokładzie. Zginęło między innymi 22 amerykańskich sportowców - cała amatorska drużyna bokserska

● W sierpniu 1975, w pobliżu Damaszku, eksplodował IL 62. Śmierć poniosło 126 osób

● W innej katastrofie IL 62, w 1976, było 167 ofiar śmiertelnych

● W grudniu 1968 rozbił się IL 62 w Beskidzie Śląskim. Wśród zabitych był jeden z najwybitniejszych polonistów polskich prof. Zenon Klemensiewicz, zginęła też dyrektorka Ośrodka Badań Prasoznawczych w Krakowie mgr Irena Tetelowska

W katastrofie IL 62 poniosła śmierć ulubiona piosenkarzka Anna Jantar. Przedstawiona tu lista katastrof sowieckiego Iljuszyna 62 nie jest kompletna. Katastrof takich było więcej. W okresie od 1972 roku samoloty typu IL 62 doznały co najmniej sześciu tragicznych w skutkach katastrof, przeważnie w pobliżu lotnisk

W sumie oblicza się, że w katastrofach samolotów typu IL 62 zginęło dotychczas około tysiąca ludzi

Sobota, 9 maja W lesie Kabackim pod Warszawą ratownicy przeszukują szczątki rozbitego samolotu. Nie znaleziono ani śladu życia

Ciąg dalszy

nich szczegółów o jego osobie - który miał być obecny na miejscu katastrofy i miał powiedzieć reporterowi, że kapitan Pawlarczyk zwracał się o zezwolenie na lądowanie na lotnisku wojskowym w Modlinie, położonym o około 30 kilometrów na północny wschód od Warszawy i że zezwolenia takiego mu odmówiono

Komentator rozgłosił polskiej Radia Wolna Europa zwrócił uwagę, że w odległości 100 kilometrów od Grudziądza znajduje się w Gdansk tak zwane lotnisko rezerwowe dla lotów transatlantycznych. Trudno zrozumieć, dlaczego tam nie skierowano samolotu

Poza tym były blisko lotniska wojskowe, w Bydgoszczy i w samym Grudziądzu

Dlaczego więc samolot zawrócił na Okęcie do Warszawy?

Mówi się, że stara się na to odpowiedzieć komisja dochodzeniowa, badająca sprzęt nagrywający i radiowy. Ale skoro nie ma "czarnej skrzynki"?

Urzędnik PLL LOT Wincenty Wionczek powiedział dziennikarzom, że nie mu nie wiadomo o żadnej prośbie o zezwolenie na lądowanie w Modlinie, ale że tamtejsze lotnisko jest tak blisko Warszawy, że nie zrobiłoby to żadnej różnicy

Naczelny dyrektor LOTu Słowiński odmówił odpowiedzi na pytanie o to, jak pilot kpt. Pawlarczyk uzasadnił swą decyzję zawrócenia do Warszawy

W miarę jak wiadomość o katastrofie powoli rozchodziła się po Warszawie, gościł w mieście odświętny nastrój rocznicy zakończenia wojny

Wczesnym popołudniem radio podało szczegóły katastrofy i poinformowało, że Stołeczna Rada Narodowa miasta Warszawy ogłosiła dwudniową żałobę i odwołała wszystkie imprezy rozrywkowe, zamykając między innymi teatry, kina i sale koncertowe

Wieczorem zapowiedziano w telewizji, że radio poda pełną listę ofiar

Wcześniej tego samego dnia, w dniu wypadku w sobotę 9 maja, ministerstwo spraw zagranicznych PRL przekazało ambasadzie Stanów Zjednoczonych w Warszawie listę 17 pasażerów którzy przy odprawie celnej przed odlotem mieli paszporty amerykańskie. Urzędnik ministerstwa stwierdził, że najwyraźniej wszystkie pozostałe ofiary miały polskie obywatelstwo

Późnym wieczorem na lotnisko ściągęły grupy ludzi, którzy jeszcze rano odprowadzali pasażerów lotu 5055 wybierających się w podróż do Ameryki. Niektórzy siedzieli w poczekalni, gdzie po raz ostatni w życiu widzieli swych bliskich i płakali. Inni starali się dowiedzieć, czy odnaleziono ciała i czy będzie je kiedyś można zidentyfikować

Urzędnicy LOTu odpowiadali, że nie mają żadnych informacji i radzili zwracać się do władz

W niedzielę 10 maja Warszawa była pogrążona w żałobie. Wszystkie flagi w mieście, z wyjątkiem - jak na ironię - flag na lotnisku, były opuszczone do połowy masztu

Na polecenie prymasa Polski kardynała Glempa we wszystkich kościołach w kraju odprawiono nabożeństwa w intencji ofiar katastrofy i ich rodzin

Jeszcze w niedzielę milicja nadal blokowała drogi wiodące do pogorzeliska w lesie, na miejscu tragedii. Urzędnicy LOTu poinformowali dziennikarzy, że wybuch tak zmasakrował zwłoki ofiar, że w większości przypadków ich zidentyfikowanie będzie bardzo trudne albo wręcz niemożliwe

Patolog w warszawskiej kostnicy stwierdził, że pasażerów i członków załogi będzie można zidentyfikować tylko na podstawie pierscionków, blizn i tatuaży

W poniedziałek 10 maja ambasada amerykańska w Warszawie podała, że w katastrofie zginęło 22 obywateli amerykańskich, a nie 17, jak informowano pierwotnie. Początkowo tych pięć osób znajdowało się na liście 21 obywateli PRL mieszkających w Stanach Zjednoczonych, przekazanej przez ministerstwo spraw zagranicznych PRL

Pracownicy ambasady stwierdzili, że tych pięć osób było "naturalizowanymi obywatelami" (czyli uzyskało obywatelstwo USA po wyemigrowaniu do Stanów), choć - jak wskazują okoliczności - zatrzymało dokumenty PRL i nimi się posługiwało w podróży

Papież Jan Paweł II, na wieść o tragicznym wydarzeniu, udał się do swej prywatnej kaplicy i modlił się, pogrążony w głębokim smutku, za dusze zmarłych

Z całego świata napływały do Warszawy telegramy kondolencyjne

KRYZYS W PLL LOT

W związku z katastrofą komentatorzy podnieśli ogólniejszy problem polskiej komunikacji lotniczej. Przypomina się, że położenie finansowe Polskich Linii Lotniczych LOT jest bardzo nie-
dobre, administracja państwowa traktuje LOT po macoszemu, otrzymywane środki nie wystarczają na właściwe prowadzenie przedsiębiorstwa

LOT pozostaje przedsiębiorstwem niedoinwestowanym, nie ma środków na zakup nowoczesnego sprzętu lotniczego. Najstarsze samoloty mają po 20 lat i dawno już powinny być wycofane z obsługi. Przeciętna wieku samolotów polskich wynosi kilkanaście lat i jest jedną z najwyższych wśród państw uprzemysłowionych. Samoloty te są nie tylko przestarzałe, ale i bardzo nie wydajne, co pogłębia trudności finansowe LOTu. Wydatki LOTu na paliwo wynoszą około 40% wszystkich kosztów eksploatacyjnych

Instalacje naziemne są też niedoinwestowane

Na sytuację LOTu wpływa też czynnik natury politycznej. Sowiecki eksport samolotów jest przymusowy. Polska nie może sobie wybrać partnera handlowego - musi kupować sprzęt z ZSRR. Komentator Wolnej Europy stwierdził, że kilka lat temu Polska otrzymała propozycję zakupu nowoczesnych Boeingów, ale Związek Sowiecki się na to nie zgodził i do transakcji nie doszło

W całym bloku sowieckim obowiązuje zasada standaryzacji sprzętu, mogącego służyć do celów wojskowych, a więc i samolotów używanych przez LOT. Poza tym Polska produkuje sporo części dla sowieckiego przemysłu lotniczego i zakup ilow jest częścią transakcji wiązanych

Na sytuację w PLL LOT miał też głęboki wpływ stan wojenny. Przedsiębiorstwo doznało dramatycznego załamania się dochodów, bardzo ucierpiało morale pracowników

Wiele z tych problemów od lat porusza prasa oficjalna w kraju, a władze przechodzą do porządku dziennego nad tymi sygnałami ostrzegawczymi

Jan Paweł II przesłał na ręce prymasa Polski telegram-kondolencje dla rodzin ofiar katastrofy i dla wszystkich, których to nieszczęście dotknęło

Urzędnicy przeglądali listę pasażerów i starali się mówić prawdę w sposób możliwie najmniej szokujący, jak najłagodniej

Na życzenie prymasa Glempa w Warszawie, w kościele św. Krzyża odbyło się w niedzielę 10 maja nabożeństwo żałobne za dusze ofiar katastrofy. Nabożeństwo było transmitowane na cały kraj

W dwóch sąsiednich pokojach biurowych LOT przygotował załatwianie spraw ubezpieczeniowych i omawianie sprawy pogrzebu z najbliższą rodziną ofiar

Od rana 10 maja w województwie warszawskim obowiązywała dwudniowa żałoba, wszystkie imprezy rozrywkowe zostały odwołane

Na konferencji prasowej, odpowiadając na pytania zagranicznych dziennikarzy, przedstawiciel LOTu powiedział, że 11y 62 nie zostaną wycofane z eksploatacji

Ponieważ samolot był w drodze do Nowego Jorku i na pokładzie byli Amerykanie polskiego pochodzenia, przedstawiciel LOTu w Nowym Jorku Zbigniew Dąbrowski oznajmił, że zorganizowano punkt informacyjny dla rodzin, dopytujących się o los swych bliskich

Dyrektor LOTu podkreślił, że samolot, który rozbił się w katastrofie, był w eksploatacji od 1984 roku i był właściwie obsługiwany. Według innej informacji, przeleciał tylko 700 tysięcy kilometrów

Na ziemi, w rejonie upadku samolotu, nikt nie odniósł obrażeń

10 maja Korespondent agencji United Press International, powołując się na jednego z ekspertów w Warszawie, podaje, że rządowa komisja zastanawia się, czy nie pochować wszystkich ofiar katastrofy w jednym grobie

Według dotychczasowych informacji, na pokładzie samolotu nie było ani obywateli kanadyjskich ani mieszkańców Kanady posiadających tylko wizy imigracyjne

Na Okęcie, w niedzielę, troje zmęczonych pracowników LOTu w małym pokoju biurowym czekało na ludzi szukających informacji o tym, czy ich bliscy członkowie rodzin i przyjaciele, znajdowali się na pokładzie rozbitego samolotu. Ludzie wchodzili do tego pokoju niepewnie, wahając się

Agencja Reutera podała we wtorek, 12 maja, z Warszawy, że władze PRL nie zezwolą rodzinom na obejrzenie szczątków ofiar katastrofy lotniczej. Szczątki te znajdują się w Zakładzie Medycyny Sądowej w Warszawie. Władze stwierdziły, że są zbyt zmasakrowane i pokawałkowane, by je można było oglądać

Polacy, przybyli na lotnisko Kennedy International Airport w Nowym Jorku, by powitać rodziny i przyjaciół, dowiedzieli się, że już ich nie zobaczą

DZIWNNA HISTORIA ILJUSZYNA

Na wzor brytyjskiego VC 10

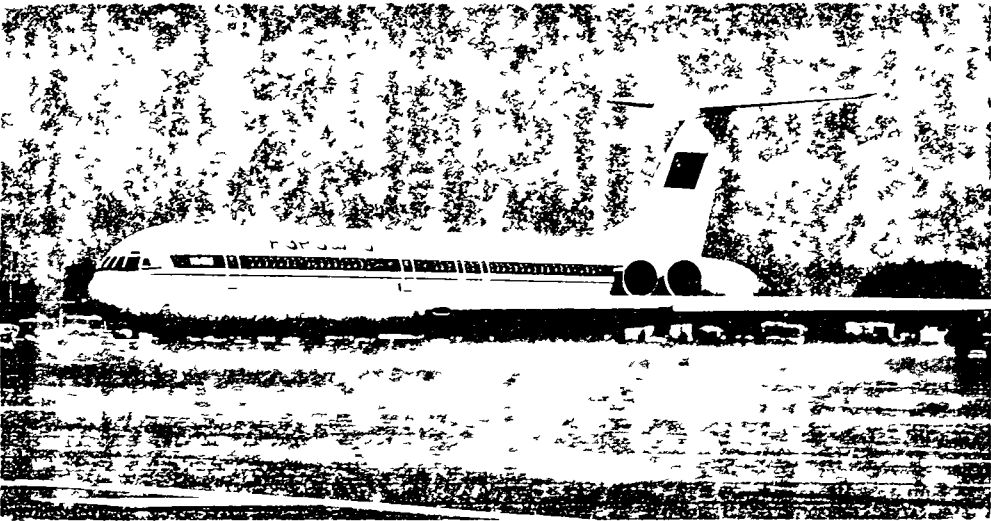
Nabyty czy przeładowany?

IL 62 - "Classic" (Nazwa używana w ko-
zie NATO)
est sowieckim 4-silnikowym odrzutow-
em przystosowanym do celów komer-
cyjnych. Jego prototyp pojawił się w 1962
oku. Zewnętrzna linia samolotu skon-
struowana została na wzór brytyjskiego
odrzutowca pasażerskiego VC 10.
Samoloty weszły w użycie Aeroflotu w
1967 roku, na linii Moskwa - Montreal, a
następnie Moskwa - New York + Mosk-
wa - Tokio.
Odrzutowce te używają również procz
Polski, czeskie linie CSA i wschodniemie-
ckie Interflug.

IL 62 może zabrac na pokład maksimum
186 pasażerów, a przynajmniej tak podaje
katalog lotniczy wydany przez Greenwich
House w Nowym Yorku "Airoplanes"
opracowany przez Enzo Angelacciego.

Ulepszona wersja samolotu IL 62 po-
jawiała się w latach 70-tych i nosi nazwę
IL 62 KM lub **IL 62M**. Samoloty te zabie-
rają na pokład mniej pasażerów (od 140
do 174) mają większy zasięg i zbliżone
dane techniczne.

Właśnie IL 62 M uległ rozbiciu nad War-
szawą. Zginęły 183 osoby.

Samolot należy do średnich na rynku
lotniczym. Produkowany w państwo-
wych zakładach z części wyłącznie sowie-
ckich, wyposażony w 4 silniki o wadze
10 500 kg każdy typu Kuzniecowa NK-8-4.
Rozpiętość skrzydeł 43,30 metra, długość
53,12 metra, wysokość 12,35 metra. Waga sa-
molotu 67 800 kg, maksymalny udźwig
157 500 kg, "payload" 23 osoby. Brak
danych o maksymalnej prędkości (tajem-
nica wojskowa), długa linia startu i lądo-
wania.
Prędkość lotu 901 km/godz, zasięg z po-
dobnym zastrzeżeniem jak powyżej, 6700
km (oznacza odległość, którą samolot
zdolny jest pokonać bez poboru paliwa).
Pułap 12 000 m. Zarejestrowany na 5
osób załogi.

Niekorzystna konstrukcja

Według informacji od niezależnych
pilotów, którzy w przeszłości mieli kon-
takt z samolotami IL 62, opinie są zbliżone.
Samoloty te latają na niekorzystnym
kącie zaklinowania skrzydeł w kadłubie
przez co są nie tylko nieekonomiczne, ale
również przesłone. Bardzo często zdarza-
ją się im lądowania awaryjne ze wzglę-
du na przepały paliwa.

Linie pasażerskie pracują dla wojska

Nie należy zapominać, że
cywilne samoloty sowieckie są konstruo-
wane tak, by łatwo je było dostosować do
celów transportowo-wojskowych.

Cywilne ILy 62 używane były, przy-
kładowo do transportu żołnierzy kuban-
skich do Afryki w 1976 roku i nadal so-
wiecka i kubaska obecność w Angoli
możliwa jest dzięki regularnym transpor-
tom wojskowym dokonywanym przez
cywilne linie Aeroflotu. W 1978 roku uży-
wano tych samolotów, uzyskując pozwo-
lenie na loty i lądowanie cywilne do trans-
portu broni i wojsk do Etiopii.

Inna historia, która znakomicie ilu-
struje podwójną rolę ILów to ich rola w
wojnie w Yom Kipur. Otoż, gdy w paź-
dzierniku 1973 roku pojawiło się niebez-
pieczeństwo, że Izrael złamie zawieszenie
broni z Egiptem, nieomal całe lotnictwo
cywilne bloku wschodniego przesta-
wione zostało na transport żołnierzy so-
wieckich. Było to tak poważną groźbą dla
Izraela, że postanowił utrzymać zawiesz-
nie broni. Okazało się wówczas, że
Sowieci dysponują w takich sytuacjach
samolotami cywilnymi zwłaszcza ILami 62
zdolnymi do przewiezienia wojsk w sile 7
dywizji. Podobno rolę odegrał transport
cywilny ILów podczas inwazji Czechos-
łowacji.

Według Anthony'ego Robinsona i
pracy Soviet Air Power samoloty cywil-
nych linii bloku sowieckiego nie są jednak
w takim stanie technicznym, by mogły na
wypadek wojny wprowadzić w użycie
wszystkie 7 sowieckich dywizji powietrz-
no-desantowych (8 dywizja to dywizja
PRL).

Według opinii jednak tego samego
eksperta rezerwowi transport wojsko-
wy reprezentowany przez AEROFLOT i
linie pokrewne jest i tak bardziej sprawny
wojskowo niż rezerwowa flota Stanów
Zjednoczonych, w skład której nie wcho-
dzi prywatne i państwowe cywilne linie
lotnicze.
Przed wszystkim cały cywilny transport
sowiecki podlega kontroli wojskowej.
Dyrektor Aeroflotu (wg źródła z 86 roku)
jest oficerem w stopniu marszałka o naz-
wisku Bugulajew i piloci rekrutowali się z
rezerwistów Armii Czerwonej. Podobna
struktura obowiązuje w polskim lotnict-
wie cywilnym.

Wszystkie samoloty Aeroflotu na
liniach międzynarodowych mają zanizoną

ładowność na wypadek potrzeby prze-
niesienia cywilnymi liniami ludzi czy
broni.

W "Soviet Air Power" czytamy, że
plany sowieckie przewidują używanie
cywilnych samolotów do transportu jed-
nostek specjalnych komandosów których
celem na wypadek wojny czy ostrego kon-
fliktu mają być akty sabotażu wymierzo-
ne przeciw cywilnym elektrowniom,
zbiornikom paliw, środkom transportu
oraz obiektom militarnym. Jednostki te w
ramach GRU noszą nazwę "SPET-
SNAZ".

Pasażerski z działkiem

Nawiasem mówiąc, kolejna generacja ILa
- IL 76 została skonstruowana nieomal
całkowicie z myślą o swej wojskowej uży-
teczności. W przeciwieństwie do ILa 62,
który rozbili się nad Warszawą, IL 76 jest
przystosowany do lądowania na surowych
niewygodzonych lotniskach, a nawet
dużych równych przestrzeniach. Ma sto-
sunkowo krótką drogę startu i lądowania,
co w lotnictwie cywilnym wcale nie jest
potrzebne, jak również wyposażony jest
pod ogonem w gniazda karabinu maszy-
nowego i 2 działka kalibru 23 mm oraz
radar namiarowy, wbrew swemu oficjal-
nemu, cywilnemu przeznaczeniu.

W 81 roku na targach w Pary-
żu Sowieci pokazali swego pierwszego
olbrzyma (wciąż mniejszego od Jumbo) o
nazwie IL 86.

I tutaj budowa kadłuba umożliwia
transport większej liczby osób, a rozwią-
zania wnętrza pozwalają szybciej przesta-
wić samolot na cele wojskowe.

Po drugiej wojnie światowej powsta-
ła organizacja o nazwie I A T A, zrze-
szająca różne linie lotnicze. Jej celem jest
między innymi propagowanie zasad bez-
pieczeństwa oraz współpraca z między-
narodowymi organizacjami lotniczymi.

ICAO
(International Civil Aviation Organization)
jest jedną z agencji ONZ, jako
jeden ze swych celów stawia sobie za-
gwarantowanie bezpieczeństwa lotów,
wprowadzając wewnętrzne przepisy praw-
ne, dotyczące międzynarodowego lotnict-
wa cywilnego.

15 października 70 roku ZSRR przy-
stąpiło do ICAO, włączając się w grupę
120 krajów, należących do organizacji.
Była to niesłychanie ważna decyzja, gdyż
zmusiła ona ZSRR i jej satelitów, w tym
również Polskę do przestrzegania norm,
zasad bezpieczeństwa uznanych w
większości krajów świata. Umożliwiło to
Aeroflotowi i innym liniom pokrewnym
dostęp do lotnisk na Zachodzie, gdzie
dotąd nie mogły ich samoloty lądować,
jak również otwarło możliwość dla za-
chodnich linii lotniczych penetracji
wschodnioeuropejskiego rynku.

ICAO jako agencja ONZ nie jest tak nie-
zależna w swych decyzjach, zaleceniach i
możliwościach kontroli, jak I A T A,
która jest zrzeszeniem niezależnym, sku-
piającym 1000 linii lotniczych.
Wpływy sowieckie w agencjach ONZ są b-
ardzo silne. Można wątpić czy ICAO wie, jak
naprawdę używane są samoloty liniowe
Aeroflot i linie pokrewne nie należą do
IATA, która nie zgodziłaby się na
wspomnianą wyżej podwójną rolę linii
lotniczych.

WNIOSKI

Lotnictwo cywilne krajów obozu sowieckiego
nie podlega należytej kontroli niezależnych organi-
zacji lotniczych - podlega natomiast ściśle celom mi-
litarnym.

Tajne używanie samolotów pasażerskich dla
celów wojskowych uniemożliwia pełną kontrolę
zuzycia części rzeczywistego przebiegu i zmęcze-
nia metalu.

W IMIĘ BEZPIECZEŃSTWA

Nie ma chyba sensu stawianie pyta-
nia czy katastrofy tej można było w jakiś
posob uniknąć. W wielu przypadkach
lotniczych katastrof odpowiedź na to py-
tanie brzmi oczywiście tak. U podstaw
znacznej części lotniczych wypadków,
wyłączywszy zbiegi wyjątkowo niekorzy-
snych okoliczności, czy ewidentny, choć w
praktyce rzadki, błąd doświadczonego z-
reguły pilota, rzeczywiste przyczyny leżą
nie w sferze "siły wyższej", przypadku,
tzn. też techniczno-eksploatacyjnej, a ra-
czej są natury ekonomiczno-politycznej.

Techniczne usterki i niedomagania
zawodowej w końcu aparatury są tylko
przeważnie manifestacją niedomagań
znacznie poważniejszych i głębszych
organizacyjno-systemowych.

Jak pamiętamy jeszcze aż nazbyt
dobrze wszyscy, nie jest to pierwsza w
historii polskiego lotnictwa katastrofa na
tę skalę. Wciąż przecież żywe są wspom-
nienia wypadku LOT'owskiego "Mikołaja
Kopernika" w 1979 roku, maszyny
tego samego w zasadzie typu, co "Mo-
niuszko".

Powracający wówczas z Nowego
Jorku IL-62 roztrzaskał się również w
poblizu lotniska Okęcie, grzebiąc w swych
szczątkach wszystkich pasażerów i całą
załogę. Za ostateczną przyczynę katastro-
fy uznano, po długotrwałych i znużających
dotekaniach, uszkodzenie silnika
wynikłe ze zmęczenia materiału.

Dla nikogo chyba nie jest tajemnicą,
iz Polskie Linie Lotnicze dysponują flotą
samolotów w większości przestarzałych,
które nie dość, iż są nie ekonomiczne w
eksploatacji, to jeszcze do tego solidnie
się już zdążyły wysłużyć, latając od wielu
lat, czasem jeszcze zanim zostały odku-
pione na użytek LOTu.

Cokolwiek mówiłaby oficjalna fik-
cja na temat bezpieczeństwa przelotów,
wiadomo też nie od dziś, iz przewoźnicy
powietrzni dzielą się na powszechnie zna-
nych ze swej solidności, takich, jak skan-
dynawski SAS, zachodniemiecka Luf-
thansa, czy wreszcie nawet amerykański
Pan Am, oraz tych o nie najlepszej re-
putacji.

Niestety LOT już przed laty zalicza-
ny był w ocenach ekspertów do tej drugiej
grupy. Jeszcze w początkach lat 70-tych,
w okresie przed pierwszą nawet z owych
dwóch wielkich katastrof, autorzy książki
"Destination Disaster" (w wolnym tłu-
maczeniu "Fatalne Przeznaczenie"),
traktującej o przyczynach lotniczych
katastrof, iz swych zestawieniach plasow-
wali polskiego przewoźnika na dalekich
tyłach, na równi z liniami kubanskimi,
indyjskimi czy pakistańskimi, trochę za-
s powyżej tureckich. Obie katastrofy
LOT'owskie Iljuszynów nie wpłynęły na
poprawę tych statystyk. LOT, który przed
wojną należał do najnowocześniejszych

linii lotniczych świata, systematycznie
traci na swej opinii.

Czy w świetle katastrofy "Koperni-
ka", w marcu 1979 roku, nie należało an-
tycypować dalszych niepowodzeń, świę-
tego niedawno dumnie swe 55-lecie istnie-
nia, powietrznego przewoźnika, jeśli nie
zostałyby natychmiast podjęte daleko
idące środki w celu modernizacji sprzętu i
usprawnienia działania? Odpowiedz,
zgodną z najczarniejszymi przewidywa-
niami pesymistów, dziś już znamy. Oku-
piły ją ofiarą swego życia kolejne 183
osoby. Kto następny?

Analizując przebieg wypadków,
trudno się już dziś oprzeć wrażeniu, iz co
najmniej jedną z przyczyn tej najnowszej
i zarazem najtragiczniejszej katastrofy,
były niedomagania techniczne maszy-
ny. Pożar silników, będący bezpośrednią
przyczyną zawrocenia z drogi, nie pozos-
tawia co do tego wątpliwości. Wciąż jed-
nak wiele pytań, które się w związku z tym
nasuwają, pozostaje jeszcze bez odпові-
dzi. Dlaczego pilot uszkodzonej maszyny
nie lądował natychmiast przymusowo na
lotnisku w Bydgoszczy lub w Gdańsku?
Dlaczego zawrócił aż do Warszawy? Kto
odpowiada za podjęcie tej decyzji?
Dlaczego odmówiono mu prawa awaryj-
nego lądowania na lotnisku wojskowym?
Dlaczego wreszcie doszło do pożaru sil-
ników w pierwszym rzędzie?

Biorąc pod uwagę fakt, iz załoga
samolotu nie żyje, trudno się chyba dziś
spodziewać, aby w wyniku późniejszych
ustaleń, opublikowano komunikat obja-
śniający przewoźnika albo kontrolę lotów.
Dowiemy się prawdopodobnie o wyjątko-
wo pechowym zbiegu niekorzystnych
okoliczności. Rzecz w tym, iz fakt
pozostaje faktem najwyraźniej źle się
dzieje w polskim lotnictwie cywilnym,
skoro powtarzają się tego rodzaju katas-
trofy.

Lotnicze wypadki w najwyższym
stopniu bulwersują swym tragizmem,
wywołując silne uczucia, będące mieszan-
iną przerażenia, żalu, wewnętrznego bun-
tu. Częściowo chyba wobec ich nieco-
dzienności, a także w konfrontacji z
nagłym przeskokiem od obrazu normal-
nego, radosnego i dostatniego życia do
wizji roztrzaskanych szczątków, zwgło-
nionych ciał i nagłej pustki, trudno jest nam
uwierzyć w świadectwo naszych zmysłów,
w to, co się stało.

I jeszcze myśl, że to przecież mogło
spotkać każdego z nas. Albo jeszcze gor-
zej: to nasi najbliżsi znajdować się mogli
na pokładzie owego fatalnego lotu.

Sprawa dotyczy nas wszystkich.
Mamy dziś prawo żądać, by ujawniono ze
szczegółami przebieg i prawdziwe przy-
czyny katastrofy, w imię bezpieczeństwa
przyszłych pasażerów.

ANDRZEJ WOŹNIEWICZ

Moczulski o sobie, KPN i opozycji

Zdjęcie Leszka Moczulskiego, specjalnie dla Echa Tygodnia, wykonane w studio telewizyjnym w Seattle

Ciąg dalszy ze str. 3

W 57 roku został Pan aresztowany. Z jakiej przyczyny?

LM Tak, ja przyznam się, może zbyt swobodnie poczułem się po tych zmianach październikowych. Zbyt wiele rzeczy zacząłem robić jawnie. I tutaj po pierwsze, sformułowała się struktura pilsudczykowska, z którą byłem związany. Ona była nielegalna.

Nazwiska

Czy może Pan nam powiedzieć parę nazwisk?

LM No, mogę. Wiele nazwisk. Najważniejsze nazwiska, to np. **Romana Bacha** - to doktor nauk prawnych i generał. Człowiek, który wywarł ogromny wpływ na ukształtowanie mojej osoby. To były na ogół środowiska WINowsko-Wołoskie. Niezależność - Akowskie z silnym podkładem pilsudczykowskim.

Tacy ludzie jak pułkownik Franciszek Sikorski. No to jest i strajk szkolny i Pierwsza Brygada. Nie była to grupa duża. Nas, młodych było przynajmniej niewielu. Ludzie byli pod pewną obserwacją. Oczywiście, oni wszyscy byli od początku do końca podejrzani politycznie. Może mnie tam z nimi wylapano, może zadziałały tam inne sprawy.

Wycieczka bez meldunku

Skorzystałem z możliwości, które się wtedy pojawiły, żeby przerzucić parę moich artykułów na Zachód. I wtedy się kilka moich publikacji ukazało w prasie francuskiej, czy też na podstawie moich informacji tam je opracowano - o sytuacji w Polsce i w Związku Radzieckim. I była druga sprawa, dużo łatwiejsze do rozpoznania. Pojawiła się okazja wyjazdu do Związku Radzieckiego. Także do Lwowa. I wprawdzie ludzie z NNu, to znaczy nurtu niepodległościowego, który wtedy się "odbywał", dość krytycznie zapatrywali się na możliwość mojego wyjazdu rozpoznawczego, ale ostatecznie miałem tę szansę i pojechałem. Oni zalecali mi maksymalną ostrożność. Nie byłem całkiem ostrożny, zacząłem szukać różnych kontaktów i polskich i ukraińskich. Zrobiłem rzecz, która jest straszną z punktu widzenia Związku Radzieckiego. Po przekroczeniu granicy, po prostu pojechałem sobie, głównie "gruzowikiem" - znaczy się ciężarówką, nigdzie się nie meldując. Dopiero po dwóch miesiącach, jak dotarłem do Mosk-

wy, musiałem mieszkać w hotelu i musiałem się zameldować. No i kręcili łbami tam wtedy w Moskwie, co ja przez te 2 miesiące robiłem. A ja tam rzeczywiście nawiązałem kontakty z Polakami, Ukraińcami, z niektórymi dość szczerze i mocno rozmawiałem.

A poza tym, żeby podkreślić tę całą historię po powrocie do kraju napisałem wtedy około 10 reportażów na temat Związku Radzieckiego, dość prawdziwych.

Przepraszam, w jakiej gazecie Pan wtedy pracował?

LM Ja pracowałem wtedy w takim tygodniku, który się nazywał "Dookoła Świata" i który to odegrał bardzo zasadniczą rolę w przełamywaniu stalinowskiej atmosfery. To było pierwsze czasopismo, które było robione na wzór zachodni. Byliśmy z tego powodu bardzo dumni. Mimo wszystko, można było tam masę rzeczy przemycić, zwłaszcza w tym okresie. Napisałem około 10 reportażów, a tylko dwa udało mi się wydrukować. Zresztą to już na szczęble redakcji spowodowało wystraszanie. Nie było się czemu dziwić.

Kraj za żelaznymi drutami. Wyjaśnię najwinnie, że nie mam żadnych innych skojarzeń, tylko to że jadąc z Polski do Związku Radzieckiego widzi się druty kolczaste. Nikogo to nie przekonało i artykuł poszedł do kosza, już nie pamiętam w jakiej redakcji. Zresztą mówili, że jest bardzo interesujący.

Te dwa, które poszły - jeden się nazywał "To jest Związek Radziecki" i on był właściwie o sposobach podróżowania po Związku Radzieckim, ale to było tak zrobione, że wywołało ostrą notę radiackiej ambasady. A drugi artykuł się nazywał "Białe flagi na Czerwonym Placu". Zrobiłem też reportaż o Związku Radzieckim, który wywołał ataki w chyba dwóch gazetach radzieckich i to wszystko razem się zbiegło.

Historia pewnej rozprawy

I pewnego pięknego dnia zostałem po prostu zamknięty i to pod różnymi zarzutami. Był zarzut działania w spisku, w celu obalenia ustroju PRL siłą. Przy czym co do spisku, to oni podsuwali mi jakieś 2-3 osoby przez nich wymyslane. To może nie tak było. Może niektórzy to byli moi znajomi. Oni może sądzili, że są "cos tego" - ale wyraźnie nie trafiali. Inny zarzut, to było szkalowanie państwa polskiego, inny wreszcie zarzut - to był zarzut próby oderwania siłą części terytorium zaprzyjaźnionego mocarstwa. To było pokłosie mojej wizyty radzieckiej.

Ja się tutaj spytałem oficera śledczego, o jakie zaprzyjaźnione mocarstwo chodzi, a on mi na to odpowiedział "O proszę pana, to jest tajemnica państwowa, my tego ujawnić nie możemy".

Rzecz zabawna, dziś zabawna, wtedy też. Ja miałem trzech oficerów śledczych. Ich szef nazywał się naczelnik, bo on był naczelnikiem jakiegoś tam Wydziału w służbie bezpieczeństwa MSW, a w centralnym biurze śledczym miał dwóch oficerów, dwóch podporuczników.

Był kapitanem i miał dwóch podporuczników. Ten naczelnik, kapitan nie umiał pisać i czytać jak mi się zdaje. Jak były jakieś teksty do przeczytania, to mówił "czytajcie tu poruczniku, a ja będę uważał na podejrzanego". Chyba rzeczywiście był niepisemny. Bardzo był głupi, to trzeba przyznać. Miał on dwóch pomagierów, z których jeden był układny, grzeczny, miły, a drugi to był ten od bicia, od wyzwisk.

I ten miły mówił "panie Leszku, co tu zrobić, żeby pana wyciągnąć, żeby jak najmniejszy wyrok był, to od pana zależy". I pan Zbigniew zrobił karierę, bo w tej chwili jest generałem i wiceministrem spraw wewnętrznych. Poprzednio był szefem Biura Śledczego MSW, jeszcze poprzednio, jako zastępca szefa Biura Śledczego był koordynatorem akcji przeciwko KPN. Więc jest to człowiek, który od 57 roku zajmuje się moją osobą i podejrzewam, że być może jest to człowiek, który być może spośród wszystkich ludzi na świecie, najwięcej o mnie wie.

Także w końcu sprawa trafiła do sądu. Ja nie byłem w ciemni bity, do niczego się nie przyznawałem, wszystkiemu zaprzeczałem. Oni mieli dowody tylko na jedno. Szkalowanie PRL za granicą, ponieważ były artykuły. Przy czym te artykuły były w obcych językach. Oni mieli tłumaczy, którzy tak tłumaczyli, żeby zastrzyc wszystkie oceny. Na tyle znałem francuski, że to wiedziałem, ale na szczęście dla mnie nie protestowałem przeciw tym tłumaczeniom. I to był pierwszy mój bardzo silny dowód. Jak przyszło do sądów. Mogliśmy z adwokatami łatwo te tłumaczenia obalić. Przy czym sąd stanął w obliczu tekstów francuskich, nie znając tego języka. Co do tłumaczeń polskich, to udowodnił mi na fragmentach, że są robione złośliwie, a więc w rzeczywistości wcale nie wygląda tak, tylko inaczej. A jak inaczej, to tak, jak ja mówię.

To była pierwsza historia. A druga historia, to była taka, że oni zastosowali tam taką głupią metodę, żeby uzyskać moje zeznania. Przedstawili mi protokół człowieka, który się przyznał, że działał ze mną w organizacji podziemnej, mającej na celu obalenie ustroju i rozmaite takie rzeczy po-

wiedział

Ja znałem człowieka i wiedziałem, że po pierwsze nie jest w żadnej organizacji podziemnej, po drugie nic takiego nie mógłby powiedzieć i oni po prostu podejrzewają niesłusznie, że miałem z nim jakieś tam kontakty. A im zresztą nawet nie o niego chodziło, tylko o kompromitację jego rodziców (matka przejściowo była ministrem, ojciec mocno też był obsadzony). Dlatego go wyciągnęli.

Mnie wtedy wpadł taki pomysł do głowy. Powiedziałem. Ja tego wprawdzie wszystkiego nie mogę potwierdzić, bo tu jestem oskarżony, a więc ja muszę powiedzieć, że ja tego nie pamiętam, ale ja mogę stwierdzić, że jeżeli on tak mówi, a jest to człowiek prawdomówny, to jest to na pewno prawda. I oni się takim stwierdzeniem zadowolili. Ten protokół nie mógł zostać w aktach, został z tych akt usunięty.

Na podstawie tego protokołu, powtórnego niejako, przygotowano sprawę sądową. Jak doszliśmy do procesu, to zacząłem ciągnąć za te przygotowania sznurkiem. Wpierw się okazało, że tłumaczenia francuskie są złe, potem się okazało, że nie pamiętam, a tylko wierzę w prawdomówność człowieka, a o tym człowieku nie ma w protokołach i nie wiadomo co on zeznał, a ponieważ adwokat go przygotował i czekał przed salą sądową (rozprawa odbywała się przy drzwiach zamkniętych), sąd go dopuścił i powiedział, że go nikt na ten temat nie przesłuchiwał.

W następstwie tego wszystkiego zostałem uniewinniony. (Tak opowiadam dużo, bo jestem dość dumny, że mi się udało tak dobrze to śledztwo poprowadzić).

W sądzie działał jeszcze jeden czynnik. Ta sprawa dotarła aż do Sądu Najwyższego i ostateczną decyzję o moim uwolnieniu podjął sędzia Mieczysław Scherer.

On się po jakimś czasie związał z tymi kręgami, z których wyrosła, no wprawdzie lewicowa, ale część demokratycznej opozycji. Więc po prostu tam wtedy (to był rok 58) jeszcze niedługo po październiku, sędziowie mogli to robić. Jednym słowem, sędziemu Schererowi zawdzięczam, że skończyło to się na iluś tam miesiącach więzienia. Gdyby był tam inny sędzia, moje sprytne wybiegi prawdopodobnie by nie pomogły.

Pod obcym nazwiskiem

Co Pan robił od 57 roku do zawiązania się pierwszych grup opozycyjnych, które działały jawnie?

LM W 57 roku wyszedłem z więzienia, dostałem absolutnie dożywotni zakaz pisania, zresztą już po raz trzeci. Straciłem oczywiście pracę. Umiesciłem się pod obcym nazwiskiem, w czasopiśmie dla sprzedawców Ruchu. Czasopismo się nazywało "Naprzód" i tam można było pisać o dzielnym kioskarskim Ruchu i ich kłopotach z towarami. Ale można było jakos przetrwać.

I wróciłem do swej działalności w NNie. Dostałem zadanie, żeby się przekwalifikować. Ja się przedtem interesowałem głównie problemami z dziedziny międzynarodowej. Moje studia prawnicze, historyczne i nauk politycznych były poświęcone głównie sprawom stosunków międzynarodowych i prawa międzynarodowego, ale także i historii powszechnej. Osiągnąłem jakiś poziom wykształcenia. Natomiast w NNie dostałem zupełnie inną robotę. Ponieważ dla mnie ważniejszą rzeczą było odklamowanie przeszłości, zwłaszcza idei niepodległości, która została osmieszona jako coś podłego, małego (dostałem zadanie, przyp. red.) żeby jej bronić. Bronić najlepiej było przez historię, stąd konieczność i prostowanie i popularyzowanie. Dalej właściwie to mną pokierował Abraham skierował mnie do współpracy w miesięczniku katolickim "Wież". KIKu Miałem zakaz pisania i mogłem tam pisać tylko pod pseudonimem, jako Leszek Arbatowicz. Tam stworzyliśmy dział historyczny, gdzie bardzo ciekawą i nadal główną postacią był Bogdan Skaradzinski. Jesteśmy niesłychanie bliscy sobie ideowo. On też jest pilsudczyk, jak ja, od urodzenia. Postanowiliśmy zrobić ten dział bardzo pilsudczykowski. Przyznam, że to się redakcji nie całkiem podobało. Trzecim z nas w tym dziale był Andrzej Wielowieyski - (raczej powiedziałbym o skłonnościach endeckich). Naszym pier-

wszym wielkim dziełem było zrobienie numeru w XX-lecie wrzesnia 1939 To się ukazało nie we wrześniu, to był letni, podwojny numer, lipiec - sierpień I to był pierwszy numer, który zniknął z kiosków (Wież istniała wówczas rok czy półtora i była jeszcze mało czytana) Była to pierwsza otwarta próba obrony wrzesnia, Rzeczypospolitej, obrony naczelnego wodza polskiej polityki zagranicznej Z "Więzią" byłem bezpośrednio związany 2 lata, pośrednio myślę, że trochę dłużej "Wież" miała tylko jedną wadę nie zapewniała mi środków utrzymania W "Naprzód" dowiedzieli się, że pracuję w "Więzi" i kazali mnie wyrzucić Byłem przez rok - półtora bezrobotny Wiadomo było, że trzeba mi znaleźć pracę, z której można żyć Najlepiej historyczną Pojawiła się taka możliwość w warszawskich tygodniku ilustrowanym "Stolica", który na początku zajmował się problemami budowy i odbudowy Warszawy

I tam, ja przypuszczam, przez kontakty zbliżone do moich, ale ja nie wiem jakie (nie mam pojęcia czy tu był jakiś związek - może się kiedyś dowiem) dostał się Władek Bartoszewski, który objął tematykę historyczną Robił znakomitą robotę Zaczął pisywać artykuły wyłącznie z jednego fragmentu historii Warszawy, a mianowicie walk AK podczas II wojny światowej Głównie w oparciu o materiały naszego, zresztą wspólnego, znajomego dr Józefa Rybickiego, który był szefem Kedywu, okręgu warszawskiego AK To było pierwsze mocne wejście z materiałami o AK, straszliwie konkretnymi To była znakomita rzecz Ale Władysław Bartoszewski też się trochę angażował politycznie, w kręgach katolickich W każdym razie nie w kręgach związanych z "Więzią" W Krakowie na jakimś zebraniu miał ostre wystąpienie, w następstwie czego kazano go wyrzucić z redakcji, co też nastąpiło I redakcja została bez kogoś, kto zajmował się tematyką historyczną W jakimś półtora roku później udało się na to miejsce mnie wsadzić

Podjąłem kontynuację tego, co robił Bartoszewski, choć to była kontynuacja w innym stylu, on robił przede wszystkim Armię Krajową, a ja II Rzeczpospolitą, Wrzesień i Powstanie Dla nas rzeczą najważniejszą była obrona idei niepodległości, a w owym czasie została podważona społecznie wartość niepodległości Była ona nawet wysmiewana I to nie tylko dlatego, że nakręcały to organa rządowe i nie tylko dlatego, że późniejsza, lewicowa opozycja, a w owym czasie w polopozycji - troszeczkę przekorna w stosunku do władzy, której nie bardzo lubiła (w końcu inna frakcja) - to oni też, w sposób maksymalny jak mogli wysmiewali ideę niepodległości, walki o niepodległość

Polska Szkoła Filmowa

Polska szkoła filmowa, która była wówczas olbrzymim osiągnięciem artystycznym, była niesłychanie niebezpieczna jako narzędzie edukacji społecznej, ponieważ ona przede wszystkim wysmiewała się z bezbronných Wymiewała się nie przeciwko władzy i Związkowi Radzieckiemu, lecz w pełnej zgodzie z intencjami władzy i Związku Radzieckiego Wymiewano się z walk Polaków o niepodległość i podważano skuteczność sensu takiego działania, polskiego działania w szczególności Stwierdzano, że walka o takie mrzonki jak niepodległość jest czymś najgorszym, za co wszyscy muszą płacić (Aluzja do filmu "Kanał", "Popiół i Diament", a szczególnie "Lotna", przyp red)

Niektórzy ludzie z tej szkoły (ostatnio przed wyjazdem z Polski czytałem wywiad Andrzeja Wajdy) mówią dość wyraźnie - "nie mieliśmy racji" Oni to oczywiście robili uczciwie, byli to świetni filmowcy Ale jeśli ktoś jest świetnym filmowcem, nawet genialnym, jak Wajda, to wcale jeszcze nie znaczy, że on wszystko rozumie I w owym czasie on nie rozumiał jakie są istotne potrzeby w zakresie świadomości Polaków

Także w tym układzie, dla nas nie było najważniejsze - ten czy inny okres historyczny, a raczej wszystko robić, by pokazywać, że idea niepodległości jest rzeczą wielką Zaczęliśmy się nawet powoływać na komunistów Ponieważ komuniści podczas wojny mówili, że niepodległość Polski, o jest wielką rzeczą, że oni o to walczą, myślimy to po prostu powtarzali

To był podwojny argument Proszę, nawet ci ludzie mówią, że niepodległość to rzecz wielka Dlaczego się z tego śmiejecie? A po drugie, przypominaliśmy "im" Mówiliście, że Polska powinna być niepodległa, to co wy robicie?

Ta cała linia tematyczna, w dużym rozmiarze trwała, gdzieś do roku 1968, kiedy to nastąpiło załamanie, kiedy cenzura już na nas usiadła i nam przeszkadzała A równocześnie awansowałem w strukturach NNowskich, bo najpierw byłem takim pracownikiem historycznym w NNie, a w połowie lat 60-tych zostałem szefem tzw KAHu - Kierownictwa Akcji Historycznej Od tej pory korygowałem pracę większej grupy ludzi, czy to w czasopiśmie historycznych czy na uczelniach, czy w akcjach odczytowych

Impuls - walka frakcyjna

Jak pan ocenia rok 68?

LM Rok 68 miał na pewno dwa elementy Pierwszy element to była walka frakcyjna, która zaczęła się wcześniej, wewnątrz partii, bardzo brutalna, załatwiono stare porachunki - to co było na szczytach i co było mało zresztą dostrzegalne społecznie, "Oni" to bowiem robili w swoim zamkniętym środowisku

Impulsem była wprowadzenie walki frakcyjnej, ale równocześnie był tam żywiołowy proces naturalny

Wszystkie zmiany, które następują w Polsce są robione przez ludzi urodzonych po wojnie i w miarę jak roczniki urodzone po wojnie dorastają, ci ludzie zmieniają Polskę i zmieniają do końca

Trzy pierwsze roczniki powojenne - robiły marzec 68 roku, pięć pierwszych roczników powojennych zrobiło grudzień 70-tego Marzec to (przyp red)

po prostu pierwsza eksplozja tej młodzieży, która nie wiedziała co i jak

Proces przemian zaczął się wcześniej, widziałem dorastającą młodzież 14-15-letnią, która masowo pojawiała się na obchodach Milenium Ja też tam byłem i pamiętam to przeważające wrażenie młodzieży w ogromnej ilości

Ja sam w marcu miałem pewne przegody Postanowiłem włączyć się do tego wszystkiego co się działo (włączyć publicystycznie) Nie było to najprostsze Złapałem okazję - napisałem artykuł na temat Getta warszawskiego, o jego zagładzie i zniszczeniu Nie sam artykuł był istotny Istotne były tzw ogólne sformułowania, które tam weszły I to się zaczynało od stwierdzenia, że antysemityzm w każdym warunkach jest rzeczą straszną i może prowadzić do zbrodni, jak na przykład Ten artykuł został wprowadzony pokiereszowany przez naczelnego i przez cenzurę, ale wyszedł i to co wyszło, wystarczyło, że naczelnik miał straszne przykrości "Panie Leszku strasznie pan narozrabiał znowu, niech pan nawet się po pensję nie zgłasza - zapomną o panu" - powiedział

I rzeczywiście miałem półroczny urlop, przez kilka miesięcy żadna moja publikacja się nie ukazała Zeby było zabawniej, potrzebny byłem by zrobić numer sierpniowy na Powstanie Warszawskie Ściągnęli mnie do redakcji i powiedzieli - pisz, ale ostrożnie To ja między innymi napisałem artykuł o obozie przejściowym, który Niemcy urządzili podczas powstania w kościele św Wojciecha Równocześnie napisałem o kościele przez duże K i o religii Prymas Wyszyński (który mnie znał i chwilami na mnie bardzo krzyczał, ale na ogół to mnie chyba lubił) wziął ten artykuł i bardzo mnie publicznie pochwalił na kazaniu, że tyle lat przemilczano, a znalazł się uczciwy człowiek, uczciwy dziennikarz Kąkol był wtedy szefem Wydziału do Spraw Wyznań Do mego naczelnego w "Stolicy" zadzwonił i powiedział - słuchaj Wyszyński bardzo pochwalił artykuł Moczulskiego Przyleciał do mnie naczelnik błady do pokoju - "Panie Leszku co pan narobił, niech pan jedzie na zagle" Był 3 miesięce spokoju

Panie Leszku, kiedy Pan podjął decyzję, że należy przejść ze struktur podziemnych do jawnej struktury niepodległościowej?

Rzecz wystrzałowa

LM My od dawna zakładaliśmy, że jawną działalność będziemy mogli podjąć w połowie lat 70-tych i zamierzaliśmy to, z pewnym wyprzedzeniem, realizować Ja w latach 70-tych byłem już w kierownictwie NNu i po marcu, przed grudniem tam już zapadły decyzje o dwóch rzeczach O konieczności powołania grupy specjalnej do organizacji partii politycznej o pewnym przygotowaniu propagandowym, a także o pewnym przygotowaniu człowieka, który ma stanąć na czele Postanowiono, że ja mam stanąć na czele, ale w związku z tym musiałem zamknąć moją działalność historyczną i musiałem ją zamknąć rzeczą wystrzałową

Dostałem wtedy polecenie napisania książki, która wywołała skandal, książki, która miała być sygnałem politycznym Napisałem w 69 roku bardzo mocną książkę Przez jakieś kontakty trafiło to do wydawnictwa poznańskiego i tam dostała się pod klucz, bo nie nadawała się do druku Mówię o "Wojnie Polskiej"

Czekaliśmy aż coś się w Polsce zdarzy Tego samego dnia, kiedy zaczęły się strajki na Wybrzeżu, pamięta pan wspominałem na początku o moim wyjeździe do Poznania, uruchomiliśmy tę książkę Poszła do drukarni Chodziło o to, że jeśli są takie niepokoje, cenzura jest czymś innym zajęta, to przejdzie przez cenzurę Druga książka była ważniejsza, wcześniej przygotowana, pod tytułem "Dylematy, wstęp do historii politycznej Europy Zachodniej" To była książka o tym, jak supermocarstwa weszły w stadium agonii, jak oddają to, co wzięły To było robione na przykładzie Europy Zachodniej, ale z licznymi, brutalnymi odniesieniami do Związku Radzieckiego Doszło do rozpowszechnienia tych dwóch książek, przy czym "Wojna Polska" była drukowana w Poznaniu, gdzie cenzura była bardziej uważna, były straszne historie, ale przeszła Tymczasem "Dylematy" trafiły do drukarni w Gdyni I niech pan sobie wyobrazi, latem 71 roku, cenzor w Gdyni, który ma wszystko na głowie, dostaje grubą książkę o polityce zagranicznej Książkę tak napisaną, że przed każdym fragmentem, który jest najbardziej niebezpieczny, są 3 strony takie nudne, że ja sam usypiałem pisząc to,

Poza tym książka - 600 stron - olbrzymia W związku z czym książka poszła bez jednej ingerencji cenzury! Po prostu jej nie czytali, a tam były zdania następujące "Należy liczyć się nie tylko z tym, że Związek Radziecki odda nie tylko Chiny i znaczną część Dalego Wschodu, ale także z tym, że granica ze Związkiem Radzieckim będzie płynna ze stałym przesuwaniem się na Zachód Albo poszła inna rzecz, kiedy wymieniałem powody, dlaczego nie doszło do wybuchu wojny w Europie Różne powody, bomba atomowa itd , a między innymi, powstanie Bundesweyry Herezja! Później dopiero zauważyli, co w tej książce jest

NN i Konwent - nieznana opozycja

Ale książka "Wojna Polska" zrobiła ten skandal i była dla środowisk pilsudczykowski sygnałem, że zaczynamy robotę konkretną A ja w tym czasie byłem szefem nowo powołanej komórki, która później się nazywała Konwent, a wtedy się nazywała inaczej Mówię Konwent, bo bezpieka już też nazwę zna Była to parosobowa komórka, której zadaniem było przygotowanie jawnej partii politycznej I myśmy pracowali nad tym od roku 62

W tym czasie (od połowy lat 60-tych) szefem NNu był Roman Abraham, a po nim ja przejąłem kierownictwo NNu (w roku 64) Dlatego, że robota Konwentu zdominowała cały NN, wszystko było temu podporządkowane Abraham zachował sobie jeszcze kontakty z prymasem Wyszyńskim, cały odcinek kościelny, którym ja się nigdy bezpośrednio nie zajmowałem To były nabożeństwa, obchody, rocznice, tablice, pielgrzymki, zbiórki na ludzi, którzy walczyli, niezłomne kręgi kombatanckie itd

Odcinek przez nas nie tyle prowadzony, co stymulowany To była nasza baza społeczna Abraham zostawił sobie do końca kontakty z kardynałem Wyszyńskim W dwa lata przed jego śmiercią przejąłem całość Abraham zmarł 26 sierpnia 1976 roku, po czerwcu '76" Miał pogrzeb 1 września i kardynał Wyszyński prowadził pogrzeb Zciągnęliśmy wielu ludzi Było parę tysięcy Kilka kilometrów szedł

ten pochód - kondukt pogrzebowy Różni ludzie przemawiali nad trumną Ja również przemawiałem Mówiłem o tym, co będzie Zegnałem generała w imieniu Polski jutra, tej Polski, którą już tworzymy Przemówienie było nagrywane przez bezpiekę, ale w którychś momencie trzeba było jawnie to powiedzieć

Pohelskiński wyscig

Czerwiec 76 przyspieszył te sprawy?

LM Tak, przyspieszył wyraźnie Myśmy wprowadzili decyzję o powstaniu Ruchu Obrony Praw Człowieka i Obywatela podjęli w październiku 75 roku Można ściśle ustalić to spotkanie Spóźnił się na to spotkanie chłopak i powiedział przepraszam, że się spóźniłem, ale się Trasa Łazienkowska pali

Tego właśnie dnia podjęliśmy decyzję o utworzeniu ROPCio W tym czasie ludzie z Konwentu z nn (proszę to pisać jednak nn z małych liter, bo tak się nazywa nurt niepodległościowy) nawiązały kontakty z różnymi grupami, między innymi z niepodległościową grupą Andrzeja Czumi i myśmy z nimi wspólnie opracowali platformę polityczną zimą z 74 roku na 75 Tekst, który łączył rozmaite grupy, które zresztą potem się rozeszły Byli tam m innymi ludzie z późniejszej grupy Młodej Polski i różnych grup ściśle i nie całkiem niepodległościowych Konwent podjął decyzję o utworzeniu ROPCio, zresztą pod znacznym wpływem Helsinek, które to ułatwiały i były parę miesięcy wcześniej W tym czasie przystąpiliśmy do formowania NN (z dużej litery), który miał być tajną organizacją, która będzie zapewniała techniczną obsługę jawnie działającego ruchu obrony praw człowieka i obywatela Techniczny NN działał jakieś 2 lata Te wszystkie nasze decyzje z przełomu lat 75-76 sły wolniej Jak doszło do czerwca zaczęliśmy się straszliwie spieszyć, zaczął się wyscig między nami a lewicą Faktycznie o to, kto pierwszy to zrobi I ta grupa, która u nas miała powoływać ROPCio, tacy ludzie jak Adam Wojciechowski, Emil Morgiewicz - (ci co bezpośrednio to robili i przygotowywali) - nie zdążyła tego zrobić w ciągu sierpnia, przeciągało się im na wrzesień i nagle powstał KOR W tym KORze znalazło się parę osób od nas, od samego początku Zostaliśmy wyprzedzeni Odłożyliśmy całą sprawę, żeby dać czas na okrzepnięcie KORu

Adam Bromke w roli fałszywego proroka

Czy lipiec, sierpień 80 roku był dla Pana zaskoczeniem - chodzi mi o masowy udział robotników?

LM W żadnym wypadku W lipcu ukazała się Kultura paryska, datowana lipiec-sierpień 80 Miała między innymi dwa artykuły, jakiegoś pani, bodajże Socjusza-Najdera czy kogoś innego (nie chcę krzywdzić człowieka) W obu tych artykułach oceniana była sytuacja w kraju i wysmiewano się w nich z niejakiego Leszka Moczulskiego, który wyobraża sobie, że w Polsce dojdzie do jakiegokolwiek wybuchu społecznego i który to jeździ po Polsce jak idiota i wszystkich przed tym ostrzega i nawołuje, żeby się do różnych rzeczy przygotowywali, jak np do robienia strajków Ten numer Kultury trafił do Polski, we wrześniu Wcześniej jeszcze, wiosną 80 roku, w czasopiśmie, które wydaje Departament Stanu "Problemy komunizmu" i tam człowiek, który niestety w owym czasie był jednym z głównych ekspertów Departamentu Stanu w sprawach Polski, taki profesor Adam Bromke, zamieścił artykuł o opozycji w Polsce, o programach, i m in o KPN i o Moczulskim Mówi, że jest to fantasta, że nawołuje, że będzie jakiś wybuch społeczny Ale to mało, Moczulski uważa, że należy zrobić masowe strajki, żeby objęły całą Polskę, co jest oczywiście fikcją, którą sobie w książce wymyślił

Mówi Pan o "Rewolucji Bez Rewolucji"

LM Tak I to Bromke wysmiewał I mówił jeszcze, że nie dość, że Moczulski sobie wyobraża, że będą masowe strajki, ale twierdzi, że z tych strajków zrodzi się wielomilionowy związek zawodowy, co jest rzeczą zupełnie nie do pomyślenia Tak pisał ekspert Departamentu Stanu i myślę, że Departament Stanu mu wierzył

Ciąg dalszy ze str 9

Wrocmy do innej bardzo istotnej sprawy. Kiedy zawiązała się Konfederacja Polski Niepodległej i jaki był cel utworzenia partii politycznej?

LM To nie jest pytanie, na które łatwo jest odpowiedzieć. Konfederacja została ogłoszona 1 września 1979. Szefem grupy, która to przygotowywała, byłem od początku lat 70-tych. Szefem całosci, byłem od 74, jako szef NN (bądź "nn" jak chce Moczulski, przyp. red.) A Konfederacja to jest nic innego, jak pewna forma NNU, czy też części NNU, którą ujawniamy na powierzchni. Dlaczego partia polityczna? Z trzech względów. Pierwszy względ, to jest taki, odpowiednio wcześniej, nawet jeśli społeczeństwo do tego nie dojrzy, należy wyjść z jawnym programem niepodległościowym, żeby dać ludziom czas do przyzwyczajania się, że jak później zaczną się stwarzać korzystniejsze warunki, żeby to już nie szokowało. Musi być partia, która przedstawi jawny program niepodległościowy.

Druga rzecz, NN miał szczególne struktury, ze względu na bezpieczeństwo. Nie mogliśmy sobie pozwolić na jednolitą organizację. Była to tzw. chaotyczna struktura. Jednolita organizacja grozi tym, że jak wejdzie jeden agent to po pewnym czasie całą rozpracuje. A mieliśmy wiele lat przed sobą. Trzeba było przebudować i NN i przyjąć także wielu nowych ludzi, a także tych ludzi ująć w bardzo twarde struktury organizacyjne, dlatego formuła partii politycznej, gdzie mają dyscyplinę partyjną i iskrę polityczną - o to partia walki.

Trzecia sprawa, niesłuchanie prozaiczna. W Polsce nie ma przepisów prawnych, dotyczących partii politycznych. Były przepisy prawne, które przewidywały rejestrację partii politycznych i kontrolę władz administracyjnych nad partiami politycznymi. Ale PZPR nie chciała nawet formalnie podlegać temu wszystkiemu. I z ustawy o stowarzyszeniach, rozdział dotyczący partii politycznych sejm uznał za niebłyśnię. I stwierdził, że w Polsce jest taka demokracja, że coś takiego jak partie polityczne nie muszą się rejestrować. Myslimy wykorzystali tę prawną historię i cały czas mówimy - zgodnie z prawem się nie rejestrujemy, bo nie mamy obowiązku się rejestrować. Nawiasem, po siedmiu z groszami latach od jawnego powstania ogłoszenia Konfederacji, w dwóch kolejnych procesach przy różnych okazjach wytykalismy władzom państwowym i na wszelki wypadek administracyjnym i kolegom do spraw wykroczeń i sejmowi fakt powstania - posyłałmy statut i deklarację ideową. Jeżeli coś tu jest niezgodne z przepisami, to bardzo prosimy o powiadomienie. Oni przez 7 lat nie interweniowali, ale w tej chwili, gdy KPN jest rzeczywistością duży, silny i groźny, już nie jako ewentualność polityczna, lecz jako siła materialna, to oni nagle postanowili przeprowadzić proces zbadania legalności istnienia KPN. I parę dni temu, zamknęli nam kilku ludzi z Rady Politycznej, dali im wezwania do Wydziału Spraw Wewnętrznych miasta stołecznego Warszawy. Oni chyba tam byli i im pokazali zresztą bezprawną decyzję o odmowie rejestracji Konfederacji i delegacji tejże. Ci ludzie wiedzieli, co odpowiedzieć, że to jest rzecz bez znaczenia.

Czego chce KPN?

Jakie są główne tezy programowe Konfederacji Polski Niepodległej?

LM Tezy są bardzo proste. Dążymy do zbudowania niepodległej, demokratycznej i sprawiedliwej Rzeczypospolitej Polskiej na miejsce PRLu i nazywamy ją Trzecią Rzeczypospolitą. I to jest nasz główny cel, do walki o który została powołana Konfederacja. Nasz statut przewiduje, że jak cel ten zostanie osiągnięty Konfederacja zbierze się i roztrzygnie o dalszym własnym istnieniu - to znaczy rozwiąże się. Wtedy nie będzie już takiej potrzeby. Wtedy z Konfederacji, ja sądzę, wyrosnie więcej niż jedna partia polityczna, ponieważ w Konfederacji są ludzie różnych poglądów.

Czy Konfederacja określa jakim sposobem można do tego doprowadzić?

LM Jest to bardzo szeroko zresztą

przez nas przedstawiane. Jest to najkrócej mówiąc taka koncepcja, jaka jest w "Rewolucji Bez Rewolucji" częściowo zawarta i wielu innych tekstach programowych i w naszych dokumentach, chociażby w Uchwale Politycznej II Kongresu KPN. Generalnie, jest to działanie, zmierzające do tego, aby unikając przemocy i ze względów i moralnych i utylitarnych (no, nie mamy szansy) prowadzić politykę w taki sposób aby nie dopuszczać do interwencji radzieckiej, by blokować tę interwencję, blokować możliwości tej interwencji. Należy osiągać stopniowe fazy organizowania społeczeństwa polskiego, zresztą równoznaczne z dezorganizacją władzy i w ten sposób, przechodząc przez coś, co my nazywamy trzy horyzonty. Doprowadzić w toku pewnego procesu do wytworzenia najpierw równoległych, a potem już wyłącznie naszych samodzielnych instytucji państwowych. To jest przynajmniej koncepcja teoretyczna, którą od lat realizujemy w praktyce - ciągle ta walka w praktyce to jest to walka o tzw. pierwszy horyzont, organizacja społeczeństwa wg zasady nie politycznej, wg kryteriów nie politycznych. Raz już nam się to udało osiągnąć w 80-81 roku przez bardzo ściśle zrealizowanie planu danego w "Rewolucji Bez Rewolucji", zostaliśmy częściowo z tego horyzontu zrzućeni, wracamy do niego, sądzę, że niedługo w granicach kilku, kilkunastu miesięcy osiągniemy go znowu i będziemy szli dalej.

Polityka "kto-kogo"

Czyli okres 80-81 uważa Pan za jeden z etapów

LM Jest to ten okres, który zesmy sobie planowali znacznie wcześniej, nie znaleźmy daty, ale powiedzmy w 79 roku już wiedzieliśmy mniej więcej kiedy to będzie, to był ten zaplanowany przez nas pierwszy horyzont.

Teraz się ukazały teksty dotyczące drugiego, trzeciego horyzontu. My po prostu z jednej strony odsłaniały nasze plany szeroko, ze względów polityczno-moralnych nie możemy ich ukrywać przed społeczeństwem. Mówimy Polakom, idźcie za nami, nie możemy nie powiedzieć dokąd chcemy dojść i jak. Byłoby to po prostu nieuczciwe. I to musimy robić, jakkolwiek tu są rozmaite niedogodności - zdradzamy nasze plany przed przeciwnikiem. A dwa, musimy pokazać nasze plany, żeby ci ludzie, którzy są poza naszymi strukturami, inne ugrupowania, nawet konkurencyjne do nas, mogli z tego skorzystać. Ponieważ w pewnym momencie oni też zauważą, że to jest właśnie ta droga, którą należy iść, nawet jeśli będą tej drodze przeciwni. Stąd my te rzeczy publikujemy. Oczywiście, w pewnym ograniczonym rozmiarze, nie chcemy odsłonić się całkowicie. To jest po prostu działalność polityczna, ale polityka konfliktu, polityka okresu walki, kiedy w istocie działa leninowski, i nie tylko, "kto-kogo". Bo przecież jak my nie zwyciężymy, to oni nas zniszczą. My ich oczywiście nie chcemy niszczyć fizycznie, wręcz przeciwnie. Tylko oni się bronią przed zniszczeniem politycznym.

Drugim trzeba było pokazać czołgi

Czy uważa Pan, że w okresie 80-81 groziła nam interwencja wojsk radzieckich?

LM Żeby na to pytanie naprawdę odpowiedzieć, trzeba zajrzeć do radzieckich archiwów. Wszystko wskazuje na to, że Rosjanie stwarzali wrażenie, nie zamierzając wcale robić interwencji. Takie wrażenie, jest często skuteczniejsze od samej interwencji. Podjęli w owym czasie masę działań, które miały znaczenie wyłącznie propagandowe, np. list, skierowany do KC PZPR, po to żeby wpłynąć bezpośrednio na sytuację w PZPR i ułatwić kierownictwu Kani i Jaruzelskiemu zrobienie zjazdu. Jednym wystarczyły listy, innym trzeba było pokazywać czołgi. Np. Amerykanom się listami nie zagrozi. Na jesieni zrobili ruch wojskami, żeby zbadać reakcję amerykańską. Reakcja amerykańska była dobra. Moim zdaniem nie zamierzali zrobić interwencji, bo gdyby zamierzali, to by zrobili. Posłużyli się Jaruzelskim, a to była bardzo ryzykowna operacja, to się nie musiało udać. To się Jaruzelskiemu troszeczkę cudem udało. Po prostu druga strona była kompletnie nie przygotowana. W Warszawie jedna brygada ZOMO załatwiła wszystkie zakłady po kolei. Druga strona nie miała dowódców, wszyscy liczą-

cy się byli w internecie, bo ich z domu wzięli, jak dzieci. Dlatego to była ryzykowna operacja. A równocześnie nie było wówczas żadnych oznak, że jak się to nie uda, to Rosjanie wkroczą.

Za i przeciw integracji

Jaką widzi Pan rolę opozycji dzisiaj? Czy są próby integracji?

LM Są próby integracji. Jakkolwiek, w tej chwili w Solidarności dominują podziały, raczej takie skłonności partykularne, niż integracyjne, są jednocześnie dość silne ośrodki, które rozumieją konieczność integracji. Do tych ośrodków na pewno należy Konfederacja. W ostatnich miesiącach jest bardzo znaczny postęp. Uzyskaliśmy zdumiewający postęp w zakresie integracji wysiłków ugrupowań niepodległościowych. Sprawa wcale nie jest prosta, bo z reguły są to ugrupowania względnie niewielkie, nie obejmujące w żadnym wypadku całej Polski. One mogą być ciekawe intelektualnie, wydawcą ciekawe gazety, ale po za Solidarnością są to ugrupowania słabiej (Zresztą Solidarność też nie obejmuje całej Polski, tylko formalnie). Była obawa, że KPN je zdominuje. Oni się tego bali i wcale się nie dziwie, bo takie tendencje w KPN na pewno występują. My dajemy wszelkiego rodzaju gwarancje i zabezpieczenia, że nie zdominujemy, ale życie jest życiem, jak na tę obawę, że KPN może zdominować, to idzie niesłychanie dobrze. Nawiasem mówiąc, niedawne aresztowania, które dotknęły kilkadziesiąt osób w Polsce i kilkaset osób wezwano i straszone, "Oni" to robili pod dwoma kątami. Wśród organizatorów 1 i 3 maja i wśród tych ludzi, którzy działają na rzecz integrowania.

Bliskie horyzonty

Jaki okres jest nam potrzebny, by osiągnąć drugi horyzont?

LM Ja myślę, że potrzeba nam kilku, kilkunastu miesięcy, by osiągnąć pierwszy horyzont i taki sam by osiągnąć drugi. Potem zaczyna się kłopoty. Zdemokratyzujemy PRL i zbyt wielka część Polaków będzie z tego zadowolona. A to tak samo, jak zbyt wielka część Polaków była zadowolona z tego co osiągnęła Solidarność po 80-tym roku i nie myślała, że może nastąpić grudzień. Ja boję się powtórzenia tego samego zjawiska, jak osiągniemy drugi horyzont.

I trzeci horyzont będzie nam szedł wolniej, zwłaszcza, że Związek Radziecki będzie w to wszystko bezpośrednio zaangażowany. Związkowi Radzieckiemu nie opłacało się interweniować z powodu powstania Solidarności. Teraz ceną polityczną jest załamanie się polityki Gorbaczowa dla Rosji. To jest cena interwencji w Polsce. Przy drugim horyzoncie też nie będzie się opłacało interweniować jak myślę, bo jednak komunisty będą mieli władzę. Ale trzeci horyzont to będzie gra zupełnie jawna i będziemy musieli ją dzielić na zupełnie maciupenkie odcinki. Jeśli pan się wspiął po gorze, to pan wie - jak się na samym dole spada to niewiele sobie człowiek robi, a jak się pan tak męczył i męczył, połamał paznokcie i już dochodzi do samego szczytu, z jednego nieostrożnego ruchu uciec na dół. I kark może sobie człowiek skrócić i tyle roboty na nic. Więc musimy być bardzo uważni w tym koncowym okresie. Staramy się być uważni cały czas, ale wtedy wyjątkowo.

Mozemy siadać i rozmawiać

Jaki jest stosunek KPN do tzw. dialogu, o którym mówią władze komunistyczne?

LM Bardzo pozytywny. Oczywiście my w każdej chwili, już dziś możemy siadać i rozmawiać. Jeżeli załatwią sprawy całosciowo, możemy dla nich żądać amnestii, jesteśmy gotowi dać im świetną amnestię, także w sprawach finansowych. Ale ja myślę, że w tej chwili jest pora, żebyśmy usiedli, może nie my, może Solidarność, ale w każdym razie żebyśmy usiedli i poprowadzili dialog na temat faz, przy pomocy których w krótkim stosunkowo czasie powstanie wielomilionowa Solidarność, jako jawnie działający związek zawodowy.

To jest świetny temat do rozmów, świetna podstawa dialogu. Możemy połączyć to ze sprawami popierania kredytów dla PRLu. W rozmowach może być sprawa kredytów, jakiś reform gospodarczych. O, tematów by nam starczyło. Oczywiście kredyty wymagałyby reformy gospodarczej, a reforma gospodarcza jest możliwa w warunkach reformy politycznej, az po ten temat o amnestii.

Polonia nie powinna się kłócić

Panie Leszku, jakie wg pana powinny być główne cele Polonii na rzecz odzyskania przez Polskę niepodległości?

LM Polonia, po pierwsze, nie powinna się kłócić. Powinna za wszelką cenę szukać, znajdować jawność. Po drugie, Polonia musi bezpośrednio oddziaływać na politykę własnych rządów. To jest ogromna rola dla Polonii amerykańskiej podczas przyszluszczalnych wyborów prezydenckich. Stworzyć jeden wielki blok. A trzecia sprawa, to jest pomoc dla kraju zarówno pomoc humanitarna, jak i pomoc dla organizacji podziemnych, w tym dla Konfederacji Polski Niepodległej.

Amerykańskie słowo

Ostatnio spotkał się Pan z wiceprezydentem Georgem Bushem. Czy może Pan powiedzieć, jaki był temat rozmów?

LM Nie jest to koniec spotkania. Będę dwa razy jeszcze jeździł do Waszyngtonu z serią spotkań. Zobaczą jak one się jeszcze zakończą.

Rozmowa z Bushem była ciekawa, sympatyczna. Bush był dobrze przygotowany. Mówiliśmy o sytuacji w Polsce. Zwrociłem mu uwagę na niepokojące zjawiska aresztowania, które badają nie tylko cierpliwość społeczeństwa polskiego, ale także badają zachowanie Amerykanów. Rząd PRL obiecał Amerykanom w Wiedniu na szczelnie wysokim, ministerialnym (wiceministra spraw zagranicznych), podjął zobowiązanie, że nie będzie w Polsce żadnych aresztowań. Ja mu zwróciłem uwagę, że teraz oni badają jak Amerykanie zareagują. I spytałem go o amerykańskie słowo. I wtedy on mi odpowiedział, że mogę być spokojny, słowo amerykańskie będzie dotrzymane i będą reagować. Mówiliśmy ogólnie o sprawach stosunków polsko-amerykańskich, o konieczności ich aktywizacji, daleko posuniętej. Oczywiście my sobie zdajemy sprawę, że Amerykanie muszą prowadzić dwutorowe stosunki, tzn. i z Polonią i z nami, i z Polską, z rządem PRL. I omówiliśmy masę spraw szczegółowych, aż po wizytę Czyrka. Wiceprezydent był dobrze przygotowany, także w tym sensie, że miał wyniki moich rozmów na różnych szczeblach, znał moje poglądy i rozumiał (cosmy na początku wyjaśnił), że ja tutaj nie występowałem i nie występuję tylko jako szef KPN, choć nie mam mandatu formalnego, reprezentuję całą opozycję. Staram się to robić w sposób bezstronny. Bo jestem pierwszym, może przypadkiem, z przywódców opozycyjnych, który się znalazł na Zachodzie. Zresztą przed wyjazdem z Warszawy z głównymi ludźmi z tej opozycji rozmawiałem. A jeżeli reprezentuję opozycję polską, to kogo ona reprezentuje? Reprezentuje Polskę. On to doskonale zrozumiał i powiedział. Tak, my traktujemy was dwutorowo. Jeden tor to jest rząd, drugi tor to jest społeczeństwo polskie, to jest Polska. Zresztą tak się jakos złożyło, że rozmawiam z tymi samymi ludźmi, z którymi rozmawiał Czyrek, czyli oni starają się idealną równowagę zapewnić, jakkolwiek rozmowy ze mną są dłuższe.

Niedługo wraca Pan do kraju. Czy zakładał Pan, że może mieć Pan problemy przy powrocie?

LM Oczywiście, muszę być przygotowany na rozmaite okoliczności, trudności są po to, żeby je przełamywać.

Pozostało mi tylko życzyć wszystkiego dobrego na drodze do Niepodległości. Dziękuję bardzo.

LM Dziękuję

W studio telewizyjnym w Seattle rozmawiał
ROBERT OZOROWSKI

KPN w swej początkowej działalności nie znalazła pełnego zrozumienia wśród rodaków. Pomawiano ją o program zbyt maksymalny, na wyrost, nie do zrealizowania.

Przerazala ich perspektywa czasowa Wizja na daleka przyszlosc. Moze nawet nie dla dzieci, a dla wnukow. Slysalo sie, ze NIEPODLEGLOSC w naszych warunkach geopolitycznych jest po prostu niemozliwa. Minister F J Rakowski tak czesto przygrazal interwencja Wielkiego Brata, a general tak napieral z teoria "mniejszego zla", ze wielu im uwierzyl. Chociaz niezupełnie, zwlaszcza dzis gdy znane nam juz sa rewelacyjne zeznania plk Kuklinskiego wielu rumieni sie ze wstydu, ze byli ludzmi tak malej wiary.

KPN zakłada działanie w ramach prawa, obowiązującego w PRL. A to prawo jak wiemy z Konstytucją włącznie deklaruje przeciw rozmaite wolności KPN konsekwentnie stara się właścicielom PRL uswiadomic, że Polacy mają prawo do zagwarantowanych im działań niezależnych i to właśnie było niejako leitmotiwem obrony w II procesie KPN w 1986 roku, w którym to przewodniczący Sądu, Aleksandrow musiał wysłuchać wielu prawd gorzkich o łamaniu Konstytucji i praw człowieka. Wielki wybuch nadziei spowodowany narodzinami Solidarności też jakby usunął trochę w cień program KPN.

Pamiętam jak pewna wzięta pisarka powróciła w owym czasie z cyklu spotkań autorskich na Wybrzeżu. Opowiadała o spotkaniach z ludźmi KPN. To byli bardzo młodzi ludzie. Zadziwili ją swoją dojrzałością, wiedzą, o prawdziwej historii kraju i wiarą w naprawę Rzeczypospolitej. "Rosnie nowe pokolenie, są znacznie dojrzałsi od nas, gdy byliśmy w ich wieku".

„A Leszek Moczulski już wówczas był
 pisarzem cenionym Autorem, o którym
 mówiło się z szacunkiem Ten najdłużej
 przebywający w więzieniach PRL
 więzien sumienia miał już nadwężone
 zdrowie Zza murów zakładów peniten-
 cyjnych co i raz docierały alarmujące
 wiadomości o jego pogarszającym się zdrowiu
 Od sierpnia 1981 roku przebywał z
 niewielkimi przerwami w więzieniu
 Wyszedł z niego w 1986 roku Z amnestii
 Nie zmarnował tych lat Własnie nie-
 dawno w Paryżu ukazała się jego książka
 "Trzecia Rzeczpospolita" W kraju
 ogromną popularnością cieszy się nato-
 miast "Rewolucja bez rewolucji"

W rozmowach z pisarzami czasu stalinowskiego objawia się przerażająco smutny obraz owczesnych "inżynierów dusz" Moczulski podobnie jak świetny poeta Zbigniew Herbert nigdy nie poddał się jawnej hanbie. Nigdy nie musiał jak podkreśla wykonywać żadnej wolty. "Od 9 roku życia, to znaczy od 1939 roku, żyję w świecie, z którym nie mogę się pogodzić" - powiedział kiedyś o sobie. Jest rasowym działaczem politycznym. Mielismy już takich w historii. Przeszedł trudną drogę. Nieobce mu więzienia i szczykany. Studiował historię, prawo i nauki polityczne. Rzetelnie przygotował się do swej roli. Próbował zrobić doktorat. Władze udaremniły mu to kilkakrotnie.

Program KPN coraz bardziej zbliża się do Polaków. Coraz więcej ludzi lepiej rozumie cele tej partii. Wielu już dziś nie lęka się hasła "Niepodległość". Można powiedzieć, że to zbyt słabo jeszcze zakorzeniło się w społeczeństwie, ale znaczna jego część zdaje sobie sprawę, że bez NIEPODLEGŁOŚCI nigdy nie będzie prawdziwej wolnej Polski.

RZECZPOSPOLITEJ WSZYSTKICH POLAKÓW

Czekamy w kraju na powrót Leszka!

KONFEDERACJA POLSKI NIEPODLEGŁEJ

Konfederacji **AKT**
Polski **Niepodległej**

[illegible]

DEKLARACJA IDEOWA

DEKLARACJA

1 Niepodległa Rzeczpospolita jest jedyną formą, jaka we współczesnym świecie zapewniła najszybszą i najpełniejszą realizację zasad samostanowienia narodu i zażyły przede wszystkim spełnienie narodowych i indywidualnych aspiracji Polaków

- 1 Wzajemne porozumienie i współpraca między państwami o granicach zmiennych światecie zapewniła nam i indywidualnym obywatelom naszego państwa spełnienie narodowych i indywidualnych potrzeb.
- 2 Utworzenie Rzeczypospolitej może nastąpić tylko wtedy, gdy będzie ona realizacją zasady samostanowienia narodu i zależy przede wszystkim od woli i działań Polaków

nej, nie wpływają na jedność działania w osiągnięciu celów wyższych, daleko-
siężnych, znaczących

Nie zawsze jednak tak było
Próbowano rozbic ruchy niezależne,
skłócić przywódców. Oczernić ludzi
stojących na czele

Długo czas, trzeba to dziś przyznać ze wstydem wokół więzionych przywódców KPN panowała zмова milczenia. Nikt się o nich nie upominał. Ani z kraju, ani z zagranicy. Przerwał ją jako pierwszy książdż Jerzy Popiełuszko. To właśnie **WIELKI NIEZASTĄPIONY** na jednej ze mszy za Ojczyznę wezwał do modlitw za

uwiezonych czlonkow Konfederacji
Polski Niepodleglej Wielu obecnych na
tej mszy moze po raz pierwszy uslyszalo te
nazwe KPN Bo w odroznieniu od Angli,
Francji, USA i Kanady - czyli trasy obec-
nej podrozy Leszka Moczulskiego i jego
zony Marii, Polacy nie maja takiej szan-
sy Nie moga sie w szerokim gronie
spotkac z przywodca Konfederacji, poslu-
chac go, zadac pytania, uslyszec odpowie-
dzi

Ci szczęśliwcy, którzy stali się posiadaczami "Wojny polskiej" udostępniali ją innym żłaknionym prawdy historycznej. Niezjący już profesor pedagogiki specjalnej - wielki przyjaciel młodzieży i czołowiek niezależnej myśli gromadził wokół siebie grupki chętnych słuchaczy i czytał im na głos wyjątki z "Polskiej wojny". A potem prof. Czesław Czapow - wieloletni wykładowca i kierownik Instytutu Resocjalizacji na Uniwersytecie Warszawskim wiele lat czekał na tytuł profesora nadzwyczajnego i nigdy się go nie doczekał. Kandydatura jego z "wyzszych" względów pozanaukowych była każdorazowo utracana.

Wówczas pod koniec lat siedemdziesiątych atakowały Moczulskiego Trybuna Ludu i Żołnierz Wolności. Pisma wyznaczone do kamienowania niezależnych

Natomiast niechętni mu przeciwnicy polityczni przydali mu określenie nacjonalisty. Nacjonalista znaczyło ktoś, kto za bardzo wierzy w możliwości Polaków, ma w pewnych drastycznych sprawach własne zdanie. Znaczyło to czasem, że nie lubi się wiązać z ludźmi w pewnym czasie skompromitowanymi, a działającymi "na lawę" przeciw

Fakt, iż w dzisiejszej Polsce brak oficjalnych polityków z prawdziwego zdarzenia wywodzi się właśnie z owego wieloletniego zaniedbania. Wyrosli natomiast prelegenci partyjni, mówcy wieców i różni inni szachraje polityczno-społeczni. To oni właśnie poczynili wiele zła. Zasiali w ludziach niewiarę, brak zaufania, lekceważenie dla słowa mówionego. "Nigdy nie uwierzę politykom" śpiewał modny, "undergradowy" zespół rockowy "Dezterter". A inni - mu wtórowali: "Kłamie polityk, kłamie wojskowy, kłamie artysta, wszyscy kłamia!", "Spytaj milicjanta, on ci prawdę powie". To właśnie wielu członków KPN budowało zęby Solidarności. Bo jak twierdzi Moczulski nie ma takiej sytuacji, że on i KPN reprezentuje jakiś inny nurt, a Solidarność inny. Oczywiście, że ten wielki, masowy ruch to opozycja związkowa - ruch społeczny.

A obok KPN i także inne istniejące już w kraju partie polityczne. Partia socjaldemokratyczna nosząca nazwę Polska Partia Pracy, partia konserwatywna o nazwie Liberalno-Demokratyczna, partia Niepodległości, oraz tworząca się właśnie partia chrześcijańsko-demokratyczna. W ten sposób zbliżamy się do modelu demokratycznego. W wypadku przyszłych, wolnych wyborów niewątpliwie partie te połączą się w koalicję, tak jak ma to miejsce na całym świecie. Będzie tam również miejsce dla komunistów. Proporcjonalnie do ilości rzeczywistych członków jakie wówczas będą mieli KPN jest dziś spośród wszystkich istniejących w Polsce partii opozycyjnych najsilniejszą, najlepiej zorganizowaną, najliczniejszą, posiadającą rozgałęzioną sieć placówek na terenie całej Polski.

Wszystkie te partie opozycyjne mieszczą się w programie Solidarności i stawiają sobie za cel odbudowę NSZZ Solidarność. Nie ma dziś w kraju sieci oddzielnych kolporterów dla pism związkowych i politycznych. Ten sam kolporter niejednokrotnie nosi TM, CDN, Wołę, MOS, oraz Droge, Niepodległość, czy Wolny Czyn. Bo taka jest obecna Polska Mała, a niekiedy duże różnice poglądów dzielące

Z DALEKIEGO KRAJU

Korespondencja własna z Polski

Blżej K P N

Echa tryumfalnej podróży przywódcy KPN docierają także i do kraju. Oczywiście jedynie ze źródeł niezależnych, prasy zagranicznej i radia Polskie środki masowego przekazu milczą na ten temat

Cieszymy się z wielkiej popularności Leszka Moczulskiego. Mamy również nadzieję, iż jego rozmowy z osobistościami świata polityki i gospodarki zachodniej wpłyną także na bieg wydarzeń w Polsce. Ostatnimi czasy daje się zauważyć wzrastającą popularność Konfederacji Polski Niepodległej i jej programu.

Nie zawsze tak było Społeczeństwo przez tyle lat manipulowane, indoktrynowane i programowane, odwykło od słów WOLNOSC, NIEPODLEGŁOSC, NIEZAWISŁOSC Zanikła kultura życia politycznego, bo gdzie u diabła ludzie mieli się tego uczyć? W Sejmie, na zebraniach starych związków, w ZBOWIDZIE Gdzie?

ADAM POLAŃSKI

Po sensacyjnym remisie polskiej reprezentacji z Cyprzem, wielu z nas uważało, że była to zwykła piłkarska wpadka polskiej drużyny, która po prostu zbagałelizowała swojego rywala i to się srogo zemściło. Kolejny mecz eliminacyjny do mistrzostw Europy w Atenach, miał udowodnić w którym miejscu stoi obecnie polska piłka. Atenski mecz, jakże bardzo ważny - mecz chyba już ostatniej szansy, polska drużyna przegrała. Jest to gorzka pigułka do przełknięcia dla tysięcy kibiców w Polsce, jak i za granicą. Obecnie szanse na awans są znikome. Polską drużynę czekają dwa mecze z Węgrami, wyjazdowy z Cyprzem i u siebie z Holandią. Oczywiście, żeby choć trochę myśleć o grze w RFN (tam odbędą się finały mistrzostw Europy) należy wszystkie mecze wygrać, co przy obecnym poziomie polskiej drużyny, będzie bardzo trudne. Z osobą nowego trenera - Wojciecha Łazarka wiązałem duże nadzieje i wierzyłem, że nowy, sympatyczny trener zmieni "chodzony" styl drużyny narodowej i wprowadzi ją po raz pierwszy do finałów mistrzostw Europy - imprezy o olbrzymiej sportowej reputacji.

Niestety, będzie ciężko osiągnąć temu to, czego nie udało się każdemu z jego poprzedników. Nie winię jednak za obecny stan rzeczy trenera Łazarka. Jest to bardzo dobry fachowiec, który wie "co w piłce jest grane". Trudno wymagać od trenera reprezentacji, aby w ciągu kilku dni zgrupowania nauczył reprezentantów techniki, skuteczności, kondycji, ambicji i innych elementów gry, które piłkarze powinni wynieść z klubów. Tak jednak nie jest i dlatego brak jest, tak oczekiwanych przez społeczeństwo sukcesów polskiej jedenastki.

Już przed mistrzostwami świata w Meksyku, polska drużyna wygrała wprawdzie swoją grupę eliminacyjną, wyprzedzając najtrudniejszego grupowego przeciwnika - Belgię, ale mimo awansu drużyna grała słabo, bez stylu a awans był trochę szczęśliwy, bo Belgowie w dwumeczu z Polską wygrali 2:0 i zremisowali 0:0, ale wtedy nikt nie myślał o poziomie polskiej piłki, tylko o fakcie awansu do mistrzostw świata - Meksico 86. Nawet ostatnie mecze towarzyskie przed wyjazdem do Meksyku, były bardzo nieudane. Z porażek z Danią 0:1 i Hiszpanią 0:3 nikt nie wyciągnął wniosków, a przecież szczególnie Hiszpanie tak bardzo obnażyli słabe strony polskiej drużyny. Później był Meksyk i kompromitacja. Pozostawiliśmy tam opinie, jako drużyna bez charakteru, powolna, słabo wyszkolona technicznie i beznadziejna, jeżeli chodzi o skuteczność. Jeżeli podsumujemy mecze z Danią i Hiszpanią przed mistrzostwami świata i te z Meksykiem, to wyjdzie tragiczny bilans: 6 meczów - jedno zwycięstwo (z Portugalią 1:0), jeden remis (z Marokiem 0:0) i cztery porażki (z Danią 0:1, Hiszpanią 0:3, Anglią 0:3, Brazylią 0:4) i bramki 1-11. Cyfry mówią wszystko za siebie. Teraz już pod kierownictwem Wojciecha Łazarka reprezentacja Polski nadal nie rozpieszcza nas skutecznością.

W czterech meczach eliminacyjnych mistrzostw Europy z Holandią (0:0), Grecją dwa razy (2:1 i 0:1) oraz Cyprzem (0:0), polscy piłkarze strzelili tylko dwie bramki, w tym obie z karnych. Najbardziej wszystkich zabolęły jednak dwa ostatnie mecze, bo ktoż by przypuszczał, że w meczach z Cyprzem i Grecją polska drużyna zdobędzie 1 pkt i nie strzeli nawet bramki. To nie są jedyne niepowodzenia białoczerwonych na polu piłkarskim. Drużyna juniorów U-16, po raz czwarty z rzędu nie zakwalifikowała się do finałów mistrzostw Europy, tym razem po porażce 0:4 i remisie 1:1 z reprezentacją ZSRR. Drużyna młodzieżowa U-21 po porażce

Na krawędzi przepaści

Zdjęcie jakże smutne, ale idealnie oddające stan polskiej piłki. Na murawie leży obrońca Gornika Zabrze, a piłkarze Bayernu fetują bramkę.

0:2 z Grecją, ma obecnie także nikłe szanse na awans.

Jeżeli do tego dodamy występy polskich drużyn klubowych w pucharach europejskich, kiedy to przeważnie nasze zespoły kończą karierę na I czy II rundzie, to będziemy mieli obecny obraz polskiej piłki. Z drużyną polską nie chcą grać meczów towarzyskich potentaci piłkarscy, jak Anglia czy RFN, bo po prostu Polska nie jest wystarczająco atrakcyjnym przeciwnikiem. Jeżeli na "Zachodzie" mówi się o dobrej drużynie ze "Wschodu", to tylko o drużynie ZSRR. Żeby mieć w Europie dobrą markę, to nie wystarczy zagrać dobrze raz na cztery lata. Trzeba być w finałach mistrzostw Europy i odgrywać nieposlednią rolę w pucharach europejskich. To są fundamenty, które dają dobre imię piłkarskiemu krajowi. Polska powoli schodzi do roli kopciuszka piłkarskiego i dlatego trzeba zrobić wszystko, by polska piłka, która obecnie stoi na krawędzi przepaści, nie zrobiła bezmyślnego kroku do przodu.

W Polsce jest obecnie dużo utalentowanych piłkarzy, jak chociażby Dziekanowski, Karas, Rudy, Urban, Tarasiewicz czy Wdowczyk, ale talenty to nie wszystko, bo przy obecnej strukturze piłkarskiej w Polsce i te talenty mogą nie długo zaginąć. Polska piłka jest chora i to od dłuższego czasu, i nikt o tym głośno nie chce mówić. W lidze panuje nieład i brak przyszłościowej polityki. Wiele mechanizmów rządzących ligą jest przestarzałych i nie zdających egzaminów, to sprzyja korupcji, która zaważadła nie tylko pierwszą ligę. Sprawy zmian klubowych są nadal niedopracowane. Obecnie w klubach zachodnich gra tylu polskich piłkarzy, ale żaden z działaczy nie potrafi wziąć przykładu z ligi francuskiej, niemieckiej czy włoskiej, gdzie wszystko jest dograne i każdy piłkarz wie o co, jak długo i za ile gra.

Najwyższy czas, by polskie kluby I-ligowe zaczęły być bardziej na własnym rachunku, a dochody miałyby z biletów, TV i sprzedaży wszelkiego rodzaju pamiątek klubowych, tak jak to trochę czyni Widzew Łódź.

Przez to, pensje piłkarzy w dużym stopniu powiązane byłyby z wpływami ze sprzedaży biletów. Wtedy bardziej zależałoby piłkarzom na lepszej grze, bo dobra gra to więcej widzów, a przez to większe dochody dla piłkarzy. Obecnie, kiedy to zawodnicy są na listach płac niekiedy nawet kilku zakładów współpracujących z klubem, nie obchodzi ich frekwencja, bo i tak swoje dostaną. W Polsce piłkarze zarabiają za dużo, do tego, co demonstrują. W dobie wielkiego kryzysu, gdzie tysiące

ludzi stoją w kolejkach i walczą o każdą podstawową rzecz, piłkarze, a co najgorsze niedawni juniorzy rozbijają się samochodami, mają od ręki mieszkania itd. Oczywiście nie jestem wrogiem wysokich stawek dla piłkarzy, tak jak na całym świecie piłkarze polscy powinni być także dobrze wynagradzani, ale piłkarze którzy na to zasługują, a nie zwykli kopacze piłki, którzy w niektórych przypadkach mają jeszcze mleko pod nosem, ale wydaje im się, że są najlepsi na świecie i wszystko im się powinno należeć. Jak długo będzie się kręcić ta stara, butwiejąca piłkarska karuzela? Jak długo układy, niezdrowe zasady gry będą miały pierwszeństwo w polskiej piłce? Najwyższy już czas wziąć się w garść i zrobić reorganizację ligi, unormować sprawy transferów, skrócić z lewymi etatami, a rozliczać zawodników za umiejętności piłkarskie. Porażka z Grecją jest ostatnim dzwonkiem dla polskiego futbolu.

Obecna sytuacja jest wynikiem fatalnej polityki dawnych lat, kiedy to kluby pierwszoligowe nie myślały o szkoleniu własnych wychowanków, bo po co, skoro forsa zawsze się znalazła na kupienie, jako tako wyszkolonego zawodnika. To doprowadziło do tego, że juniorzy nigdy nie byli w głowie "wielkich" piłkarskiego biznesu i traktowało ich się często po macoszemu, a teraz to wychodzi, bo tylko w wieku juniora może najlepiej nauczyć takich elementów gry jak technika, strzał czy gra głową. Dobry obecnie junior jest w Polsce na wagę złota i wszyscy "silni" o niego walczą i taki piłkarz kupiony przez I-ligowy klub, ma od razu wszystko i

Jan Urban nadal nie spełnia pokrywanych w nim nadziei.

często przewraca mu się w głowie i wiele prawdziwych talentów nie wytrzymuje presji "wielkiego życia".

Niedawno czytałem wywiad z trenerem reprezentacji Danii - Piątkiem, w którym m innymi ten znakomity fachowiec mówił, jak to jego prawdziwe gwiazdy przyjeżdżają na mecze reprezentacji z wielką radością i w częstym przypadku grając za darmo. W Polsce niektórzy jeszcze nie opierzeni, nikomu nieznani w Europie piłkarze podchodzą do gry w barwach narodowych, jak do czegoś co po prostu trzeba odwalic, a np. Koniarek żeby mu to odwalanie łatwiej przychodziło, przyjechał na zgrupowanie kadry pijany. I to jest przyszłość polskiej piłki? Jeżeli ktoś nie ruszy całym PZPN i nie zrobi reformy piłkarskiej, to taka przyszłość nas czeka, bo młodzi, nieambitni, dorzy" nie wróżą dobrej przyszłości polskiej piłce.

Ostatni temat tej smutnej piłkarskiej prawdy - to działacze. Ilu prawdziwych oddanych piłce ludzi pracuje w PZPN? Na pewno niewielu. Część z nich swoją pracę traktuje, jako okazję zwiedzenia świata, niekiedy nawet w towarzystwie małżonki, kosztem piłkarza rezerwowego czy masażysty. Ileż to razy kierownik drużyny piłkarskiej, nie wymieniłby 17 nazwisk piłkarzy, z którymi jechał na mecz. Między kierownictwem a piłkarzami przeważnie jest przepaść, bo kierownik znający drużynę i walczący o jej prawa, to następna rzadkość. Mamy także w piłce prawdziwych, oddanych całym sercem działaczy, ale nie zawsze sprawują oni funkcje na jakie zasługują.

Wystarczy chyba już tych gorzkich słów, ale jestem wielkim miłośnikiem polskiej piłki i jej losy są mi bardzo bliskie, dlatego przykro mi się robi, jak amatorzy z Cypru czy przeciętni Grecy, śmieją się nam w twarz. Jak długo jeszcze panowie z PZPN? Nie patrzcie beczynie, jak polska piłka podupada, bo społeczeństwo przecież nie za to wam płaci.

Włodzisław Smolarek wierzył, iż zagra w finałach ME, teraz już nie jest optymistą.

ROZPOZNAWANIE MOWY

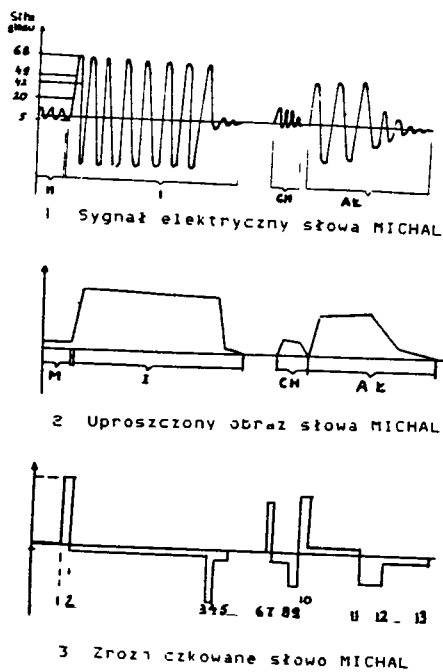
Ostatnim razem mowiliśmy o sposobach generacji mowy ludzkiej przez komputer. Dzisiaj postaram się wytłumaczyć w jaki sposób komputer może słyszeć i rozumieć mowę ludzką. Proces ten składa się z następujących kroków:

- 1 Wykrycie dźwięku
- 2 Zamiana dźwięku na sygnał elektryczny
- 3 Zamiana sygnału elektrycznego na obraz cyfrowy zrozumiały dla komputera
- 4 Rozpoznanie wyrazów
- 5 Interpretacja znaczenia danego wyrazu czy też zdania

Wykrycie czy dany dźwięk jest mową ludzką, czy też jakimś innym hałasem z twła nie jest wcale zadaniem trywialnym. Oczywiście jeżeli osoba mówiąca znajduje się w pomieszczeniu dźwiękoszczelnym to problemu nie ma. Ale co jeżeli mówca znajduje się np. na ulicy, czy też na przyjęciu towarzyskim? Najprościej posłużyć się wtedy siłą dźwięku (tzw. amplitudą) jako kryterium do oddzielenia głosu i hałasu. Przykładowo, pasażerowie samochodu z przedniego i tylnego siedzenia mogą z łatwością prowadzić rozmowę pomiędzy sobą w poszczególnych parach, ignorując rozmowę prowadzoną na innym siedzeniu. Podobnie działa mikrofon o małej czułości, który ignoruje dźwięki z dalszych odległości, przepuszczając tylko dźwięki z odległości kilku centymetrów.

Innym rozwiązaniem są specjalne mikrofony włączające się tylko przy pewnej (możliwej do uregulowania) sile dźwięku. No dobrze, ale co zrobić w sytuacji kiedy odwiedzają nas znajomi i po pewnym czasie nasze zony, siedząc po przekątnej stołu, zaczynają rozmawiać o sukienkach, a my mówimy przekrzykując zony dyskutujemy zawzięcie na temat tenisa. Zaden mikrofon tego nie wytrzyma, a przecież my świetnie damy sobie radę, nie zdając sobie nawet sprawy o czym rozmawiają nasze drugie połowki. Najlepszym rozwiązaniem jest zapamiętanie w komputerze wszystkich dźwięków (włącznie z uderzeniami widelców o talerze) i rozdzielenie poszczególnych dialogów i hałasów. Hałasy zostaną wyeliminowane (odfiltrowane), a dialog np. męzów zignorowany. Filtrowanie w komputerze jest procesem podobnym do filtrowania powietrza. Tylko dźwięki o określonych parametrach (tak jak cząstki kurzu o określonej średnicy i wadze) zostają przepuszczone przez filtr. Zamiast jednak mechanicznych filtrów stosuje się do tego specjalny program tzw. filtr cyfrowy. Proces rozróżniania nakładających się dźwięków jest bardzo złożony i podobny do procesu rozpoznawania nakładających się kształtów. O rozpoznawaniu kształtów napiszę w następnym numerze. Dlatego dzisiaj ograniczam się tylko do rozpoznawania głosu pojedynczego mowcy.

Do zamiany dźwięku na sygnał elektryczny używa się mikrofonu. Krok rozpoznania danego wyrazu przeanalizujemy na przykładzie słowa MICHAŁ (rys 1). Jak już pisałem w poprzednim numerze, sygnał taki można przedstawić przy pomocy kolejnych próbek czyli dużej ilości liczb proporcjonalnych do natężenia głosu. I tak początkowi dźwięku "I" odpowiadał ciąg liczb 5,20,49,68,42 itd. Dźwięk "M" wypowiedziany został za to znacznie iszej. Amplituda (siła) głosu nie przekroczyła tutaj przedziału -5,5. Zatem niektóre z dźwięków wymawiane są dużo ciszej od innych.

Również czas trwania poszczególnych dźwięków różni się. I tak dźwięk "I" trwa kilka razy dłużej od dźwięku "M". Różne osoby wymawiać będą to samo słowo w różny sposób. Nawet ta sama osoba wymawiać może to słowo w inny sposób za każdym razem. Otrzymamy zatem za każdym razem ciąg zupełnie innych liczb np. 2,10,24,35,16. Jak zatem stwierdzić, czy liczby te przedstawiają ten sam dźwięk? Używa się do tego celu skomplikowanych metod matematycznych jak np. analiza Fouriera. Zajmuje to oczywiście dużo czasu i komputery do tego celu muszą być bardzo szybkie i przez to kosztowne.

Opracowano zatem metody uproszczone, ale za to znacznie tańsze. Przykładowo, to samo słowo MICHAŁ można

uformować elektronicznie w następujący sposób. Dolna część sygnału z rys. 1 jest prawie identyczna z górną jego częścią. Można więc się jej pozbyć. Również można wygładzić zmiany sygnału w górę i w dół.

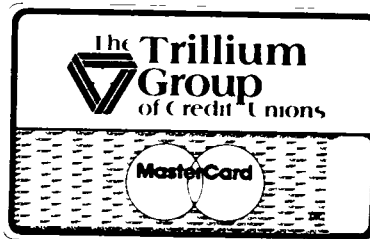
Wynikiem tego jest dużo prostsza reprezentacja słowa MICHAŁ przedstawiona na rys. 2. Następnie, sygnał z rys. 2 można zrozniczkować (jest to operacja matematyczna w wyniku której zamienia się daną funkcję na funkcję charakteryzującą szybkość jej zmian). Miejsca gdzie funkcja zmienia swoją wartość definiują wystarczająco dobrze dany sygnał (rys. 3). Kolejnym punktem 1,2,3 itd. przypisuje się liczby oznaczające amplitudę i czas jej trwania do następnego punktu. Np. punkt 1 ma amplitudę 40. Najważniejsze są punkty gdzie amplituda zmienia wartość przechodząc przez zero (1,2,5,6,9,11,13). Okazuje się, że ciąg tych liczb zmienia się stosunkowo mało dla danego rozmowcy przy kolejnym wymawianiu tego samego słowa. Wystarczy aby dana osoba powtórzyła kilkakrotnie dane słowo i komputer jest już w posiadaniu wzorca danego słowa. Systemy takie gdzie użytkownik trenuje niejako komputer do rozpoznawania własnego głosu pozwalają na poprawne rozpoznanie 95% słów. Każde rozpoznane słowo wyświetlane jest na ekranie komputera (lub wyprowadzane przez słuchawki), tak więc użytkownik może wprowadzić poprawkę, przy pomocy klawiatury, kiedy komputer się pomyli. Słownik takich systemów może osiągnąć kilka tysięcy słów. Jedynym problemem jest konieczność używania krótkich przerw pomiędzy kolejnymi wypowiedzianymi słowami. Komputery, które rozpoznają mowę ciągłą (bez przerw) są jeszcze za drogie do powszechnego użytku.

Problemy związane z interpretacją znaczenia całych zdań omawiałem w artykule zamieszczonym dwa tygodnie temu.

Independent Computer Experts
Tel 742-1387

MasterCard
W CREDIT UNION?

TAK!

O szczegóły pytaj we wszystkich Oddziałach

Credit Union
św. Stanisława
i św. Kazimierza

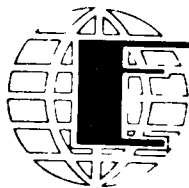

220 Roncesvalles Ave
tel 537-2181

12 Denison Ave
tel 863-0996

2987 Bloor St W
tel 236-1225

4260 Cawthra Rd
tel 848 4303

**EMPRESS
TRAVEL AGENCY Ltd**

185 RONCESVALLES AVE TORONTO ONT M6R 2S5 TEL (416) 536 3554/6991

NON-STOP TORONTO-WARSZAWA-TORONTO

**DOWOLNE DNI ODLOTU
I POWROTU**

Toronto - Warszawa

March 22	April 24	375 00
May 8, 15		400 00
May 22, 29		
June 5, 7, 12, 14, 17, 19, 21		425 00
June 24, 26, 28		
July 1, 3, 5, 8, 10, 12, 15, 17, 19, 24, 26, 31		460 00
August 2, 7, 9, 14, 16, 21, 23, 28, 30		425 00
September 4, 6, 11, 18, 25		
October 2, 9, 23	November 6	400 00
November 20	December 18, 20	425 00

Warszawa - Toronto

April 24	
May 8, 15, 22, 29	375 00
June 5, 7, 12, 14, 17, 19, 21, 24, 26, 28	
July 1, 3, 5, 8, 10, 12	400 00
July 15, 17, 19, 24, 26, 31	425 00
August 2, 7, 9, 14, 16, 21, 23, 28, 30	
September 4, 6	460 00
September 11, 18, 25	
October 2, 9, 23	
November 6, 20	
December 18, 20	
January 8, 1988	425 00

**Bezpłatny Przelot Na Trasie Krajowej Z Warszawy
Do Lotniska Położonego Najbliższej Miejsca Docelowego**

- * Sprawdź z nami inne połączenia do Polski - warto!
- * Załatwiamy wszystkie formalności wizowo-paszportowe
- * Tłumaczenia, akta notarialne, legalizacje
- * Ubezpieczenia dla rodzin od \$ 95 00 za 3 miesiące
- * Upoważniony Dealer PEKAO - pieniądze na konto A, C, bony, gotówka

TEL (416) 536-3554/6991

TERMINOLOGIA FINANSÓW

Steve S. DEREN

(CD)

UBEZPIECZENIA

W poprzednim odcinku wyjaśniłem kilka zwrotów, które dałyby się podsumować w skrócie następująco: Life Insurance stanowi zastępstwo gotówki i zabezpieczenie dochodu rodziny - rozumianej jako rodzice plus dzieci. Wysokość ubezpieczenia na wypadek śmierci dla poszczególnego członka rodziny winna być w proporcji od jego finansowego wkładu w ową rodzinę, a całość ma być załatwiona jedną polisą.

Dzisiaj napiszę trochę na temat rodzajów polis przy czym uważny czytelnik łatwo zapewne odkryje jak może on tu zaoszczędzić sporo pieniędzy, jeżeli nie - zawsze może do mnie zatelefonować.

Otoż na rynku istnieje obecnie nieprzebrane multum różnego rodzaju polis, których nazwy mogą przyprawić o "pomieszanie z poplątaniem" nawet fachowców i dopiero dokładna analiza pokazuje co to właściwie jest. Mamy więc m.in. 20-letni Endowment, 20-Pay Life, Whole Life, Ordinary Life, Straight Life, Double Protection, Deferred Participation, Level Term, Universal Life, Variable Life i wiele, wiele innych. Dalej, często spotykane są również ich kombinacje, odmiany, mogą one być Participating i Non-Participating oraz Exempt i Non-exempt, część jeszcze istnieje w połączeniu z RRSP, i by jeszcze bardziej skomplikować - często, to co jest rodzajem polisy ma inną nazwę dla potrzeb reklamy. Tak więc np. Endowment może się nazywać Swietlana-Przyszłość-65 niby, że Kowalski mając tę polisę, gdy dożyje do lat 65-ciu ogarnięty zostanie taką rozkoszą ogrodów Mahomet, że nie zdzierzy! i to w wieku lat 65-ciu. Brzmi to nieco jak komunizm galopujący, ale ponieważ rodowitym Kanadyjczykiem czy Amerykanem nie się nie kojarzy więc reklama spełnia swoje zadanie poprawnie (my ze wschodu mamy tu przewagę).

Praktycznie jednak istnieją dwa rodzaje polis:

1. CASH VALUE - to taka gdzie posiadacz polisy (Insured) lub/ i ubezpieczony (Life Insured) ma część pieniędzy odkładanych w taki czy inny sposób przez firmę ubezpieczeniową,

2. TERM - gdzie płaci się tylko i wyłącznie za ubezpieczenie plus koszty utrzymania polisy, przy czym zdefiniowany jest okres, w którym polisa jest ważna (pod warunkiem płacenia Premium), np. 1, 10 czy 20 lat i wysokość wpłat nie ulegnie zmianie przez ten okres.

Załozmy, że Stach Kowalski wie, że ma te dwie opcje. Ciska się więc po domu waczając na Kasie (zonę) i Burka (psa) w rozterce co wybrać lub bierze co mu się proponuje, wychodząc z założenia, że wszystkie plany "i tak są jednakowe".

Spróbujmy więc wyjaśnić krótko implikacje wynikające z takiego lub innego wyboru. Aby tego dokonać, dobrze będzie jednak wspomnieć najpierw o teorii tzw. malejącej odpowiedzialności (Theory of Decreasing Responsibility - TDR).

Otoż całość rodzinnych finansów, dobrze by było gdyby wyglądała następująco:

Po pierwsze, Kowalscy powinni mieć rezerwę pieniężną w banku, wynoszącą ok. 1-3 miesięcznych zarobków na wypadek zepsucia się samochodu, lodówki czy innych niespodziewanych kosztów. Po drugie, ubezpieczenie swojego dochodu (Life Insurance), domu, samochodu itp. - by niespodziewane wydarzenie "niemiłe" nie cofnęło ich rodziny do poziomu finansowego sprzed kilku lat, gdy gwizdząc zeszli ze statku w Hamburgu, mając w kieszeniach ręce, a na koncie 1000 złotych - zestawione dla zmylenia przeciwnika. Po trzecie, założone konto inwestycyjne w takiej czy innej formie, gdzie średnia "stopa procentowa" będzie pomnażać dobrą rodzinę prędzej niż inflacja je zżera. Pomijmy na razie punkt pierwszy i trzeci i wróćmy do ubezpieczenia. Na jaką sumę Kowalscy winni się

Nie definiując dokładnie na ile, stwierdzić należy, że ich potrzeby ubezpieczeniowe są duże gdyż ok. 20 lat minie zanim ich dzieci staną się dorosłe i samowystarczalne, a długi i pożyczki pospłacone. Po tych 20-tu latach potrzeba wysokiego ubezpieczenia mają bezpowrotnie (oczywiście jeżeli Kowalscy nie wpadną z nowym potomkiem), natomiast zacząć by trzeba oglądać się za funduszem emerytalnym. Z czasem rośnie więc potrzeba na kapitał lub metodę czerpania zysku bez osobistego zaangażowania (patrz wykres). Częstym błędem pojęciowym jest zakładanie, że konieczność posiadania ubezpieczenia rośnie z wiekiem, gdyż do śmierci bliżej. Być może nie jest to błąd z punktu widzenia spadkobierców, ale z punktu widzenia dziadka Kowalskiego mija się ono z celem \$5-10 tysięcy na średni pogrzeb bez orkiestry wystarcza. W całej powyższej filozofii występuje pewna sprzeczność. Otoż wtedy, gdy Kowalski nie ma pieniędzy bo się dorabia, zaleca mu się wysokie ubezpieczenie. Z drugiej jednak strony pamiętać trzeba, że cena, którą płaci się za ubezpieczenie zależy od wieku ubezpieczonego jako, że z czasem, ryzyko (dla firmy) jego śmierci się powiększa. Dobrą stroną stanowi więc to, że Kowalscy są jeszcze młodzi.

Wróćmy teraz do naszych rodzajów polis. Cash Value stanowią najczęściej polisy na całe życie czyli tzw. WHOLE LIFE, przy czym "całe życie" oznacza 100 lat. Praktycznie więc, gdy Ambroży Kowalski - pradziadek skończy 100 lat, oficjalnie, firma ubezpieczeniowa uznaje go za umarłego choćby jeszcze na baby chadzał i wypłaca mu całość sumy, na którą był ubezpieczony. Ambroży wcale nie zrobił im kawału i firma kocha go za to, że żył i płacił przez ostatnie np. 75 lat. Praktycznie, pradziadek dostał tylko pieniądze, które sam uskładał plus mały procent, a które w wieku 100-u lat akurat wynoszą tyle ile suma ubezpieczona. Gdy firma ma pecha i Ambroży umarł w wieku np. 65-ciu lat będąc ubezpieczony na \$50,000, firma wypłaca dla jego Beneficjary \$50,000. Pytanie zachodzi jednak, co się stało z częścią, która stanowiła oszczędności pradziadka - Cash Value.

Otoż sprawdź swoją polisę i jeżeli nie pisze w niej wyraźnie, że BENEFITS stanowią FACE VALUE (lub SUM INSURED) AND Cash Value tzn. że firma zatrzymuje część oszczędnościową. Z drugiej strony jednak, gdy chcesz wziąć samą część oszczędnościową (czyli SURRENDER THE POLICY), to możesz, ale pozbywasz się jednocześnie ubezpieczenia. By dostać jedno i drugie dobrze by było gdyby pradziadek Ambroży był fakirem z Indii i do perfekcji opanował tę mało znaną sztukę, gdzie jednocześnie byłby on i żywy, i umarły.

Dalej, mechanika działania polisy typu Whole Life jest taka, że najczęściej płaci się tzw. LEVEL PREMIUMS, tzn. że wysokość Premium płaconego za świadczenia ubezpieczeniowe nie zmienia się

przez całe życie, bez względu na wiek ubezpieczonego, a zależy tylko od momentu założenia polisy, co brzmi nawet zachęcająco.

Z drugiej zaś strony pamiętać trzeba i le się płaci. Firma ubezpieczeniowa, wiedząc o wzroście ryzyka w późniejszym wieku Kowalskiego, nalicza mu znacznie wyższe Premium niż jest konieczne w młodych latach by zgromadzić na później i utrzymać je niezmiennie.

Tak więc Kowalskich albo nie stać na odpowiednio wysokie ubezpieczenie albo płacąc w młodych latach dużo - co jest sprzeczne z teorią malejącej odpowiedzialności. Trudnością następną i podstawowym błędem, spotykanym na szczęście niezbyt często jest założenie polisy typu Whole Life zarejestrowanej jako RRSP (Rejestrowany Emerytalny Plan Oszczędnościowy). Plan ten, wg dzisiejszych przepisów, musi być zlikwidowany pomiędzy wiekiem 60 i 71 oszczędzającego. Co się jednak stanie gdy Kowalski będzie miał pecha i pozyskał więcej? Musi on zlikwidować plan zabierając Cash Value, a więc automatycznie pozbywa się polisy. Jeżeli teraz chce wziąć polisę osobno to oczywiście może, ale ponieważ ma dychawkę i doktryny nie chcą patrzeć rzu prosto w oczy, będzie płacił np. kilka tysięcy na miesiąc, co jest bez sensu, zamiast poprzednich \$50, gdy polisa założona została 30 lat temu. Dodatkowo, Cash Value jest relatywnie niewysoka gdyż stopa procentowa płacona przez firmę ubezpieczeniową jest niska.

Wyjątkiem jest tu polisa typu UNIVERSAL LIFE, która jednakowoż ma duże koszty początkowe oraz tzw. VARIABLE CONTRACT, który mówiąc w skrócie jest kombinacją ubezpieczenia i inwestycji - również z wysokimi kosztami na początku. Ponieważ ciężko dla polisy typu Cash Value zaadoptować teorię TDR więc spróbujmy przyjrzyć się temu drugiemu rodzajowi zwanemu Term.

Otoż polisa taka ważna jest tylko przez określony, z góry zdefiniowany okres czasu, np. 10 czy 20 lat. Załozmy, że Kowalski ma 30 lat, jest niepalący i chce ubezpieczyć się na \$100,000 przez następne 20 lat. Będzie go to kosztować ok. \$20 na miesiąc. Gdy ten okres się skończy, w wieku 50 lat ubezpieczenie Kowalskiego kosztować będzie przy wznowieniu ok. 4 razy więcej przez następne 20 lat. Gdyby, w wieku 30 lat Kowalski wziął polisę typu Cash Value także na \$100,000, kosztowałaby go ona ok. \$80 na miesiąc przez całe życie i załozmy, że Kowalskiego na to stać. Co by było gdyby Stach zainwestował w taki czy inny sposób tę różnicę \$60 na miesiąc przez następne 20 lat uzyskując wzrost tylko 10% rocznie. Otoż jego konto wzrosłoby do ok. \$45,000. W wieku 50 lat, zgodnie z teorią TDR, nie potrzebuje on mieć już tak wysokiego ubezpieczenia gdyż Jas jest w wojsku, zaś Małgosia żonata. Kowalski wykupuje więc plan zwany DECREASING TERM TO AGE 100 płacąc dalej te poprzednie \$20 na miesiąc z tym, że jego suma ubezpieczona nie wynosi już teraz \$100,000 lecz np. \$40,000 w pierwszym roku, zmniejsza się z każdym rokiem, w wieku lat 100-u wynosi zero. Załozmy również, że

Kowalski uparł się i dalej składa na swoje konto inwestycyjne w/w \$60 na miesiąc, ale tylko do 65 roku życia, gdyż przeszedł na emeryturę i teraz chce trochę skorzystać z uroków Kanady, Florydy czy Oregonu. Jego konto, przy poprzednich założeniach, po 35-ciu latach oszczędzania osiągnie poziom ok. \$200,000.

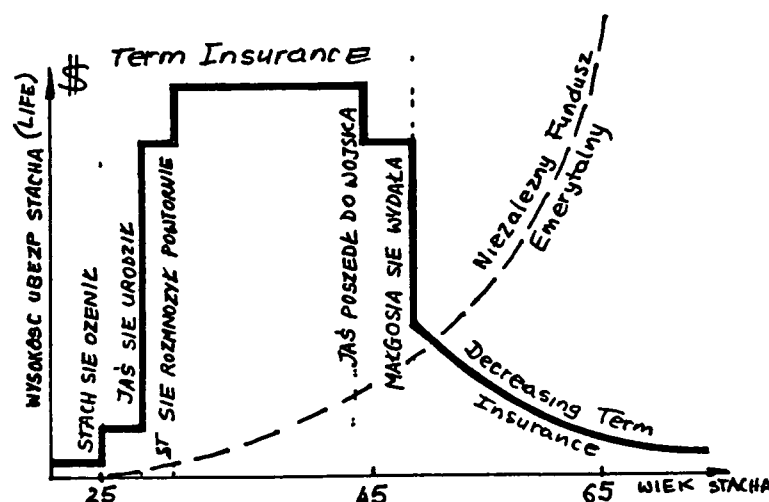
Gdy średnia stopa procentowa jest wyższa i wynosi 12, a nie 10% co, jak praktyka wielu organizacji inwestycyjnych wskazuje, nie jest wcale unikalne, Stach Kowalski na swoje 65 urodziny miałby ok. \$340,000! Tak więc Kowalskiemu w tym momencie niepotrzebne jest żadne ubezpieczenie, bo lepiej mieć forszę i nie nie płacić niż nie mieć jej i płacić do końca życia pieniądze, których Stach nigdy nie zobaczy. Co się jednak stanie gdy Stach przed 50-tką walnie samochodem w drzewo i przeniesie się na stałe w krainę wiecznych łowów? Otoż jego żona dostanie \$100,000 z polisy plus konto męża w drodze spadkowej. Wyliczając dalsze zalety tego systemu wspomnieć by trzeba jeszcze, że nie ma tu żadnych restrykcji co do zarejestrowania swego konta jako RRSP, oczywiście gdy Kowalski inwestuje nie więcej niż przepisane maksimum, ale o tym nie dziś.

Tak więc nie wszystkie polisy są jednakowe i dobrze jest swoją dobrze przeczytać. Ta różnica może wynosić czwarte miliona, a każde dodatkowe czwarte miliona na emeryturze jest pomocne.

Podsumowując, niech posłuży się dziś przepiękną sentencją literackiego laureata nagrody Nobla, Japonczyka - Yukio Mishimy (to ten sam, który wygłosił płomienne przemówienie do wojskowych, a potem rozpruł sobie rytualnie brzuch) "WIEDZIEĆ I NIE CZYNIC - ZNACZY NIE WIEDZIEĆ".

P.S. Nie wiem jaką polisę miał Mishima.

* Po wszelkie konsultacje prosimy się kontaktować z autorem - Steve Deren (416) 690-4203.

MasterCard.
W CREDIT UNION?

TAK!

O szczegóły pytaj we
wszystkich
Oddziałach

Credit Union
sw. Stanisława
i św. Kazimierza

220 Roncesvalles Ave
tel 537-2181

12 Denison Ave
tel 863-0996

2987 Bloor St W
tel 236 1225

4260 Cawthra Rd
tel 848-4303

KŁOPOTY Z ANGIELSKIM

CZY SĄ RECEPTY NA POPRAWĘ WYMOWY?

"Gdyby nie koszmar wymowy angielski byłby z głowy"

W poprzednim numerze napisaliśmy, że

- opanowanie wymowy angielskiej bez śladu "obcego akcentu" jest praktycznie nieosiągalne dla imigranta,
- jeśli nasza imigrancka angielszczyzna jest zrozumiała dla rozmowców, nie należy popadać w przesadę w pogoni za ideałem, wszak ideały stanowią dla człowieka cel jego dążeń, a nie cel koniecznych osiągnięć

Wniosek z powyższych ustaleń będzie oczywisty. Każdy człowiek posiada jakąś granicę swoich możliwości, której przekroczenie jest niemożliwe. Chodzi o to by precyzyjnie rozpoznać, na jakim jesteś etapie rozwoju już na granicy, czy jeszcze przed nią?

Czy istnieją recepty na poprawę wymowy? Oczywiście istnieją dla tych, którzy jeszcze nie dotarli do granicy swoich możliwości. Mamy więc do czynienia z grupą ludzi chcących poprawić wymowę. Niektórzy na razie nie zaczęli ćwiczeń poprawy wymowy wcale. Inni podejmowali wysiłki w tym kierunku, czując, że nie posunęli się ani krok do przodu. Zajmiemy się tutaj obydwojema przypadkami.

1 Jak zacząć pracę nad poprawą wymowy? Proponuję powtórzenie kursu podstawowej angielszczyzny od samego początku z nastawieniem nad powtórką słownictwa, bo je już znamy. Nie uczymy się powtórnie struktur gramatycznych, bo również to mamy za sobą. Musimy OD SAMEGO POCZĄTKU poświęcić naszą uwagę podczas ćwiczeń na poprawność wymowy. Wymowy szczególnie samogłosek i dwugłosek, właściwego akcentu czyli przycisku oraz właściwej intonacji czyli melodii języka (wznoszenie się i opadanie głosu).

Praca ta wymaga użycia magnetofonu z kasetami, a jeszcze lepiej dwóch magnetofonów. Na jednym nagrywamy siebie, porównujemy z drugim magnetofonem załadowanym kasetą wzorcową do naśladowania. O tym stali Czytelnicy już wiedzą i niejedną próbował tego sposobu.

2 Zdarzają się jednak przypadki, że ludzie usiłują poprawić wymowę powyższym sposobem, a jednak postępów brak. Dlaczego? Nie ma w świecie zjawiska bez przyczyny. Rozważmy kilka najczęstszych spotykanych przyczyn naszych niepowodzeń w zakresie poprawy angielskiej wymowy. Rozważmy parę recept na powodzenie.

a) Może nie zdajesz sobie sprawy z popełnianych nadal błędów wymowy mimo posiadania magnetofonu z kasetami? Wyjściem będzie osobisty kontakt z osobą doświadczoną w zakresie uczenia się z magnetofonem, niekoniecznie musi być to zawodowy nauczyciel. Osoba trzecia łatwiej od nas uchwyci "gdzie jest pies pogrzebany".

b) Może brak Ci cierpliwości? Nie raz udzielałem telefonicznych rad w dziedzinie samokształcenia. Wyznam szczerze, że opadły mi ręce kiedy ktoś mnie zapytał "Co robisz jeżeli przy nauce wymowy z magnetofonu ogarnia mnie natychmiastowa sennosc z nudów?".

c) Może słuchając taśmy niepotrzebnie gapisz się w drukowany tekst ćwiczeń, żeby sobie pomóc? To nie pomaga, lecz przeszkadza! Ale często biedny student chce być mądrzejszy od fachowców. A fachowcy i ludzie doświadczeni w nauce języka z magnetofonu wiedzą, że warunkiem powodzenia są ćwiczenia w powtarzaniu tego CO SŁYSZYMY, a nie tego co WIDZIMY.

d) Może używasz nieodpowiedniego kompletu kaset? Wszak na rynku mamy szeroki wybór kompletów kaset co wcale nie znaczy, że wszystkie są jednakowo dobre. Tu rady może udzielić osoba osobście doświadczona w samokształceniu, osoba znająca zalety i wady poszczególnych kompletów kaset.

e) Może pracujesz codziennie 12 godzin i jesteś skrajnie zmęczony, oczekując cudu, który nie zdarzy się? Trzeba mieć codziennie nie mniej niż godzinę wolnego czasu, ale nie w stanie skrajnego zmęczenia! To powinno być oczywiste, a jednak ludzie oczekują cudu. Bywa i tak.

f) Może nie dysponujesz cichym niekłępującym pomieszczeniem dla nauki

własnej? Nie może w czasie Twojej nauki jednocześnie ryczeć telewizor ustawiony na cały regulator - niby to oczywiste, a jednak ludzie usiłują w takich warunkach pracować nad sobą. Biedni naiwni.

g) Może istnieje inna rozpraszająca uwagę przyczyna trudna do przewidzenia dla autora tego artykułu?

W każdym razie istnieją recepty na poprawę naszej angielskiej wymowy, jeśli tylko nie dotarliśmy dotąd do kresu swoich możliwości. Nie wyszło nic z naszych prób na drodze samokształcenia? Musi ktoś naszym samokształceniem pokierować. Najczęściej wystarczają dwie godziny samokształcenia pod kierunkiem osoby posiadającej w tej dziedzinie wiedzę i doświadczenie. Po dwóch godzinach uzyskujemy umiejętność właściwej samodzielnej pracy z magnetofonem. Nasze samokształcenie winno być kierowane. Ścisłej musi być w pierwszej godzinie pokierowane przez osobę doświadczoną.

W następnym numerze nadal będziemy kontynuować problematykę poprawy naszej angielskiej wymowy. Podamy tutaj i autorów podręczników z kasetami do nauki angielskiego z wyliczeniem zalet i wad znanych nam kompletów. Podamy źródła nabycia i przybliżoną cenę.

SAMOKSZTAŁCENIE KIEROWANE - informacje telefoniczne uzyskasz w Toronto telefonicznie pod numerem 630-6160. Mów po polsku. Jeśli usłyszysz angielski język NIE ODKŁADAJ SŁUCHAWKI, bo to głos maszyny telefonicznej. Odczekaj na sygnał i wyraźnie powoli podaj swój numer telefonu - nie więcej, bo szkoda czasu.

Wszystkich zainteresowanych nauką angielskiego zapraszamy do szkoły E S L przy kościele św. Stanisława, gdzie w przyjaznej atmosferze odbywają się zajęcia **BEZPŁATNIE I CODZIENNIE**,
● w godzinach 9 00 - 14 30
● adres 17 Wolseley St (rog Denison) blisko Bathurst i Queen St W
● dobry dojazd metrem do stacji Bathurst lub tramwajem 501
● intensywny program nauczania
● informacja/rejestracja 626 - 3694

Czy jesteś już członkiem Credit Union św. Stanisława i św. Kazimierza instytucji, która służy Polonii od ponad 40 lat

Dysponujemy szeregiem usług, które mieszczą w sobie kompletny serwis bankowy,

- Personalne Konta Czekowe
- Konta Dienne
- Krotkoterminowe Certyfikaty
- Fundusz Emerytalny
- Pożyczki Personalne
- Pożyczki Hipoteczne
- Ciągłe Kredyty
- Płacenie Świadczeń
- Skrytki Bankowe

a także szereg innych
Pięć biur o dogodnej dla Polonii lokalizacji czeka na Ciebie
Dogodne godziny urzędowania
Ponad sto milionów wkładów

Skorzystaj z dorobku Polonii
Zapisz się do

**Credit Union
św. Stanisława
i św. Kazimierza**

220 Roncesvalles Ave
tel 537-2181

12 Denison Ave
tel 863-0996

2987 Bloor St W
tel 236-1225

4260 Cawthra Rd
tel 848-4303

**Mecenas
January**

Prawo i Ty

Kogo się nie wpuszcza do Kanady

Przepisy imigracyjne stanowią też, że następujące kategorie osób nie mogą być wpuszczane do Kanady na granicy, ani nie mogą otrzymać kanadyjskiej wizy wjazdowej za granicą (nie dotyczy to osób, posiadających prawo stałego pobytu w Kanadzie, czyli "landed immigrants" i obywateli kanadyjskich).

1 Osoby skazane za przestępstwo równoważne "przestępstwu federalnemu" w Kanadzie, za jakie prawo przewiduje najwyższą karę poniżej 10 lat pozbawienia wolności karalne "by indictment".

2 Osoby, które były skazane dwukrotnie, lub więcej razy, za przestępstwa równoważne "przestępstwom federalnym" w Kanadzie, karalne wyrokiem określanym tu jako "summary conviction" (zaraz to wyjaśnimy).

3 Wszyscy członkowie rodzin osób, które nie mają wstępu z powodów wymienionych powyżej, w punkcie (1) i (2).

4 Każdy, kto albo nie chce albo nie jest w stanie podporządkować się jakimkolwiek z warunków, odnoszących się do niego na podstawie ustawy imigracyjnej (*Immigration Act*).

A teraz parę koniecznych wyjaśnień. W punktach (1) i (2) wprowadziliśmy dwa pojęcia, rozróżniające - według prawa kanadyjskiego - dwie różne kategorie przestępstw: karalność "by indictment" oraz karalność "by summary conviction". Co to znaczy?

Przestępstwa, karalne w Kanadzie "by indictment" (używa się też określenia *indictable*) to przestępstwa poważne, wśród nich morderstwo, zabójstwo, gwałt, rabunek, włamanie, kradzież mienia o wartości powyżej 200 dolarów, podpalenie, napast o charakterze seksualnym (*indecent assault*), ucieczka z więzienia lub z rąk policji, handel narkotykami (nie wyłączając marihuany), oszustwo, porwanie, fałszerstwo - by wymienić tylko niektóre.

Przestępstwa karalne "by summary conviction" to przestępstwa czy też wykroczenia lżejsze, takie jak na przykład kradzież mienia o wartości poniżej 200 dolarów, napast (bez ciężkiego uszkodzenia ciała), zarabkowanie w domu rozpusty lub jaskini gry, zakłócanie porządku publicznego, posiadanie narkotyków, prowadzenie samochodu w stanie zamroczenia alkoholowego, nakłanianie do prostytucji, uszkodzenie własności prywatnej o wartości poniżej 50 dolarów i szereg innych wykroczeń.

Według obecnie obowiązujących praw, osoby należące do kategorii (1) i (2), wymienionych powyżej, czyli w przeszłości skazane za jeden z dwu rodzajów opisanych właśnie przestępstw, mają możliwość uchylenia zakazu imigracji do Kanady lub odwiedzin w Kanadzie.

Kogo ta możliwość dotyczy? O uchylenie tego zakazu może się ubiegać osoba, która miała więcej niż 21 lat kiedy ją skazywano za popełnione przestępstwo, która przez co najmniej pięć lat po wyroku nie miała żadnych konfliktów z prawem i która uległa skutecznej rehabilitacji.

Osoby, które w czasie skazania za popełnione przestępstwo miały poniżej 21 lat mogą się ubiegać o uchylenie zakazu wjazdu do Kanady, jeśli co najmniej przez dwa lata nie weszły w żaden konflikt z prawem i uległy skutecznej rehabilitacji.

Okres rehabilitacji zaczyna się liczyć od ukończenia terminu wyroku.

Jak jednak można przekonać kanadyjskie Ministerstwo Imigracji, że się zostało skutecznie zrehabilitowanym? Potrzebne są do tego rozmaite dokumenty. Przede wszystkim dowód, że nie miało się już więcej kłopotów z policją, następnie dobrze świadcząca o kandydacie na imigranta historia zatrudnienia, listy polecające od członków społeczności, wśród której się żyło (np. od duchownego, sędziego, posła, przewodniczącego szanowanej organizacji społecznej, pracodawcy) i inne, temu podobne dokumenty. Jeśli pełne dochodzenie (*a complete check*) przeprowadzone przez Królewską Kanadyjską Policję Konną RCMP (*Royal Canadian Mounted Police*) wypadnie pomyślnie, to kandydat na imigranta, który spełnił te warunki, otrzyma zwolnienie z zakazu wjazdu do Kanady.

Redaguje lek. med.
JADWIGA GORNICKA
specjalista chorób wewnętrznych
Tel 532 - 9054

apteka natury

Książki z serii *Apteka Natury* do nabycia pod telefonem 532 - 9054.

ZIEMNIAK

(I)

ZIEMNIAK (*Solanum tuberosum* L.) czyli kartofel należy do rodziny psiankowatych (Solanaceae), która liczy 90 rodzajów i 2500 gatunków. Cechuje ją występowanie alkaloidów tropanowych, alkaloidów grupy nikotyny i anabazyny, a także glikoalkaloidy steroidowe (Solanum). Ponadto występują liczne związki fenolowe, flawonoidy, kumaryny.

Ziemniak został odkryty przez Hiszpanów około 1530 roku w Peru. Na początku był wprowadzony do spożycia w Hiszpanii i we Włoszech. Powoli przyjął się we wszystkich krajach Europy. W Polsce pojawił się za panowania Jana Sobieskiego, a rozpowszechnił za czasów saskich. Kartofle wyparły u nas wiele warzyw z warzywników i z kuchni.

Ziemniaki należą do najważniejszych roślin uprawnych. W żywieniu odgrywają dużą rolę, mimo że są inne warzywa bogatsze w witaminy. Podziemna część łodygi, bulwa, jest jadalna i służy do gromadzenia zapasów pożywienia dla przyszłej rośliny. Stałe rozmnażanie ziemniaka nie z nasion, tylko z bulw przyczynia się do utraty odporności, jaką mają w Południowej Ameryce. Sławą najlepszych ziemniaków cieszą się tam kartofle pochodzące z argentyńskiej miejscowości Bahiara. Choroby ziemniaka powodują coraz mniejszy zbiór. W Polsce wyhodowano ponad 100 odmian kartofli, a najwięcej przez Instytut Ziemniaka w Boninie koło Koszalina. W tamtejszym klimacie nadmorskim czują się one najlepiej, gdyż tam wirusy chorób ziemniaczanych czują się najgorzej i łatwo giną.

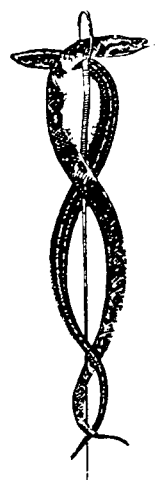
Kartofle przechowują się dobrze do wiosny. Dzięki zawartej w nich skrobi zaspokajają głód. Ziemniak jest pokryty brunatną skórką, która powinna być gładka,

równa, jednobarwna. Oczka znajdują się w pobliżu wierzchołka, to jest końca, którym kartofel rośnie. Wierzchołek przeciwny jest przyrośnięty do łodygi podziemnej zwanej rozłogiem. W każdym oczku jest 3 do 5 zawiązanych pączków, z których w sprzyjających warunkach wyrastają pędy nowej rośliny. Żywią się one pokarmami nagromadzonymi w bulwie macierzystej, dopóki nie pokryją się zielonymi liśćmi i nie zapuszczą w glebie korzeni. Dobra odmiana kartofli powinna mieć oczka jak najmniej wgłębione.

Ziemniak w przekroju posiada korkowinę, korę, pierścien naczyń bogaty w wit. C, wałec osiowy i rdzeń. Ilość skrobi zmniejsza się w kierunku od pierścienia do rdzenia. Surowa skrobia jest źle trawiona przez człowieka. Podczas gotowania ziarna skrobi pęcznieją, rozpływają się. Powstaje pożywny i łatwo strawny klej skrobiowy. Wywar z gotowanych ziemniaków jest trochę lepki. Najbardziej wartościową częścią kartofla jest warstwa grubości 2-3 mm, położona pod skórką. Im starszy ziemniak, tym szybciej ciemnieje na powietrzu. Ziemniaki wczesne i młode, a także stare nie są sypkie i gotują się długo.

Wodniste ziemniaki wczesne mają cienką skórkę i nie nadają się do przechowania. W pierwszych tygodniach przechowywania ziemniaków ilość skrobi nieco wzrasta. Ziemniaki wczesne zaliczamy do warzyw, zaś późne są na pograniczu warzyw i produktów mącznych. W ziemniakach przechowywanych w piwnicy lub w kopcu od jesieni do wiosny zachodzą zmiany i skrobia zmienia się w cukier, który nieustannie spala się. Woda ulega wyparowaniu. Zmniejsza się wartość odżywcza i witaminowa. Pod wpływem światła zielenieje warstwa znajdująca się bezpośrednio pod skórką. Powstaje glikoalkaloid - solanina, która jest toksyczna i rozpuszczalna w wodzie. Związkiem macierzystym solaniny jest cholesterol. Takie ziemniaki muszą być grubiej obierane, a wywar wylany.

Aby zapobiec niszczeniu ziemniaków należy obrywać wyrastające pędy. Ziemniaki marzną przy minus 1-4 °C. Stają się słodkie, niesmaczne, gąbczaste. Bakterie łatwo do nich przenikają, powodując gnicie, a powietrze niszczy witaminy.

Akupunktura medycyna przyszłości

WOJCIECH FILIPOWICZ
Member Acupuncture Foundation of Canada

Jaka jest reakcja organizmu na nakłucie?

Ustalono, że w odpowiedzi na nakłucie punktu akupunktury rozwija się złożona reakcja organizmu. Na początku działanie na punkt igłą, ogrzewaniem, uciskiem prądem elektrycznym jest związane z uczuciem bólu, ale to nie jest celem akupunktury. (Po krótkotrwałym, przemijającym, niewielkim uczuciu bólu pacjenci zaczynają odczuwać w okolicy nakłucia rozpiętnienie, ucisk, przyjemne ciepło. Potem następuje rozluźnienie napięcia mięśniowego, lekka przyjemna senność, znaczna poprawa nastroju i stopniowe ustępowanie niektórych objawów chorobowych (np. kaszlu, duszności, niepokoju wewnętrznego).

W trakcie badań klinicznych zaobserwowano, że chorzy, u których zastosowano akupunkturę przed operacją, znacznie wcześniej rozpoczynali chodzić niż pacjenci znieczuleni wyłącznie środkami farmakologicznymi. W okresie pooperacyjnym występował u nich dobry nastrój, głęboki sen oraz rzadko wymagali oni dodatkowego stosowania środków przeciwbólowych. Te pozytywne odczucia świadczą o tym, że prawidłowe zastosowanie akupunktury wykazuje tonizujący i aktywizujący wpływ na organizm. Ogólna reakcja organizmu przebiega za pośrednictwem odpowiedzi nerwowej z udziałem układu hormonalnego. Reakcja organizmu będzie różna u poszczególnych chorych.

Ustalono, że podczas stosowania pobudzającej metody akupunktury uzyskuje się pobudzenie centralnego układu nerwowego oraz części współczulnej układu вегетatywnego. Działanie hamujące prowadzi do zahamowania czuciowych i ruchowych pól kory mózgu, co zostało potwierdzone w zapisie elektroencefalograficznym mózgu

(EEG), aktywacja eeg, nasileniem fal beta i depresja rytmu alfa w momencie nakłuwania, oraz wzrostem wolnych fal wysokoamplitudowych charakterystycznych dla procesów hamowania.

Podczas działania tonizującego u chorych występuje uspokojenie, poczucie komfortu wewnętrznego, odprężenie psychiczne, zwiększenie zdolności do pracy, poprawa koncentracji.

Zastosowanie akupunktury prowadzi do regulacji układu wegetatywnego, w efekcie poprawia zaburzoną autonomiczną asymetrię unaczynienia mózgu, ciśnienie tętnicze, prowadzi do normalizacji występujących u chorych zaburzeń neurovegetatywnych i neurohormonalnych (w ok. przekwitania).

Ustalono także, że podczas działania na punkt akupunktury wzrasta lub maleje ilość katecholamin we krwi. Jeśli przed wprowadzeniem igły stężenie ich było większe, to po nakłuciu zmniejsza się i odwrotnie. W czasie leczenia akupunkturą normalizuje się zawartość acetylocholin, cholinesterazy, histaminy. Pod wpływem akupunktury zachodzą też zmiany w czynności skurczowej mięśnia sercowego, wzrasta tendencja do podwyższenia krzepliwości krwi. To zjawisko trzeba wziąć pod uwagę w leczeniu ludzi starszych z chorobą niedokrwienną mięśnia sercowego. Ulegają normalizacji lipidy krwi i cholesterol.

Akupunktura wykazuje duży wpływ na narządy oddychania, zwiększa pojemność życiową płuc, objętość minutową, rezerwę oddechową. Wybitnie działa spazmolitycznie na mięśnie gładkie, widoczne to jest w stanach skurczowych przewodu pokarmowego. W czasie działania na punkty skorne, obserwuje się często we krwi obwodowej odmłodzenie obrazu krwinek monocytarnych oraz zmiany w składzie białek i immunoglobulin.

Z ostatnich, najnowszych osiągnięć wiadomo, że nakłucie specyficznych punktów akupunktury wywołuje wewnętrzną aktywację środków opiatopodobnych tzw. endorfin, które powstają w wyniku drażnienia odpowiednich komórek mózgowych. Jest to rewelacyjne odkrycie.

W badaniach nad endorfinami ma swój udział także i Kanada. Na Uniwersytecie w Toronto zajmują się nimi profesorowie neurofizjologii Bruce Pomeranz i Dr Richard Cheng.

Co jest specyficznego dla punktu akupunktury? To, że możemy zmierzyć jego aktywność elektryczną. Poprzez nakłuwanie, zmieniamy elektryczną akty-

Ważne jest zachowanie wszystkich cennych składników, gdyż przez skórkę nic z nich nie wycieka. Gdy zalewamy ziemniaki gorącą wodą, nie niszczyliśmy witamin działaniem powietrza. Większe są straty ziemniaków obranych. I te też należy zalewać do gotowania wrzącą wodą. Wywar z takich kartofli zawiera wiele wartościowych składników i nie powinien być zmarnowany. Straty są jeszcze większe, gdy surowe ziemniaki trzymamy na tarce na płacki. Witaminy podlegają niszczeniu przez utlenienie. Ziemniaki tracą podczas smażenia witaminy. Gotowane w łupinach tracą tylko około 10 proc. wit. C, a obrane co najmniej 25 proc. Ziemniaki po 6 miesiącach przechowywania zawierają już tylko 10 mg, a stare na wiosnę najwyżej 7-8 mg wit. C.

Najlepiej gotować ziemniaki na parze. Trzymanie obranych ziemniaków w wodzie wiele godzin przed ich gotowaniem, powoduje, że do wody przechodzą wit. C, wit. z grupy B, wiele biopierwiastków. Gotuje się więc ziemniaki zaraz po ich obraniu, w niewielkiej ilości wody, aby prawie całkowicie wygotowała się. Pozostały wywar zawierający wiele cennych składników, należy użyć do zupy lub do sosu. Przepisy gotowania, pieczenia itp. ziemniaków można znaleźć w książce Ireny Gumowskiej "Kuchnia pod chmurką", Warszawa 1981.

Ziemniaki prawie nie zawierają tłuszczu, są niskokaloryczne, bardzo lekkostrawne i łatwo przyswajalne, bogate w potas i magnez. Białko mają w najlepszym gatunku. Ziemniaki ze skórką mają więcej błonnika i żadnych strat z warstwy aleuronowej, mającej pełnowartościowe białko. Ziemniak jest zasadotworczy (+9), a jego Zn = 48.

Ziemniak jest jedyną rośliną, która może stanowić przez dłuższy czas wyłączone pożywienie człowieka. Tę właściwość determinuje duża ilość skrobi (krochmalu) wypełniającej komórki kory pierwotnej znajdującej się pod skórką ziemniaka. Pod wpływem hydrolizy skrobia rozpada się na dekstryny, dwucukier - maltozę i po dalszych przemianach w glukozę. Ziarenka skrobi zawierają dwa składniki: amylopektynę w otoczce ziarenek, o większej i amylozę - wewnątrz ziarenek o mniejszej masie cząsteczkowej. Amylopektyna ogrzana w wodzie pęcznieje i tworzy kłajster. W 100 g skrobi znajduje się 15,5 g wody, 0,57 g białka, 0,1 g tłuszczu, 83,4 g węglowodanów, w tym 83,1 g czystej skrobi, 0,08 g błonnika, 0,39 g związków mineralnych, w tym 7,6 mg sodu, 15 mg potasu, 35 mg wapnia, 1,8 mg żelaza, 6,67 mg fosforu, 4,75 mg chloru oraz 360 kalorii.

WŁAŚCIWOŚCI LECZNICZE

Ziemniak jest zdrowym produktem spożywczym, łatwo strawnym, zwłaszcza pieczony lub w mundurku. Dostarcza dużo energii. Mogą go spożywać diabezy, otyli, jest powlekający. Sprzyja pracy jelit. Jest przeciwwrzodowy. Ma właściwości gojące. Działa zmiękczająco. Uspokaja słuzówkę przewodu trawiennego. Jest przeciwskurczowy. Jest mocznopędny (ze względu na dużą zawartość potasu). Pary ulatniające się podczas gotowania działają korzystnie na drogi oddechowe. Wzmacnia naczyń włosowate. Działa przeciwnowotworowo.

*Dokonczenie
w następnym numerze*

wację. Działanie igłą na tonizujący punkt kanału wywołuje aktywację (obniżenie oporności elektrycznej skóry) we wszystkich punktach tego kanału, natomiast działanie na hamujący punkt obniża ich aktywność, podwyższa zaś odporność elektryczną skóry.

W praktycznej akupunkturze stosujemy dwie formy działania w celu przywrócenia zaburzonej równowagi:

1. tonizacja przy zespole niedoboru
2. dyspersja przy zespole nadmiaru

Kluczowym problemem akupunktury pozostaje wybór punktów akupunktury, czyli zestawienie receptury akupunktury.

Uważam, że leczenie akupunkturą należy wykonać ze wszelkimi wskazaniem i przeciwwskazaniem, a więc po przeprowadzeniu najpierw badania klinicznego i laboratoryjnego pacjenta oraz ustalenia rozpoznania choroby wg wszystkich zasad współczesnej medycyny, a potem rozpocząć terapię akupunktury, pamiętając o zgodności i zamienności punktów.

Aby dokonać adekwatnego wyboru punktów należy podjąć indywidualny plan leczenia poprzedzony akupunkturą diagnostyczną obejmującą kliniczne badanie chorego, analizę objawów chorobowych z punktu widzenia hyper i hypofunkcji, a także pomiaru potencjałów energetycznych (metoda Ryodo-Raku). Co pozwala na określenie naruszenia równowagi między narządami i układami.

14 - 20 maja

BARAN

Wstąpił w Ciebie niespokojny duch. Atmosfera fermentu wszystkich bys krytykował wszystko zmieniać i ulepszać. A sam wobec siebie gotów jesteś stosować taryfę ulgową. W pracy pilna konieczność podstawowych rozstrzygnięć. Nie trac czasu. Niektórym nadarzy się okazja dodatkowego zarobku. Znak pozytywny Waga, unikaj Koziorożca. Dzień miły - niedziela, liczba szczęśliwa 8.

BYK

Najwyższy czas wyjaśnić wszystkie wątpliwości i niepo rozumienia. Zorga nierzeczywiście spotkanie zainteresowanych stron. Nie obrazaj się za słowa nawet najokrutniejszej prawdy. Niebezpieczny tydzień dla spraw finansowych. Niepo dzielwane wydatki. Sympatyczne kontakty ze Skorpionem, ale Wodnik tylko czeka, żeby Ci jakiś dołek wykopać. Dzień miły - sobota, liczba 3.

BLIZNIĘTA

Ważne wydarzenia w życiu osobistym. Duch przedsiębiorczy. Bliskie i serdeczne porozumienie z osobą, która od jakiegoś czasu zaczęła chodzić własnymi ścieżkami. W pracy bez zmian w domu nie porozumienia z dziećmi. Ważny znak. Ryby. Strzelec tylko czeka na Twoje spotkanie. Dzień po którym spodziewać się możesz czegoś miłego. Niedziela, liczba szczęśliwa 4.

RAK

Musisz się zdobyć na wielki wysiłek w imię ratowania wielkiej miłości. Trzeba za pracować na klimat harmonii i zaufania. Od połowy tygodnia **dostrzegalne wyniki akcji** po jedynaniu, a nawet miłe ożwie nie uczuciowe. W pracy obiektywne trudności, które na jakiś czas zdezorganizują normalny tok zajęć. Sprzyjać Ci będzie Lew, nie słuchaj rad Skorpiona. Dzień miły - środa, liczba 6.

LEW

Bardzo przyjemny tydzień. Z początku nie będziesz mieć ochoty co prawda na kameralne spotkanie, a później rewelacyjne oczarowanie. Nawet notoryczni pesymisci spojrzą teraz na świat przez różowe okulary. W pracy odczuwalna poprawa. Dynamiczne przedsięwzięcia. Porządkowa nie zaległości. Podziwia Cię Wodnik, ale unikaj Barana. Dzień miły - poniedziałek, liczba 5.

PANNA

Nie będzie lekko. Trzeba ponosić konsekwencje burzliwych śpieć, które sam sprowokowałaś. Uwaga, niektórzy mają jeszcze pewne szanse. Czas leci, a przyzywa cię jenie jest drugą naturą człowieka. Działaj więc operatywnie i dyplomatycznie. Zapomnij więc

o fałszywej ambicji, przyznaj się do własnych błędów. Wodnik spędza Ci sen z powiek? Słusznie się go obawiasz. Lew Ci sprzyja. Dzień sobota, liczba 5.

WAGA

Rodzi się wielka pokusa. Lubisz stawiać wszystko na jedną kartę. W kon taktach towarzyskich pokaż, że stac Cię na tolerancję, wyrozumiałość i poczucie humoru (nawet wobec tych, którzy wyraźnie Cię irytują). W pracy nie forsuj swych nowych pomysłów, ponieważ czas nie dojrzał do ich realizacji. Chwile wytchnienia w towarzystwie Blizniąt. Unikaj Ryb. Dzień miły - środa, liczba 4.

SKORPION

Sam nie przeczuwa les, w co się paku jesz, ale nie sposób nikogo obarczać od powiedzialnością za własne decyzje. Komplikacje kłopotliwe i niewiarygodne wyjaśnienia. Czyżbyś wpadł we własne sidła? Dobrze notowania dla Skorpiona. Nowi businessmenowie. Chwytajcie wiatr w żagle. Bez przerwy myślisz o Baranie? Nie zawie dziesz się. Strzelec Ci nie sprzyja. Dzień miły - piątek, liczba 7.

STRZELEC

Rozdźwięki (małżeńskie?). Brak równowagi. Niepokój. Nie możesz jednak zreformować przyczyn swego stanu ducha. Uczucie zawodu? Nie określone tęsknoty, melancholia, pretensje o wszystko. A tym czasem los niejednemu Strzelcowi szykuje atrakcyjną niespodziankę. Serdeczny jest Baran, ale Panna tylko patrzy, gdzie by Ci tu szpile wetknąć. Dzień miły

czwartek, liczba 7.

KOZIOROŻEC

Niecodzienne ożywienie uczuciowe. Barwne dni, niezależnie od pogody.

Będzie co wspominać przez długie lata. W połowie tygodnia jednak włączysz się w pewną ambiciozną rozgrywkę, która odbierze Ci spokój. Nie jesteś pewien swoich racji? Męczą Cię wyrzuty sumienia? Nie dotrzymujesz terminów zobowiązań? Rak nie opuszcza Cię w biedzie! A na Ryby szczególnie nie licz. Dzień sobota, liczba 3.

WODNIK

Nieżył tydzień. Przy padek sprowadzi na Twą drogę osobę, która może wywrzeć decydujący wpływ na dalszy rozwój wydarzeń. Jeszcze nie w pełni to sobie uświadamiasz, raczej podpowiada Ci to intuicja. Chyba nadeszła chwila wielkiego, pozytywnego przełomu. W pracy korzystne rozstrzygnięcia. Stawiaj na Koziorożca, a unikaj Panny. Twój dzień - środa, liczba 5.

RYBY

Początek tygodnia pod wrażeniem zaskakujących wiadomości z dalekich stron. Warto się zastanowić, warto zrobić rachunek sumienia. Sugerowana, szczerza rozmowa w gronie zainteresowanych, aby w czasie wyjaśnić wszelkie nieporozumienia. W pracy zmienne prądy. Pochłaniają Cię sprawy marginalne, a podstawowe obowiązki nadal czekają na lepsze czasy. Frapujący znak. Lew, unikaj. Raka. Dzień wtorek, liczba 6.

A.L. WILLIAMS Corp.

needs consultants in finances
Opportunity for good organized hard workers
Training provided, Second language an asset

Call: (416) 690 - 4203

Nowo otwarte delikatesy WARMIA ZAPRASZAJĄ

całą Polonię na smaczne wędliny i mięsa
wyrabiane na miejscu

Specjalność: kiełbasa warmińska
od 9:00 do 8:00 - 6 dni w tygodniu

323 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont.
TEL 531 - 4861

CZARTERY DO POLSKI I DO EUROPY

ZAPROSZENIA I UBLIŻENIA
DLA OSOB ODWIDZAJĄCYCH KANADĘ
ZAJĄT WICIE PAŃSTWO NAJKORZYSTNIEJ

SAVE-O-WAY OVERSEAS SERVICES

331 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2M6

Szybko i sprawnie wysyłamy do Polski i na cały świat lekarstwa, paczki morskie i lotnicze oraz pieniądze i artykuły domowe — tanie przeloty do Polski czarterami LOT

Po bliższe
informacje
proszę dzwonić
532-3042

**NOWY PUNKT
SPRZEDAŻY
ECHA TYGODNIA
POLSKA APTEKA
PHARMAKON
PHARMACY**
313 Roncesvalles Ave
Lekarstwa do Polski,
zioła, leki na receptę

PODHALE MEAT & DELI

Nowy sklep delikatesowy
w południowym Toronto
2775 Lakeshore Blvd. W
Sprzedaje znakomitą
podhalanską kiełbasę, wędliny
mięsa i polskie gazety

M-C DAIRY Co Ltd PRODUCTS

Dostarczamy wszystkie znane
produkty mleczne do każdego
sklepu w Toronto. Wyrabiamy
kwasną śmietanę, jogurt,
hushinky, ser, budyń, topione.
**ZADAJCIE NASZYCH
WYROBÓW W SWOICH
SKLEPACH**
Codziennie od 11:00 do 4:00
212 Mayfield St. Tel. 766-6711

ONTARIO MEAT PRODUCTS LTD

783 Queen St. W. Tel. 364-7720
157 Roncesvalles Ave.
TEL 535-4648
NIEZŁY SZYBKOŚĆ I JAKOŚĆ
KONKURENCYJNE CENY
Swieża mięsa, ser, pieczywo w bogatym
wyborze. Turcja, kiełbasy, wędliny, w
DOSTARCZAMY DO DOMÓW
NA SPECJALNE OKAZJE
WIELKOCENNYCH HURTOWYCH

ROCKWOOD DELICATESSEN

4141 Dixie Rd.,
TEL 624-1244
Nowo otwarty sklep delikatesowy
w Mississauga na Rockwood Mall
pomiedzy Beaver Lumber & beer store
Posiadamy wysmienite polskie
i europejskie wędliny i wyroby
delikatesowe oraz polskie gazety

Kursy po polsku NAUKA TAŃCA TOWARZYSKIEGO JUŻ W MAJU!

Początkujący
i zaawansowani,
młodzież i dorośli.
Informacja
TEL 782-9776

Nowo otwarty lokal "PAULINA'S RESTAURANT" POLECA

Duży wybór polskich dan
Jedyna na Bloorze pełna licencja
alkoholowa!
Zapewniamy miłą i szybką obsługę
2209 Bloor St. West,
przy Runnymede
godz. 10:00 - 23:00
SERDECZNIE ZAPRASZAMY

COPERNICUS MEAT PRODUCTS

79 Roncesvalles Ave
TEL 536-4054
Posiadamy świeże mięso wykro-
jone na życzenie. Sznki, boczek,
bikrony, kiełbasy, na sposób
polski oraz wiele innych wędlin i
delikatesów. Oczekiwanie na
kapustę z boczki, śledzie, pierogi
T. S. PAKULSKI

EWA I ZENON SOWA ZAPRASZAJĄ

do nowo otwartej cukierni
3655 St. Clair Ave. E.
Scarborough rog Midland
Polecamy duży wybór ciast, ciastek
po najniższych cenach. Wszystkie wyroby
produkowane według polskich receptur.
Przyjmujemy zamówienia na ciasta i torty
na wszelkie okazje

CAKE'S DELIGHT

TEL 264-2729

Superior Sausage Co.
1004 DUNDAS ST. W.
TEL 531-8422
KONKURENCYJNE CENY!
WĘDZONE NA MIEJSCU
SLYNNE NA CAŁY TORONTO
ONTARIO
POLSKIE KIEŁBASY
Sznki, kabanosy, wędliny, mięsa
rozne delikatesy

**KARL'S BUTCHER
& GROCERY**
Właściciel Karol Jarzabek
Posiadamy na składzie zawsze
świeże mięsa, wędliny
własnego wyrobu, smaczne i
świeże oraz importowane -
Polski i Europejski artykuły spo-
żywcze
105 Roncesvalles Ave
Toronto TEL 531-1622

**Nowy punkt sprzedaży
Echa Tygodnia
Podhale Meat and Delicatessen**
27 - 75 Lakeshore, przy 2nd Street
Sklep czynny we wtorki, środy do godz.
18:00, czwartki - piątki do 21:00

ONTARIO BREAD Co Ltd

178 Ossington Ave. Toronto
TEL 532-4929
NAJPOPULARNIJSZY PYSZNY SWIŻY CHEB
DO NABYCIA W NAJLEPSZYCH SKLEPACH
W TORONTO I W ONTARIO
Nowy punkt sprzedaży
Edenbridge Italian Bakery
EDEN BRIDGE PLAZA 25 Eglinton Av. E.

THE FUTURE BAKERY

NAJLEPSZY W MIĘSCE SWIŻY CHEB
Dostarczamy do sklepów i do domów
739 Queen St. W. - Toronto, Ont.
TEL 368-4235

KINGSWAY MEAT PRODUCTS AND DELICATESSEN Ltd

HUBERT WESILERSKI, IVAN GREGORIC
2342 Bloor St. West Toronto
TEL 762-5365
ZAWIADAMIJĄ
całą Polonię o wznowieniu najwyższej jakości
produkcji wędlin oraz mięsa wykrojonego
na życzenie klienta
Posiadamy również wysokiej jakości wyroby
garmazeryjne oraz delikatesy
CENY KONKURENCYJNE

WHITE EAGLE VIDEO RECORDING SERVICE

50%

VIDEOTAPING
UNTIL JUNE 30
● Television Commercial
Videotaping
● Weddings ● Christenings
● Birthdays ● Any special
occasions
Taping done within 100 km
radius of K. W.
1-519-748-2093

"ZESTY'S GOURMET DELI

Polskie delikatesy w Mississauga (Clarkson)
Wyszukane, smaczne i najwyższej jakości potrawy
Urządzamy chrzciny, komunie, przyjęcia weselne, itp.
Zapewniamy sprawność, szybkość obsługi
wykwalifikowanego personelu
Właściciele: Jadwiga i Gabriel MENCFELD
TEL 823-1167
1900 Lakeshore Rd. W. MISSISSAUGA, East of Southdown Rd.
INVERHOUSE PLAZA
Pon - środa 9-6:30, czwartek - piątek 7, sobota 9-6

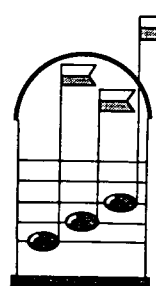
Wojtek Grabowski

"TEN AUTO BODY"

oferuje naprawy pokolizyjne,
lakierowanie i spawanie
oraz
specjalizuje się w naprawie "trakow"
ZAPRASZAMY!

Tel.: (416) 259-2391
144-16th Street, Toronto, Ont. M8V 3K1

**Europejski specjalista
DZINTARS
SHOE REPAIR**
123 Roncesvalles Ave
• Naprawiamy wszystkie rodzaje obuwia
• Dokonujemy profesjonalnych przerobek odzieży skorzonej, torebek i kozuchów
**UMIARKOWANE CENY
Gwarancja!**

FUREKA
Szafrki kuchenne importowane z Polski drzwi i szuflady z litego drewna sosnowego 11 roznych szafek ok. 30 stop. cena \$ 1147
Toronto 5178 Dundas W
111 231 9211

Osoby, które chciałyby się skontaktować z panią Urbanską, specjalistką chorób skóry i włosów proszone są o szybki telefon do Montrealu (514) 683-7441 P Urbanska będzie przejazdem w Kanadzie w maju

VIDEO-MOTION

Zastap album rodzinny kaseta Video
Student Łódzkiej Szkoły Filmowej na stałe w Kanadzie oferuje usługi video

• SLUBY • CHRZTY •
UROCZYSTOŚCI RODZINNE
ZBIGNIEW OBREBSKI
TEL 960 - 1795

MATRYMONIALNE

POLKA, wdowa lat 52, kulturalna, pozna samotnego sympatycznego pana w celu towarzyskiego matrymonialnym

D C

SAMOTNY lat 34 rozwiedziony (tylko ślub cywilny), bez dzieci, 178 cm wzrostu, Polak Kanadyjczyk ustawiony pozna panią do lat 30 Box 644 Victoria Station, Westmount (Montreal) H3Z 2Y7, Tel (514) 484-8095

RODACY, szansa poznania kogoś bliskiego. Posiadamy adresy z wielu krajów. Wszelkie informacje - **TYLKO \$2 - "RAZEM"**
BOX 1021, SUCC "C" MONTREAL H2L 4V3

**Międzynarodowe Biuro Matrymonialne
SUNSHINE**
PANIE I PANOWIE!
Posiadamy ponad 300 ofert panów i panów, głównie z Polski, również z Kanady, USA i Europy
Piszcie do nas po najnowszy Fotokatalog 1987 oraz informator załączając \$5
P O Box 11 Station D
Scarborough, Ontario Canada
M1R 4Y7

KRAKUS SUPERSAM

Meat & Delicatessen

1570 Bloor Street West 534-2023

(Half Block west of Dundas St W)

ACROSS THE STREET FROM THE PARAMA LITHUANIAN CREDIT UNION

MON WED 8-6 THURSDAY 8-7 FRIDAY 8-8 SATURDAY 8-6

We produce over 100 kinds of Meat Products by our Highly Qualified European Butchers under the supervision of the Owner (3rd generation in the meat business)

- OUR SLOGAN "First Try Then Buy"
- REMEMBER "No Limit on Purchases"

SPECIALS VALID FROM MONDAY MAY 11 UNTIL SATURDAY MAY 16 1987

KIELBASA 2.99 lb 1.60 OUR OWN PRODUCTION	VIRGINIA HAMS 3.89 lb 2.50 OUR OWN PRODUCTION	ROAST BEEF AI INSIDE OUTSIDE SIRLOIN TIP 2.99 lb 1.00 ONTARIO FARMS	T BONE SIRLOIN or ROUND STEAK 3.69 lb 1.30 OUR OWN PRODUCTION	VEAL CHOPS AI 3.35 lb 2.30 ONTARIO FARMS
FRESH BACK RIBS 2.89 lb 1.60 ONTARIO PORK	CAPICOLA (BALERON) 2.99 lb 1.20 OUR OWN PRODUCTION	FRESH PORK SIDE RIBS 1.79 lb 1.10 ONTARIO PORK	ROAST BEEF Ready to Eat 3.99 lb 2.50 OUR OWN PRODUCTION	DEBRECZYNA SAUSAGE 2.49 lb 1.20 OUR OWN PRODUCTION
BEEF TRIPE Ready to Eat 1.89 lb 2.00 OUR OWN PRODUCTION	FRIED BACON Ready to Eat 2.89 lb 1.50 OUR OWN PRODUCTION	MEAT PATE HERB COGNAC MUSHROOM CHICKEN 1.89 lb 1.80 OUR OWN PRODUCTION	LIVER SAUSAGE Fine or Coarse 1.49 lb 1.30 OUR OWN PRODUCTION	HEAD CHEESE 2.59 lb 1.20 OUR OWN PRODUCTION
HOMEMADE BIGOS 1.29 lb 80c OUR OWN PRODUCTION	HOMEMADE PEROGI • Cheese & Vanilla Meat • Potatoes & Cheese • Sauerkraut with Mushrooms 2.79 One Dozen OUR OWN PRODUCTION	SALTED SMALTZ HERRINGS .99 Each 1.00 OUR OWN PRODUCTION	SAUERKRAUT IN WINE .89 796 ml Tin 60c POLISH IMPORT	Frozen CABBAGE ROLLS 1 Container 4 Large Pieces 2.80 OUR OWN PRODUCTION
28 g - 80 g KROKUS SOUP MIXES Red Borsch White Borsch Mushroom Barley .79 Pkg EUROPEAN IMPORT	INKA NATURAL INSTANT COFFEE 1.65 250 g Jar HALF PRICE EUROPEAN IMPORT	JELLY IN CHOCOLATE 1.89 lb 1.00 EUROPEAN IMPORT	WEDEL BITTER MILK CHOCOLATE Tax Included .99 100 g Pkg 80c EUROPEAN IMPORT	MILK CHOCOLATE with Hazel Nuts Tax Included 1.79 150 g Bar 1.20 EUROPEAN IMPORT

SAVE 5%
on Purchase
\$15-\$50

This Coupon valid
MONDAY MAY 18
until SATURDAY MAY 23 1987

clip & save
KRAKUS SUPERSAM
Meat and Delicatessen
1570 Bloor St W 534 2023
(1/2 block west of Dundas St W)

SAVE 10%
on Purchase
OVER \$50

SŁONECZNA DZIEWCZYNA

Firma Sunshine specjalizująca się w usługach matrymonialnych przygotowała katalog w którym zamieszcza zdjęcia pan i panów z Kanady i z Polski pragnących wstąpić w związki małżeńskie. W ramach reklamy zgodziła się udostępnić nam te zdjęcia do publikacji. Będziemy więc co tydzień zamieszczać podobiznę pięknej Polki. Może przez Echo znajdzie ją szczęśliwy wybraniec losu? Obok zdjęcia zamieszczać będziemy krótką notatkę i numer katalogowy.

Pytania i zgłoszenia w tej sprawie prosimy kierować wyłącznie na firmę SUNSHINE

Dziewczyna tygodnia

WDOWA 57 lat, pozna samotnego Pana w odpowiednim wieku, cel poważny, listy kierować do gazety

Z CH
234-236

MŁODA, słiczna brunetka, pochodzenia polsko szkockiego, pielęgnarka z zawodu, obywatelka brytyjska, ucieczy się z poznania samotnego lekarza Polaka. Jest o tym przekonana, ciotka z Kanady, która zamieszcza to ogłoszenie. Oferty proszę kierować na adres Redakcji na hasło BRYTYJKA

POSIADAMY ponad 100 ofert pięknych panów zamieszkałych w Polsce, częściowo w Kanadzie, Europie. Wydajemy foto-albumy i dane co 3-miesiące
EWA PAL, Box 306 Post Cogutlam, B C V3C 4K6

KLARA MAGILL
113 Roncesvalles Ave
TORONTO Ont M6R 2K9
Bus tel 537 6450
BIURO MIĘDZYNARODOWE SAMOTNYCH

Samotność jest przykra. Pozwólcie Pani i Panowie abyśmy mogli być waszą pomocą w odnalezieniu tego Szczęścia

HALINA BARANOWSKA MA, A I I C
SPECJALISTA UBEZPIECZENIOWY PRUDENCIAL ASSURANCE
295 West Mall, Suite 503
ETOBICOKE, ONT M9C 4Z4
TEL 622-1115,
dom 746-5270

FILMY VIDEO NA RÓŻNE OKAZJE

• Sluby • Chrzt • Przyjęcia
• Reklamy • i inne
Profesjonalnej jakości z montażem i efektami specjalnymi
WYKONUJE
JANUSZ PIETRUS
TEL 743-8142
BFZPŁATNA DEMONSTRACJA

CRANKSHAFT SERVICE AND SUPPLIES LTD.

ROK GWARANCJI NA CZĘŚCI I PRACĘ

Wykonujemy remonty kapitalne wszystkich typów silników wraz z zamstawianiem i serwisem. Wszelkie inne naprawy. Posiadamy na wymianę wały korbowe, głowice oraz części do silników

537-2529

537-5857

483 DUPONT
(NEAR BATHURST)
S IGNAKIEWICZ

- DIRECT FROM KRAKOW - POLAND -

THE SONG AND DANCE ENSEMBLE

Krakus

of the
KRAKOW ACADEMY OF MINING AND METALLURGY (AGH)

In A T t e C l u s t e r o f t h e F o l k l o r e

P O L I S H F O L K M U S I C D A N C E A N D S O N G S O F D I F F E R E N T R E G I O N S O F P O L A N D I N A S T Y L I Z E D F O R M

50 DANCERS SINGERS & MUSICIANS

PONIZEJ KALENDARZYK WYSTĘPÓW

KALENDARZYK WYSTĘPÓW

HAMILTON ONT SOBOTA 16-go MAJA o 8 00 wiecz
SCOTT PARK HIGH SCHOOL AUDITORIUM
1055 King Street, East BILETY Kopys Barber Shop, 725 Barton St

TORONTO ONT NIEDZIELA 17-go MAJA o g 2 30 i 6 30 wiecz
WEST TORONTO HIGH SCHOOL AUDITORIUM
Lansdowne i College Street BILETY Solarski Pharmacy 149 Roncesvalles Zam telefonicznie K Kopowski tel 259-0649

WINDSOR ONT PONIEDZIAŁEK 18 go MAJA o 7 00 wiecz
POLONIA CULTURAL CENTRE
7515 Forest Glade Drive
INFORMACJE B Koczwaro tel 735 8382

TOWARY do POLSKI

Mozna dowolnie zestawiać skład paczki. Dostawa do domu odbiorcy ± 14 DNI. Odbiorca nie ponosi żadnych opłat. Nadawca otrzymuje potwierdzenie. Dostawa z Europy Zachodniej.

Zamowienie minimum 4kg maximum 10kg

Ilość	Nazwa towaru	CenaC\$	Razem
x 1kg	POMARANCZE	2 60 =	
x 1kg	CYTRYNY	2 80 =	
x 1kg	GREJFRUTY	2 80 =	
x 1kg	BANANY	3 20 =	
x 100g	CZEKOLADA mleczna	1 20 =	
x 100g	CZEKOLADA z orzechami	1 20 =	
x 100g	CZEKOLADA z bakaliami	1 20 =	
x 900g	CHALWA	8 80 =	
x 800g	KAKAO	5 40 =	
x 250g	KAWA ziarnista	3 80 =	
x 200g	KAWA INSTANT Nescafe	6 80 =	
x 500g	HERBATA sypana	4 60 =	
x 100t	HERBATA w torebkach	4 20 =	
x 1kg	KABANOSY (vac pac)	12 60 =	
x 1kg	POLEDWICA (vac pac)	12 60 =	
x 1kg	SZYNYKA gotowana (vp)	8 80 =	
x 1kg	SZYNYKA wedzona (vp)	11 60 =	
x 450g	SZYNYKA w puszcze	5 20 =	
x 200g	SZYNYKA mielona	2 20 =	
x 500g	MASLO holenderskie	4 90 =	
x 500g	MARGARYNA belgijska	2 00 =	
x 500g	RODZYNKI	3 20 =	
x 200g	WIORKI kokosowe	2 20 =	
x 500g	PIEPRZ ziarnisty	7 80 =	
x 1para	RAJSTOPY S M L	1 20 =	
x 24szt	KOMPLET flamastrów	3 40 =	
Transport dostawa ubezpieczenie		C\$	5 00
Zalaczam : Cheque : Money Order Total		C\$	
NADAWCA			

ODBIORCA

Please send to
EUROPAK INTERNATIONAL 1339 Baseline Rd Box 5554
Ottawa Ontario K2C 3M1 CANADA tel (613) 728 4446

do POLSKI w 14 DNI

POLESKA MIŁOŚĆ POLICZUJE JOE CLARKA A ON? przedstawia drugi policzek Reporterzy telewizyjni CBC którzy filmowali pierwszomajowe protesty polskich robotników zostali zatrzymani przez milicję która skonfiskowała im taśmy ze zdjęciami demonstracji Minister Spraw Zagranicznych Kanady i Przyjaciel PIGUŁEK Numer Jeden p Joe Clark po wizycie w Warszawie wyraził się ze złości na polską władzę bardziej liberalną niż się spodziewał Czego się wobec tego spodziewał? Prawdopodobnie publicznej egzekucji załogi CBC poprzedzonej obcięciem dłoni dziennikarza i wypłaceniem oczu kamerzystom W związku z powyższym incydentem oświadczamy że na naszej liście przyjaciół PIGUŁEK p Joe Clark zostaje przesunięty z miejsca Nr 1 na miejsce Nr 99. Kandydaturę na wikujące miejsce Nr 1 jest p Margaret Thatcher co wkrótce oficjalnie ogłosimy Przed przesunięciem na miejsce Nr 999 urłował p Clark fakt że nie zezwolił Ambasadorem Kanady przy ONZ na uczestniczenie w moskiewskim kongresie lekarzy w obronie pokoju Jakiś wiadomo organizacja ta jest pod kontrolą KGB

GRATULACJE DLA p ELZBIETY WOLSKIEJ Klub Etnicznych Pisarzy i Dziennikarzy uhonorował p Elżbietę (członka PCAG) za jej zasługi na polu prasy etnicznej Jest ona w jednej osobie redaktorem reżyserem i zespołem produkcyjnym programu telewizyjnego Polonia Review który mogą oglądać tylko nieliczni szczęśliwcy mieszkający w Parkdale Na uroczystości obecnych było szereg polityków między innymi p Lily Munro Minister do Spraw Kultury i Obywatelstwa p Don Mazankowski Wice-premier i Minister Komunikacji

ADVANCE REAL ESTATE
1055 Bloor St W

DANUTA KOTAPKA

Udzielę miłej i fachowej pomocy
w sprawach kupna i sprzedaży
nieruchomości

Nie szcędząc czasu i pracy znajdzie
dla Ciebie dom na który możesz sobie
pozwolić i który będziesz naprawdę
lubił

OBECNIE OFERUJE DO SPRZEDAŻY

Zachodnia Mississauga solidny murowany bungalow 3 sypialnie garaż piękny korinek duża wygodna kuchnia parkietowe podłogi Basament z oddzielnym wejściem po wykonaniu nadaje się na duży wygodny apartament cena \$145 000

Polowa z blizniaka 4 sypialnie 2 łazienki ładny ogród Pokój w basemencie z oddzielnym wejściem i łazienką można wynająć cena \$142 000

Polowa z blizniaka piętrowy 3 duże sypialnie 4 łazienki garaż cena \$132 000

Kalendarz Echa Tygodnia

14 maja - czwartek

Wschod Słońca 06 00 Zachód Słońca 20 14
Wschod Księżycy 22 14 Zachód Księżycy 06 34

Imieniny obchodzą Justyna, Bonifacy i Dobiesław

1686 - Urodził się Gabriel Fahrenheit, niemiecki uczony

1930 - Zmarł Władysław Orkan (Franciszek Smreczynski), powieściopisarz, dramaturg, poeta i publicysta (ur w 1875 r)

1955 - Zawarcie Układu Warszawskiego

15 maja - piątek

Wschod Słońca 05 59 Zachód Słońca 20 15
Wschod Księżycy 23 24 Zachód Księżycy 07 28

Imieniny obchodzą Nadzieja, Zofia i Jan
1859 - Urodził się Pierre Curie, francuski fizyk

16 maja - sobota

Wschod Słońca 05 58 Zachód Słońca 20 15
Wschod Księżycy --- Zachód Księżycy 08 32

Imieniny obchodzą Małgorzata, Andrzej i Wenczysław

1801 - Urodził się William Seward, amerykański dyplomata, który kupił Alaskę od Rosji

17 maja - niedziela

Wschod Słońca 05 57 Zachód Słońca 20 16

Senator dr Stanley Haidasz i Alderman Chris Korwin Kuczynski Specjalne wyróżnienie spotkało p Grażynę Farmus (również członka PCAG) organizatorzy poprosili ją aby podczas obiadu była sąsiadką p Mazankowskiego Wypowiedzi polityków PIGUŁKI nie były zadowolone Wprawdzie p Munro powiedział jak bardzo na sercu leży jej wyzwolenie narodów Europy Wschodniej ale wszystkim wiadomo że będąc ministrem prowincjonalnym nie ma ni to żadnego wpływu Przypomniło nam się ofiarowanie Niderlandów Królowi Szwedzkiemu przez Pim i Zięłobę Wice-premier Mazankowski ograniczył się w swoim przemówieniu do reklamy ostatnich pociągów Rządu Federalnego Minny nadzieję ze podobnym skutkiem wyróżniona p Elżbieta i jej program będzie możliwosc oglądania polskiej telewizji w całym Toronto

===== Redagują z ramienia Polish Canadian Action Group Anna i Stanisław Dubisz, tel 925 8128 Oczekujemy telefonów od naszych Czytelników w sprawach błahych i ważnych Biuro PCAG 192 Garden Ave czynne jest we wtorek od 10 do 18 Tel 588 1659 P O Box 55 Station V Toronto M6R 1A4

Festiwal Solidarnych

• piosenka • piosenki • satyra • muzyka klasyczna • komentarze • tance

TA NADZILJA DZIS ŻYJEMY

ORGANIZOWANY DNIA 17 05 87 o godz 6 00 po południu w Canadian Polish Legion (294 Vine Street St Catharines)

SERDECZNIE ZAPRASZA
SOLIDARNOŚĆ WST CATHARINES

Po sukcesach w Australii i Nowej Zelandii WALDEMAR KOCON

z nowym programem w Kanadzie

Jeden z najpopularniejszych polskich piosenkarzy, którego cała emigracyjna twórczość związana jest najgłębiej z patriotycznym nurtem naszej kultury, urzeka dojrzałością i różnorodnością interpretacji, skalą możliwości głosowych i bogactwem treści Każdy koncert tego artysty "jest głosem, który mówi za nas" Ta lapidarna opinia znanego publicysty, Leszka Zielńskiego, oddaje najtrafniej istotę doznania, jakich dostarczają spotkania z Waldemarem Koconem

Koncert odbędzie się dnia 22 maja (piątek) i 23 maja (sobota) 1987 r w sali Credit Union (Bank) 220 Roncesvalles Ave, Toronto o godz 7 wieczorem

Bilety do nabycia - apteka Pana Solarzkiego, tel 536-5452
Rezerwacja u Pani Teresy, tel 848-1526
oraz P Kazimierz, tel 255-6834

237 239

"Trzeba mieć bogatą osobowość artysty dużo do powiedzenia w swoim warsztacie twórczym charyzmat siłę oddziaływania, głos, umiejętność posługiwania się środkami wyrazu aby przez cały koncert skupić na sobie uwagę widzów zdobyć jej uznanie jej aplauz a często porwać ją w swój świat, pozwolić jej się odnaleźć wśród mrowia przenosi fraz muzycznych W Kocon przenosi nas w ten świat Czego przeciętny widz słuchacz poszukuje w takim właśnie spotkaniu z twórcą i jego piosenką? - Chcemy odnaleźć choć trochę z życia każdego z nas, chcemy się wzbogacić o osobowość artysty chcemy, chociaż przez czas koncertu być z nim sam na sam iść za jego wyobraźnią, często siebie odnajdując w życiu pełnym trosk, napięć walk poszukiwań niepokojów Waldemarowi Koconowi udało się przenieść nas w jego świat

Z jego koncertu była świeżość szczerość i autentyczność przeżyć bogata wyobraźnia energia młodość

Był głosem naszego sumienia, głosem nas samych "

Maria T Gruner - Dziennik Polski - Detroit

" Koncert W Koconia to istne nabożeństwo to misternum, w którym uczestniczy cała widzownia Głos Koconia - to głos który mówi za nas "

Leszek Zielński - Głos Polonii

PEKAO-Travel

NAJTAŃSZE PRZELOTY CZARTEROWE NON-STOP DO POLSKI

Jedynie samoloty Polskich Linii Lotniczych
LOT zapewniają przeloty

NON-STOP
TORONTO - WARSZAWA - tylko 8 godzin
WARSZAWA - TORONTO - tylko 9 godzin

Toronto Warszawa		DOWOLNE DNI ODLOTU I POWROTU	Warszawa Toronto	
March 22	April 24		April 24	May 8 15 22 29
				375 00
May 8 15				
				400 00
May 22 29				
June 5 7 12 14 17 19 21				
				425 00
June 24 26 28				
July 1 3 5 8 10 12 15 17 19 24 26 31				
				460 00
August 2 7 9 14 16 21 23 28 30				
				425 00
September 4 6 11 18 25				
October 2 9 23	November 6			
				400 00
November 20	December 18 20			
				425 00

BONUS

Bezpłatny, powrotny bilet lotniczy z Warszawy
do jednego z 10 wybranych lotnisk krajowych

Prosimy nie zwlekać i już rezerwować miejsce
u swego agenta podróży lub bezpośrednio w PEKAO TRAVEL

532 ANNETTE STREET, TORONTO, ONTARIO M6S 2C2

OGŁOSZENIA

O PRACY

Wszystkie ogłoszenia osob oferujących pracę lub poszukujących pracy zamieszczamy bezpłatnie trzykrotnie. Ostatni termin - poniedziałek, godz 3 00 po południu

TECHNIK chemik analityk z 6 mies doświadczeniem kanadyjskim i 8 letnim z Polski szuka pracy w laboratorium Joan na Toronto tel 267 1060

POSIADEM prawo jazdy kat A ukończyłem Transport driver training school i chciałbym podjąć pracę w tym zawodzie. Tel pog 16-tej (519)685-6627

POTRZEBNA opiekunka do dwójki dzieci 2 i 3 lata możliwość zamieszkania na miejscu (York East) Warunki do uzgodnienia Tel 690-3285

MEZCZYZNA poszukuje pracy w okolicach Scarborough Tel 283-0160

POTRZEBNA krawcowa Tel 265-0263 8-11 rano 588-5936 11-6 wieczorem

SOLIDNA pani zajmie się sprzątaniem domów Posiada dużą praktykę Tel 241 2992

POTRZEBNA kobieta do szycia Tel 361 3147

POTRZEBNA samodzielna zaradna ekspedientka z dobrym angielskim do sklepu z zabawkami Tel 762 9880

ZAOPIEKUJE się dzieckiem w własnym mieszkaniu Mississauga tel 274-6501

ZAOPIEKUJE się dzieckiem powyżej roku u siebie w domu Jane Steels Tel 661 5706

RESPONSIBLE lady is required to take care of a handicapped russian speaking woman in Montreal live in position some English or French is necessary to deal with nurses doctors and taxi drivers (514) 484-2234

POTRZEBNE panie do sprzątania Proszę telefonować po godz 8 wiecz Tel 487 7897

POTRZEBNA kobieta do pracy domowej przy dorosłych Tel 881-6208

NOWO przybyły mężczyzna 24 lata z praktyką w artystycznej obróbce metali kolorowych poszukuje podobnej lub innej pracy Tel 762-5335

POTRZEBNA pani dochodząca do 3-letniej dziewczynki od poniedziałku do piątku Okolica Don Mills tel 421 3437

ZAOPIEKUJE się dzieckiem w własnym domu w Mississauga Tel 823-1675

DOŚWIADCZONA wychowawczyni z przedszkola zaopiekuje się dzieckiem najchętniej u siebie w domu Okolica Oakville Tel 845-4908

POTRZEBNA pani do zajęcia się 3-letnim dzieckiem i mieszkaniem Tel 266-5390

PILNIE potrzebna pani do 2 letniego chłopca na stałe lub dochodząca (King & Bathurst) tel 363-5217 Proszę dzwonić do 2 p m lub po 6 wiecz

PRZYJME do stałej pracy osoby z doświadczeniem budowlanym z Polski Dzwonąc do 10 p m tel 251-0646 279-6133

ENERGICZNA młoda kobieta poszukuje pracy od pon do piątku tel 261 2056

ODOPOWIEDZIALNA pani zaopiekuje się dzieckiem u siebie w domu Mississauga Kirvin St tel 276-6799

SZUKAM pracy jestem spawaczem mogę też wykonywać inne prace Toronto tel 244-4115

ZAOPIEKUJE się dzieckiem najchętniej na part time okoliczności Scarlet Rd Eglinton Royal York lub przyjmuję sprzątanie Toronto tel 246-0117

NOWO przybyły szuka pracy w godzinach popołudniowych i w weekendy Toronto tel 763-6482 po 5 po poł

ZAOPIEKUJE się dzieckiem od lat trzech w własnym domu Tel 239 2052

PANI do pomocy w domu bez dzieci lekka praca Toronto tel 486-1966 6-8 wiecz

MŁODY mężczyzna mający praktykę w obsłudze spychacza i koparki podejmuje pracę Tel 536-5029

ZAKŁAD FOTOGRAFICZNY

ANKA & PETER
2374 Bloor St W Toronto
TEL 769 4488
Zdjęcia i portrety na różne okazje

MTW DRAPES
PRZYJMUJEMY ZAMOWIENIA INDYWIDUALNE I DO SKLEPÓW
TEL 751 - 9360 i 625 - 3539

KONGRES Polonii Kanadyjskiej Zarząd Główny poszukuje studenta/ki do pracy na okres wakacji tj 7 czerwca do 28 sierpnia Wymagania powyżej 18 lat student/ka znajomość języka polskiego i angielskiego pisanie na maszynie Po bliższe informacje proszę dzwonić (416) 532 2876 poniedziałek-piątek godz 10-5 po pol

ZAOPIEKUJE się dzieckiem w wieku 2-4 lat Toronto okoliczności Berry Rd i Park Lawn Tel 252-2781

PANI przyjmie opiekę nad dzieckiem 2-5 lat także chętnie pomoże w domu gotowaniu itp Toronto tel 423-9171

POTRZEBNA pani do lat 35 od zaraz do pomocy w domu z zamieszkaniami na miejscu Toronto tel 731-6117

ENERGICZNA pani wykona każdą pracę Tel 625-4989

UDZIELAM lekcji rysunku Tel 625-4989 Proszę Magdę

PRACOWNICY na budowę potrzebni Mogą być również niewykwalifikowani TEL 247-4437 dom 231-0600 bus Proszę Boba

SPAWACZ slusarz 15 lat praktyki w Polsce szuka pracy także w innych dziedzinach Toronto 266-4631

MŁODY mężczyzna szuka pracy proszę dzwonić wieczorem od 7 do 10 Toronto Tel 279 2769

POTRZEBNY hydraulik najchętniej nowo przybyły Toronto tel 822-6826

FIRMA remontowo budowlana zatrudni doświadczonych pracowników ze stałym pobytem. Znajomość angielskiego i prawo jazdy pomocne Toronto tel 233-6088

POTRZEBNY architekt na part time lub kreslarz tel 537 2010 wiecz

POTRZEBNA niepaląca opiekunka do 4-miesięcznej dziewczynki z zamieszkania niem lub dochodząca podstawowy angielski wymagany w Mississauga dzwonić między 9 rano a 7 wiecz tel 270-2751

ZAOPIEKUJE się dzieckiem Scarboro rough tel 261 7518

PODEJME pracę jako kucharz lub pomoc kucharza najchętniej w Etobicoke Tel 251-0983

ZAOPIEKUJE się dzieckiem u siebie w domu Bardzo dobre warunki okoliczności Royal York i Queensway tel 252-8417

ZAOPIEKUJE się dzieckiem w własnym domu Mississauga tel 273-6885

ZATRUDNIĘ kierowców do rozwiezienia pizzy tel 249-7335 po g 16 Scarlett Lawrence

PRZYJME pana do wspólnego pokoju tel 238-3054

Pracującej osobie wynajmę umeblowany pokój z używalnością kuchni i łazienki po przystępnej cenie, okoliczności Royal York i Queensway Tel 251-0983

WARSZAWA' Sadyba 3 pokojowe komfortowe, słoneczne z telefonem, jasna kuchnia, łazienka balkon Tadeusz Więkowski TEL (519) 673 6116

WYNAJME pokój neumeblowany dla niepalącej osoby Mississauga Bloor i Central Pkwy tel 275-4759

PRZEWODZKI BLISKIE I DALKIE oraz wszelkie przewozy towarów Umiejętność cny Solidna i szybka obsługa TORONTO, Tel 691-3161 JANUSZ

PRZEWODZKI BLISKIE I DALKIE oraz wszelkie przewozy towarów Umiejętność cny Solidna i szybka obsługa TORONTO, Tel 691-3161 JANUSZ

PRZEWODZKI BLISKIE I DALKIE oraz wszelkie przewozy towarów Umiejętność cny Solidna i szybka obsługa TORONTO, Tel 691-3161 JANUSZ

PRZEWODZKI BLISKIE I DALKIE oraz wszelkie przewozy towarów Umiejętność cny Solidna i szybka obsługa TORONTO, Tel 691-3161 JANUSZ

PRZEWODZKI BLISKIE I DALKIE oraz wszelkie przewozy towarów Umiejętność cny Solidna i szybka obsługa TORONTO, Tel 691-3161 JANUSZ

PRZEWODZKI BLISKIE I DALKIE oraz wszelkie przewozy towarów Umiejętność cny Solidna i szybka obsługa TORONTO, Tel 691-3161 JANUSZ

PRZEWODZKI BLISKIE I DALKIE oraz wszelkie przewozy towarów Umiejętność cny Solidna i szybka obsługa TORONTO, Tel 691-3161 JANUSZ

PRZEWODZKI BLISKIE I DALKIE oraz wszelkie przewozy towarów Umiejętność cny Solidna i szybka obsługa TORONTO, Tel 691-3161 JANUSZ

PRZEWODZKI BLISKIE I DALKIE oraz wszelkie przewozy towarów Umiejętność cny Solidna i szybka obsługa TORONTO, Tel 691-3161 JANUSZ

PRZEWODZKI BLISKIE I DALKIE oraz wszelkie przewozy towarów Umiejętność cny Solidna i szybka obsługa TORONTO, Tel 691-3161 JANUSZ

PRZEWODZKI BLISKIE I DALKIE oraz wszelkie przewozy towarów Umiejętność cny Solidna i szybka obsługa TORONTO, Tel 691-3161 JANUSZ

PRZEWODZKI BLISKIE I DALKIE oraz wszelkie przewozy towarów Umiejętność cny Solidna i szybka obsługa TORONTO, Tel 691-3161 JANUSZ

PRZEWODZKI BLISKIE I DALKIE oraz wszelkie przewozy towarów Umiejętność cny Solidna i szybka obsługa TORONTO, Tel 691-3161 JANUSZ

PRZEWODZKI BLISKIE I DALKIE oraz wszelkie przewozy towarów Umiejętność cny Solidna i szybka obsługa TORONTO, Tel 691-3161 JANUSZ

PRZEWODZKI BLISKIE I DALKIE oraz wszelkie przewozy towarów Umiejętność cny Solidna i szybka obsługa TORONTO, Tel 691-3161 JANUSZ

PRZEWODZKI BLISKIE I DALKIE oraz wszelkie przewozy towarów Umiejętność cny Solidna i szybka obsługa TORONTO, Tel 691-3161 JANUSZ

PRZEWODZKI BLISKIE I DALKIE oraz wszelkie przewozy towarów Umiejętność cny Solidna i szybka obsługa TORONTO, Tel 691-3161 JANUSZ

DOSKONAŁE zarobki Renowacja dywanów mebli tapicerskich Kontrakt z dużą firmą Mała inwestycja i sprawny samochód Konieczne informacje (416) 238-1838 od 8 do 9 p m

POTRZEBNI pracownicy do zbierania robaków Toronto 759-0216 po 6 po poł

POSZUKUJE pracy jako malarz TEL 588-0667

POTRZEBNA kobieta do opieki nad dzieckiem Wyżywienie mieszkanie zapewnione Wymagana znajomość języka ukraińskiego Dzwoncie 624-4411

MŁODY mężczyzna podejmie pracę jako pomocnik murarza od 510 Toronto tel 535-6887

POTRZEBNA opieka do 1 1/2-letniego dziecka 5 dni w tygodniu od 7 30 rano do 5 po poł Okoliczności Don Mills Eglinton tel 423-3392

PANI do pomocy w domu bez dzieci lekka praca Toronto 486-1966 6-8 wiecz

PANI do pomocy w domu bez dzieci lekka praca Toronto 486-1966 6-8 wiecz

PANI do pomocy w domu bez dzieci lekka praca Toronto 486-1966 6-8 wiecz

PANI do pomocy w domu bez dzieci lekka praca Toronto 486-1966 6-8 wiecz

PANI do pomocy w domu bez dzieci lekka praca Toronto 486-1966 6-8 wiecz

PANI do pomocy w domu bez dzieci lekka praca Toronto 486-1966 6-8 wiecz

PANI do pomocy w domu bez dzieci lekka praca Toronto 486-1966 6-8 wiecz

PANI do pomocy w domu bez dzieci lekka praca Toronto 486-1966 6-8 wiecz

PANI do pomocy w domu bez dzieci lekka praca Toronto 486-1966 6-8 wiecz

PANI do pomocy w domu bez dzieci lekka praca Toronto 486-1966 6-8 wiecz

PANI do pomocy w domu bez dzieci lekka praca Toronto 486-1966 6-8 wiecz

PANI do pomocy w domu bez dzieci lekka praca Toronto 486-1966 6-8 wiecz

PANI do pomocy w domu bez dzieci lekka praca Toronto 486-1966 6-8 wiecz

PANI do pomocy w domu bez dzieci lekka praca Toronto 486-1966 6-8 wiecz

PANI do pomocy w domu bez dzieci lekka praca Toronto 486-1966 6-8 wiecz

PANI do pomocy w domu bez dzieci lekka praca Toronto 486-1966 6-8 wiecz

PANI do pomocy w domu bez dzieci lekka praca Toronto 486-1966 6-8 wiecz

PANI do pomocy w domu bez dzieci lekka praca Toronto 486-1966 6-8 wiecz

PANI do pomocy w domu bez dzieci lekka praca Toronto 486-1966 6-8 wiecz

PANI do pomocy w domu bez dzieci lekka praca Toronto 486-1966 6-8 wiecz

PANI do pomocy w domu bez dzieci lekka praca Toronto 486-1966 6-8 wiecz

PANI do pomocy w domu bez dzieci lekka praca Toronto 486-1966 6-8 wiecz

PANI do pomocy w domu bez dzieci lekka praca Toronto 486-1966 6-8 wiecz

PANI do pomocy w domu bez dzieci lekka praca Toronto 486-1966 6-8 wiecz

PANI do pomocy w domu bez dzieci lekka praca Toronto 486-1966 6-8 wiecz

PANI do pomocy w domu bez dzieci lekka praca Toronto 486-1966 6-8 wiecz

PANI do pomocy w domu bez dzieci lekka praca Toronto 486-1966 6-8 wiecz

PANI do pomocy w domu bez dzieci lekka praca Toronto 486-1966 6-8 wiecz

PANI do pomocy w domu bez dzieci lekka praca Toronto 486-1966 6-8 wiecz

PANI do pomocy w domu bez dzieci lekka praca Toronto 486-1966 6-8 wiecz

PANI do pomocy w domu bez dzieci lekka praca Toronto 486-1966 6-8 wiecz

PANI do pomocy w domu bez dzieci lekka praca Toronto 486-1966 6-8 wiecz

PANI do pomocy w domu bez dzieci lekka praca Toronto 486-1966 6-8 wiecz

KUPIE elektryczną maszynę do pisania Tel 233 3690

SPRZEDAM MEBLE Stół, 6 krzeseł, sofa duża, mała, otomana, futeł - w kolorze brązowym stolik do kawy i pod lampę Dzwoncie po angielsku lub po polsku, tel 665-1531, 667-8565

DO SPRZEDANIA mieszkanie w Kielecach, 39 m kw Po bliższe informacje dzwonic (403) 278-3393

SPRZEDAM samochód MIRADA 1980 w doskonałym stanie - 6 cylindrów, oraz Vana 1978 na części w cenie \$ 100 TEL 251-4258

PROSPERUJĄCY biznes z kuletnią tradycją, w dobrym miejscu na Roncesvalles sprzedam - 24 tys gotówką lub 32 tys na spłaty Lease lokalu na dogodnych warunkach

DO SPRZEDANIA mieszkanie własnościowe w Warszawie osiedle w parku Srodmieście 2 pokoje, kuchnia łazienka telefon Wiadomość 487 3572

PROSPERUJĄCY biznes z kuletnią tradycją, w dobrym miejscu na Roncesvalles sprzedam - 24 tys gotówką lub 32 tys na spłaty Lease lokalu na dogodnych warunkach

DO SPRZEDANIA mieszkanie własnościowe w Warszawie osiedle w parku Srodmieście 2 pokoje, kuchnia łazienka telefon Wiadomość 487 3572

PROSPERUJĄCY biznes z kuletnią tradycją, w dobrym miejscu na Roncesvalles sprzedam - 24 tys gotówką lub 32 tys na spłaty Lease lokalu na dogodnych warunkach

DO SPRZEDANIA mieszkanie własnościowe w Warszawie osiedle w parku Srodmieście 2 pokoje, kuchnia łazienka telefon Wiadomość 487 3572

PROSPERUJĄCY biznes z kuletnią tradycją, w dobrym miejscu na Roncesvalles sprzedam - 24 tys gotówką lub 32 tys na spłaty Lease lokalu na dogodnych warunkach

DO SPRZEDANIA mieszkanie własnościowe w Warszawie osiedle w parku Srodmieście 2 pokoje, kuchnia łazienka telefon Wiadomość 487 3572

PROSPERUJĄCY biznes z kuletnią tradycją, w dobrym miejscu na Roncesvalles sprzedam - 24 tys gotówką lub 32 tys na spłaty Lease lokalu na dogodnych warunkach

DO SPRZEDANIA mieszkanie własnościowe w Warszawie osiedle w parku Srodmieście 2 pokoje, kuchnia łazienka telefon Wiadomość 487 3572

PROSPERUJĄCY biznes z kuletnią tradycją, w dobrym miejscu na Roncesvalles sprzedam - 24 tys gotówką lub 32 tys na spłaty Lease lokalu na dogodnych warunkach

DO SPRZEDANIA mieszkanie własnościowe w Warszawie osiedle w parku Srodmieście 2 pokoje, kuchnia łazienka telefon Wiadomość 487 3572

PROSPERUJĄCY biznes z kuletnią tradycją, w dobrym miejscu na Roncesvalles sprzedam - 24 tys gotówką lub 32 tys na spłaty Lease lokalu na dogodnych warunkach

DO SPRZEDANIA mieszkanie własnościowe w Warszawie osiedle w parku Srodmieście 2 pokoje, kuchnia łazienka telefon Wiadomość 487 3572

PROSPERUJĄCY biznes z kuletnią tradycją, w dobrym miejscu na Roncesvalles sprzedam - 24 tys gotówką lub 32 tys na spłaty Lease lokalu na dogodnych warunkach

DO SPRZEDANIA mieszkanie własnościowe w Warszawie osiedle w parku Srodmieście 2 pokoje, kuchnia łazienka telefon Wiadomość 487 3572

PROSPERUJĄCY biznes z kuletnią tradycją, w dobrym miejscu na Roncesvalles sprzedam - 24 tys gotówką lub 32 tys na spłaty Lease lokalu na dogodnych warunkach

DO SPRZEDANIA mieszkanie własnościowe w Warszawie osiedle w parku Srodmieście 2 pokoje, kuchnia łazienka telefon Wiadomość 487 3572

PROSPERUJĄCY biznes z kuletnią tradycją, w dobrym miejscu na Roncesvalles sprzedam - 24 tys gotówką lub 32 tys na spłaty Lease lokalu na dogodnych warunkach

DO SPRZEDANIA mieszkanie własnościowe w Warszawie osiedle w parku Srodmieście 2 pokoje, kuchnia łazienka telefon Wiadomość 487 3572

PROSPERUJĄCY biznes z kuletnią tradycją, w dobrym miejscu na Roncesvalles sprzedam - 24 tys gotówką lub 32 tys na spłaty Lease lokalu na dogodnych warunkach

DO SPRZEDANIA mieszkanie własnościowe w Warszawie osiedle w parku Srodmieście 2 pokoje, kuchnia łazienka telefon Wiadomość 487 3572

PROSPERUJĄCY biznes z kuletnią tradycją, w dobrym miejscu na Roncesvalles sprzedam - 24 tys gotówką lub 32 tys na spłaty Lease lokalu na dogodnych warunkach

DO SPRZEDANIA mieszkanie własnościowe w Warszawie osiedle w parku Srodmieście 2 pokoje, kuchnia łazienka telefon Wiadomość 487 3572

PROSPERUJĄCY biznes z kuletnią tradycją, w dobrym miejscu na Roncesvalles sprzedam - 24 tys gotówką lub 32 tys na spłaty Lease lokalu na dogodnych warunkach

DO SPRZEDANIA mieszkanie własnościowe w Warszawie osiedle w parku Srodmieście 2 pokoje, kuchnia łazienka telefon Wiadomość 487 3572

PROSPERUJĄCY biznes z kuletnią tradycją, w dobrym miejscu na Roncesvalles sprzedam - 24 tys gotówką lub 32 tys na spłaty Lease lokalu na dogodnych warunkach

DO SPRZEDANIA mieszkanie własnościowe w Warszawie osiedle w parku Srodmieście 2 pokoje, kuchnia łazienka telefon Wiadomość 487 3572

PROSPERUJĄCY biznes z kuletnią tradycją, w dobrym miejscu na Roncesvalles sprzedam - 24 tys gotówką lub 32 tys na spłaty Lease lokalu na dogodnych warunkach

DO SPRZEDANIA mieszkanie własnościowe w Warszawie osiedle w parku Srodmieście 2 pokoje, kuchnia łazienka telefon Wiadomość 487 3572

PROSPERUJĄCY biznes z kuletnią tradycją, w dobrym miejscu na Roncesvalles sprzedam - 24 tys gotówką lub 32 tys na spłaty Lease lokalu na dogodnych warunkach

DO SPRZEDANIA mieszkanie własnościowe w Warszawie osiedle w parku Srodmieście 2 pokoje, kuchnia łazienka telefon Wiadomość 487 3572

PROSPERUJĄCY biznes z kuletnią tradycją, w dobrym miejscu na Roncesvalles sprzedam - 24 tys gotówką lub 32 tys na spłaty Lease lokalu na dogodnych warunkach

DO SPRZEDANIA mieszkanie własnościowe w Warszawie osiedle w parku Srodmieście 2 pokoje, kuchnia łazienka telefon Wiadomość 487 3572

PROSPERUJĄCY biznes z kuletnią tradycją, w dobrym miejscu na Roncesvalles sprzedam - 24 tys gotówką lub 32 tys na spłaty Lease lokalu na dogodnych warunkach

DO SPRZEDANIA mieszkanie własnościowe w Warszawie osiedle w parku Srodmieście 2 pokoje, kuchnia łazienka telefon Wiadomość 487 3572

POLIMEX

PACZKI DO POLSKI

2053 Dundas St W, Toronto, Ont

M6R 1W8 Tel 537-7914

1575 Sismet Rd Unit 7, Mississauga, Ont

Tel 624-1965

PACZKI MORSKIE • PACZKI LOTNICZE

Oficjalny przedstawiciel

OWOCE • WIRUSOWE • SAMOCHODY
GOTOWKA DO RĄK • LEKI • BONY
KONTA

POLIMEX to najstarsza wyspecjalizowana firma
wysyłkowa z Toronto Skorzystaj z jej usług

COMPUTER
DISTRIBUTING

Autoryzowany przedstawiciel firmy American Computer

121 Roncesvalles Ave, Toronto, Ont M6R 2K9

DARRELL KENT REAL ESTATE LTD

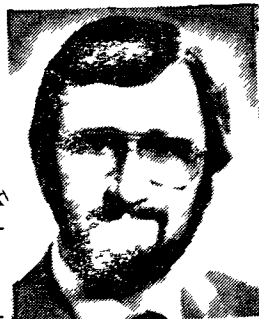

ZYGMUNT PRZETAKIEWICZ
Office Car Res
766-4088 460-5464 769-9494

1111 Kipling Ave - na północ od Bloor - 25-letni, luksusowy bacsplitt, cztery sypialnie, podwójny garaż - \$349,000
1322 Queen St West - lokal na restaurację o pow 2500 Sq F oraz dwa dwu-sypialniowe apartamenty, po kapitalnym remoncie, dochód roczny \$52,000 Cena wywoławcza \$649,000
6 King St Cr - OKAZJA!!! przy Weston i Lawrence 10 pokoi, dwie kuchnie, prywatnyjazd, ogród warzywno-owocowy Dostaniesz hipotekę na \$250,000, 7½% na pięć lat - \$290,000
39 Dudley Ave - przy Young i Sheppard - luksusowa rezydencja na 0,2 acra, po generalnym remoncie - \$315,000
100 Quebec - luksusowe 2-sypialniowe condominium - \$185,000
2045 Lakeshore Blvd - Palace Pier - Ponad 1100 Sq F na 43 piętrze z unikalnym widokiem na jezioro i centrum - \$229,000

JOHN WOLWOWICZ
CHOLKAN BIURO - 236 - 2666
DOM - 251 - 8161

JAN WOLWOWICZ
- 15 LAT DOSWIADCZENIA W "REAL ESTATE"

Etoibicoke - 6-plex Dochód roczny brutto \$46,000 Budynek solidnej konstrukcji, duża parcela, prywatnyjazd Pospiesz się jutro może już być sprzedany Tylko \$ 499,000

Zachodnia Mississauga - Backsplit - 4-sypialniowy, pokój rodzinny z ceglanym kominkiem, duża kuchnia ze "skylight", 3 łazienki, "rec-room" z barem, dużo owocowych drzewek w ogrodzie Tylko \$ 239,000

RE/MAX
West Realty Inc. Realtor
an independent member broker

IRENA STOCKI
Biuro 745 2300
Dom 793 5902

przedstawicielka firmy RE/MAX West Realty Inc.
ZAPEWNIAM
• sprzedaż każdej nieruchomości w najkrótszym czasie za najlepszą cenę;
• kupno odpowiedniej nieruchomości zgodnie z życzeniami klienta
FACHOWY I SOLIDNY

Century 21 MARQUIS
2820 Markham Road, Scarborough, Ontario M1S 2B2
Bus (416) 298 - 3113

ANDREW MARCZAK
Res 266 - 9365
UDZIAŁ W SZUKANIU I KILKUPOMOCY
PRZY KUPNIE-SPRZEDAŻY DOMU
W Wschodniej części miasta

Tower
METRO TORONTO

DOSWIADCZONY PRACOWNIK REAL ESTATE
Sprzedaz-kupno, wynajem domów, interesów i apartamentów
Solidna i fachowa pomoc w załatwianiu formalności prawnych i finansowych

KAMIL KOWALCZYK
Biuro 536 5000 Dom 690 4182
24 godzinny serwis

High Park połówka posiadająca 3 osobne apartamenty tylko \$179 000
Bloor Dundas trzy apart dom luksusowo wykończony podwójny garaż przewidywany dochód roczny \$28 000 cena \$229 000
Bloor/Brock 3 sypialniowy dom wymagający remontu blisko szkoły i komunikacji \$159 000
Davenport/Landsdown 2 sypialniowa połówka do kapitalnego remontu cena wywoławcza \$129 900
Kington/Bloor 2 sypialniowe bungalowy z wykończoną piwnicą garażem i działką o wymiarach 42 x 138 położone na spokojnej ulicy tylko \$188 000

SPRZEDAM 3-piętrowy, ładny "townhouse", ostatni w bloku, z ogrodem wychodzącym na park z urządzeniami rekreacyjnymi, nad rzeką Humber Wygodny rozkład dla wielopokoleniowej rodziny lub rodziny z lokatorem

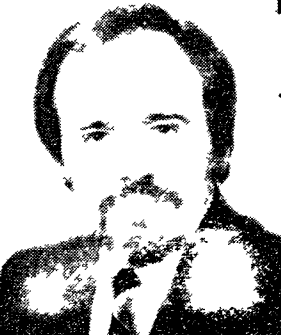
3 sypialnie i łazienka na 3 piętrze Na drugim - pokój dzienny z jadalnią, widna kuchnia, mała łazienka z pralnią, ogrzewany, oszklony balkon, Cena TYLKO 129 500
Do objęcia pod koniec czerwca
Dzwoncie 890 - 2145

ADVANCE REAL ESTATE LTD
KRZYSZTOF KRUCZEK
udzieli fachowej pomocy w sprawach kupna i sprzedaży nieruchomości

Po bliższe informacje proszę dzwonić
KRZYSZTOF KRUCZEK
TEL biuro 534 9246 dom 748-8767

EAGLE
REAL ESTATE LTD

Sprzedaz i kupno nieruchomości
na dogodnych warunkach
Komputerowa wycena domów
Załatwianie formalności finansowych
Fachowa i solidna obsługa

ALEKSANDER OKOŁO-KULAK
Biuro 259 - 9231
dom 621 - 3457

ANNA KRYSIAK
Future I R E Ltd
130 Kennedy Ave
Bloor West Village

zapewnia
solidną i zycziwą obsługę przy sprzedaży - kupnie nieruchomości, załatwienie hipotek na dogodnych warunkach oraz formalności prawnych
• 24-godzinny serwis
• Najaktualniejsze informacje poprzez komputerowe połączenie z Toronto Real Estate Board

WEST TORONTO - MISSISSAUGA - BRAMPTON
Biuro 769 - 3300 Dom 247 - 8326

• Mississauga townhouse 3 sypialnie 2 łazienki duża kuchnia profesjonalnie wykończony basen z barem duże wykończone patio wygodna lokalizacja cena \$138 900
• Brampton 4-sypialniowy townhouse 2 łazienki piękny basen boazeria sosnowa bar ze zlewem przestronna kuchnia ogrodowe patio cena \$129 000

High Park National Realtor
REAL ESTATE LTD
217 RONGESVILLE AVE
TORONTO ONT M6R 2L6

1000 sprzedanych domów
Istniejąca od 1972 r firma 40 agentów poleca Państwu wszelkiego rodzaju domy i interesy, 3-dniowe, komputerowe wyprzedzenie w informacji gwarantuje najlepsze okazje

Proszę dzwonić całą dobę
532 - 4441

Century 21
PETER POBOJEWSKI
Tel biuro 743-7722,
dom 890-2145

• Północne Etoibicoke okazja tylko \$ 118 900 cena wywoławcza za 3-sypialniowy townhouse wykończony basen garaż duża ogrodzona parcela z wyjściem na park raj dla dzieci i dorosłych
• Południowe Etoibicoke wolno stojący duży dom z garażem i apartamentem w basencie wynajmowanym za \$450 miesięcznie Cena wywoławcza \$ 187 900
• Brampton wolno stojący 3-sypialniowy dom wykończony basenem prywatnyjazd Cena wywoławcza tylko \$139 9000
• 5 minut od polskiego kościoła M Kolbe w Mississauga przepiękny 10-pokojowy dom z dwoma garażami prywatnym jazdem jedna z najlepszych okolic Cena wywoławcza \$299 900
• Burnhamthorpe/Maria Rd 3-piętrowy basen split piękna parcela z prywatnym jazdem Cena tylko \$146 000

K SEE REAL ESTATE INC
REAL ESTATE MORTGAGE & INVESTMENT CONSULTING
TEL (416) 977-0578 TEL FAX 06 217622 K SEE ACURCOM 10B
500 University Ave # 618 Toronto, M5G 1V7

Na całym obszarze Metropoli Torontonskiej pośrednictwo w handlu nieruchomościami Domy mieszkalne obiekty handlowe i przemysłowe Skomputeryzowana obsługa 24 godziny na dobę
Bezpłatne oszacowanie wartości obiektów Szybko załatwiamy (banki hipoteki mortgage (do 90%) po uzyskaniu aprobaty

• Hotel i Tawerna dochód roczny netto 350 tys + niska wpłata Cena 2 miliony
• Ekstraluksusowe kondominia One Park Lane (St Patrick & Subway) 1 2 sypialnie \$ 189 900 297 500
• Restauracja i 3 sypialniowy apartament \$ 175 tys
• Dom 4 sypialnie Cawthra i Burnhamthorpe \$ 269 900
• 246 akrow k Oshawy \$ 199 500
• Parcela budowlana 1 akr Queen blisko Yonge St

ANTHONY SAMOTUS A.C.M.A.
TEL biuro 977-0578, dom 926-9877
SIECNI POSŁUCHAWKI NIE ZWIEKAJ

ADVANCE REAL ESTATE LTD
1055 Bloor St W
TEL 534 - 9246

LECH (Les) ZEMBRZUSKI
TEL biuro 534 - 9246,
dom 255 - 6793

Proszę kontaktować się z Lechem po przyjazną i fachową obsługę

• Centrum Mississauga piętrowy dom na dużej ogrodzonej działce trzy sypialnie 'den' garaż z podjazdem duży drewniany taras częściowo wykończony "basement", dogodna lokalizacja dobra cena
• North York duży czterosypialniowy szeregowiec 'family room' pralnia garaż ogrodzony ogródek, dobra lokalizacja w pobliżu autostrady 400/Sheppard

BARBARA SAWALA
udzieli wszelkiej pomocy i informacji w zakresie sprzedaży kupna i wynajmu posiadłości w Burlington Hamilton i okolicach
Prosimy dzwonić
Alec Murray Real Estate Co Ltd
(416) 639 - 8004 - czynny całą dobę

TEL domowy (416) 332 - 8119

Kupno czy sprzedaż domu nie musi być wielkim problemem.
Unikniesz niepewności i ryzyka korzystając z usług

Morningstar Real Estate Ltd.

Chris Todorow
w każdej chwili służę radą i pomocą
Dzwoń do biura 231-8100 lub do domu 897-0946
5468 Dundas Str W, Suite 233, Etoibicoke, Ont M9B 6E3

UNIVERSAL HARDWOOD FLOORING
cyklinowanie nowych i starych podłóg drewnianych jak również malowanie oraz instalowanie wszelkiego rodzaju podłóg
Najlepsze ceny oraz pierwszej klasy obsługa
287 Scarlett Rd Apt 3 Toronto
ONTARIO M6N 4L1
TEL 763 - 2270
ANDRZEJ ZAREMBA

Odgłosy 23 -kolejki I ligi

Pogon Szczecin GKS Katowice 7:2 (3:0) Bramki Pogon K Sokolowski 5 29 76 Lesniak 64 170 Benesz 30 1 Ostrowski 79 Katowice Morcinek 75 1 Hetmanski 89 Widzow 18 tys W meczu dwóch czołowych drużyn padło aż 9 bramek z tego 7 dla Pogoni która rozegrała doskonale spotkanie Piłkarze szczecinscy grali z olbrzymią ambicją a druga linia pod dowództwem M Ostrowskiego pracowała bez błędnie Już dawno w Szczecinie nie widziano tylu wspaniałych akcji i bramek

Stal Mielec ŁKS Łódź 0:0 Widzow 4 tys Przeciwnictwo meczu szczecińskiego szary i bezbarwny w którym do słabo spisującej się Stali dostrzelił się Łódź nie tworząc bardzo nudnego widowiska Po meczu panowały opinie że nie powinno się przyznawać drużynom punktów za takie widowiska

Ruch Chorzów Lechia Gdansk 0:0 Widzow 8 tys Coż można pisać o meczu w którym od dano po jednym celnym strzale na bramkę i to dopiero po 80 min (Waleszczyk i Pekala) Lechia grała na remis i pilnowała swojej bramki a Ruch bił głową w mur

Śląsk Wrocław - Zagłębie Lubin 1:0 (1:0) Widzow 15 tys Bramka Tarasiewicz 4 Było to także słabe spotkanie do którego wrocławianie po deszczu na luzie Gdyby piłkarze Zagłębia zagraли bardziej odważnie mogliby zdobyć jeden punkt Piłkarze Śląska obudzili się dopiero pod koniec meczu stwarzając kilka groźnych sytuacji

Motor Lublin Lech Poznań 2:0 (1:0) Bramki Kudyba 45 58 Widzow 2:5

NIESZCZĘŚNE ATENY

Chciałbym jeszcze wrócić do tego meczu aby podzielić się z Czytelnikami informacjami jakie przeczytałem na temat tego meczu Duzo o tym meczu nie można pisać jako że Polacy zagraли kolejny bardzo nieudany mecz Ich gra była wolna anemiczna i niedokładna Brak było strzałów z dystansu a przy tym które były trener Łazarek łapał się z rozpaczą za głowę Grecy wygrali zasłużenie po bramce Saravakosa w 58 min Bramka ta w dużej mierze było zasługą bramkarza Kazimierskiego który fatalnie przepuścił strzał greckiego zawodnika Polacy zagraли w następującym składzie: Kazimierski Pawlak Wójcicki Król, Wodarczyk Matysik Ostrowski (58 Prusik) Tarasiewicz Dziekanowski - Furtok (66 Lesniak) Smolarek

UEFA nie pobiła

Wynikiem bardzo zaciętej i nerwej gry podczas dwumeczu półfinałowego o Puchar Europy pomiędzy Bayern Monachium a Realem Madryt były dwie czerwone kartki dla Augenthalera (Bayern) i Juanito (Real) oraz chuligańskie wybryki kibiców w Madrycie Komisja dyscyplinarna UEFA bardzo surowo potraktowała te wybryki i posypała się surowe kary Juanito który w pierwszym meczu z Bayernem kopnął w twarz leżącego na ziemi Matthausa został zdyskwalifikowany od wszelkich meczów pod egidą UEFA do 31 lipca 1992 roku Augenthaler został odsunięty od 4 meczów Klub Real Madryt musi zapłacić 40 tys franków szwajcarskich kary ponadto dwa następne mecze pucharowe (w przyszłorocznej edycji) Real ma rozegrać przy pustych trybunach bez udziału także TV i radia Jak z tego wynika UEFA wzięła się ostro za walkę z chuliganstwem na boisku i poza nim i bardzo słusznie

Duża niespodzianka w Lublinie Piłkarze Motoru którzy już są praktycznie w II lidze zagraли dobry mecz gorzej zdecydowanie nad piłkarzami Lecha którzy zlekcewazyli przeciwnika i zagraли bardzo nonszalancko

Olimpia Poznań Legia Warszawa 1:1 (0:1) Bramki Olimpia Czaron 88 Legia Latka 37 Widzow 5 tys Piłkarze Legii przeważali pod każdym względem w pierwszej połowie i zasłużenie objęli prowadzenie Druga część meczu to bardzo ambitna gra Olimpii która za wszelką cenę chciała zdobyć bramkę co jej się zresztą udało na 2 min przed końcem gry

Gornik Zabrze Gornik Wałbrzych 1:1 (0:0) Bramki Gornik Z Urban 52 Gornik W Kosowski 85 Widzow 15 tys Gornik Zabrze był drużyną nadającą ton grze Stworzył dużo sytuacji pod bramkowych z których wykorzystał tylko jedną w pozostałych sytuacjach zabranie razili nieskutecznością Nawet Pałac spudłował z karnego Wałbrzyszan los wynagrodził za ambitną grę bramką Kosowskiego

Widzew Łódź Polonia Bytom 3:0 (0:0) Bramki Chałaskiewicz 49 Putek 73 i Wraga 78 Widzow 7 tys Dobry mecz w Łodzi Piłkarze Widzewa nie schodzili z połowy drużyny bytomskiej ale worek z bramkami otworzył się dopiero w II połowie Zasłużone zwycięstwo dobrze grających Łódzian

II LIGA

GRUPA I

● Odra — Gwardia K	1:0
● Piast G — Piast N R	2:0
● Szombierki — Bałtyk	0:0
● Stilon — Urania	2:0
● Jastrzębie — Dozamet	2:0
● Arka — Gwardia	0:0
● Chrobry — Ślęza	3:0
● Radomiak — Zawisza	0:0

1 Szombierki	22	33	38—13
2 Bałtyk	22	31	24—12
3 Zawisza	22	29	30—24
4 Jastrzębie	22	28	25—16
5 Stilon	22	28	25—16
6 Piast Gliwice	22	26	23—19
7 Piast N R	22	23	24—20
8 Radomiak	22	21	30—26
9 Odra Wodź	22	21	15—15
10 Ślęza	22	21	18—20
11 Gwardia W	22	19	15—22
12 Chrobry	22	17	16—22
13 Dozamet	22	17	16—22
14 Urania	22	14	15—26
15 Arka	22	13	18—32
16 Gwardia K	22	11	9—26

GRUPA II

● Zagłębie — Górniki	2:0
● Hutnik K — Sandecja	3:1
● Włókniarz — Jagiellonia	0:0
● Korona — Stal	2:2
● Hutnik W — Igłopol	0:0
● Resovia — Bron	2:0
● Olimpia — Wisła K	1:2
● Avia — Wisła P	4:0

1 Jagiellonia	22	43	40—9
2 Stal	22	33	35—17
3 Górniki	22	31	28—14
4 Hutnik K	22	27	27—18
5 Wisła K	22	27	28—20
6 Avia	22	23	19—19
7 Zagłębie	22	22	18—16
8 Włókniarz	22	22	19—20
9 Igłopol	22	22	22—22
10 Resovia	22	18	15—21
11 Olimpia	22	17	20—31
12 Hutnik W	22	15	19—30
13 Bron	22	15	18—30
14 Wisła P	22	14	12—24
15 Korona	22	13	13—24
16 Sandecja	22	11	11—29

7 bramek w Szczecinie

25 ta kolejka przyniosła dwa bardzo ważne mecze na szczycie w których spotkały się cztery zespoły z czołówki W Szczecinie Pogon zademonstrowała znowu znakomitą skuteczność i Legia, która strzeliła aż 3 bramki mimo wszystko zeszła z boiska pokonana Gornik Zabrze wywiozł punkt z Wrocławia i jest coraz bliżej upragnionego tytułu Niespodziewanie świetny finisz demonstruje Widzew który wyładował w czołówce i będzie zapewne walczył o miejsce w Pucharze UEFA

WYNIKI 25 KOLEJKI	
Stal Mielec Polonia Bytom	1:2
Olimpia Poznań Zagłębie Lubin	0:0
Lechia Gdansk Lech Poznań	0:1
Widzew Łódź Gornik Wałbrzych	3:0
Ruch Chorzów ŁKS Łódź	0:0
Moto Lublin GKS Katowice	0:0
Śląsk Wrocław Gornik Zabrze	1:1
Pogon Szczecin Legia W wa	4:3

TABELA

		pkt	bramki
1	Gornik Z	43	45 16
2	Pogon	37	57 35
3	Katowice	35	42 24
4	Slask	34	34-21
5	Widzew	33	30 22
6	Legia	30	36-26
7	Lech	29	36-28
8	LKS	24	27 28
9	Zaglebie	23	20 21
10	Olimpia	21	20-29
11	Gornik W	19	27-40
12	Lechia	18	18 26
13	Ruch	16	14-28
14	Polonia	16	19 34
15	Stal	15	21 37
16	Motor	7	15-46

Boniek odchodzi z Romy

Włoskie gazety podały wiadomość że Zbigniew Boniek polski piłkarz grający w Romie zamierza zmienić klub Podobno polski piłkarz nie może dojść do porozumienia z włoskimi menedżerami klubu Również trener Romy G Eriksson zakomunikował że odejdzie z drużyny Nie wiadomo gdzie zagra Zbigniew Boniek Włoscy dziennikarze piszą że będzie to prawdopodobnie hiszpański klub albo jakas włoska drużyna Obecnie dzieła Romy prowadzą rozmowy z kierownictwem Werder Brema (RFN) w sprawie ewentualnego zakupu najlepszego napastnika RFN R Voellera

Buncol za drogi dla Bayeru

Dobra gra Andrzeja Buncola w Bundeslidze zaczyna powoli procentować Ostatnio jego osobą zainteresował się Bayer Uerdingen i są prowadzone rozmowy w sprawie przejścia do tej drużyny A Buncola Jednak cena 1 mln marek jaką zażądali za Buncola przedstawiciele Homburga niezbyt odpowiada działaczom Uerdingen i jak na razie rozmowy stanęły w martwym punkcie

UWAGA KIBICE PIŁKARSCY!

14 maja, w czwartek, na stadionie Centennial przy ul Rathburn odbędzie się mecz pucharowy pomiędzy KS Lato a klubem z Brandford Wszystkie chętnych serdecznie zapraszamy Godz rozpoczęcia meczu 7 00 wieczorem KS Lato bardzo solidnie przygotował się do tego sezonu pod okiem byłego zawodnika Polonii Bytom trenera Maczki KS Lato zaprasza młodzież na treningi piłkarskie ZGŁOSZENIA Stefan Emerling 624 6799

Klempel nadal postrachem bramkarzy

Polski piłkarz ręczny Jerzy Klempel (dawniej Śląsk Wrocław) występujący od dłuższego czasu w zachodniemieckim zespole Frisch Auf Goeppingen błysnął znowu niesamowitą skutecznością i w meczu I ligowym z Tus Howfeier strzelił aż 18 bramek Rekord Bundesligi jeżeli chodzi o ilość strzelonych bramek w jednym meczu należy także do Klempela i wynosi 19 bramek

Wspaniały skok Salberta

W Montoellier odbyły się pokazowe skoki o tycze Rewelacyjną formę zademonstrował Francuz Ferenc Salbert 27 letni Salbert w pierwszym skoku pokonał poprzeczkę na wysokości 6 02 m Rekord świata należy do S Bubki (ZSSR) i wynosi 6 01 Następnie Salbert próbował pokonać 6 10 jednakże bezskutecznie Kim jest Salbert? zapewne zapyta część Czytelników Jest to Węgier który ożenił się we Francji i postanowił tam pozostać Za proponował jednak Węgierskiemu Związkowi Lekkoatletycznemu chęć startu we wszelkiego rodzaju zawodach jako reprezentant Węgier Działacze węgierscy odmówili Salbertowi więc ten przyjął obywatelstwo francuskie i skacze coraz wyżej ku radości Francuzów i rozpaczki węgierskich działaczy

40 Wyciąg Pokoju

Trener Ryszard Szurkowski ustalił szóstkę reprezentantów która będzie broniła barw Polski w 40 Wyciągu Pokoju Oto wybranci trenera Szurkowskiego Zenon Jaskuła Mieczysław Karłowicz Andrzej Mierzejewski Marek Szerszynski Mieczysław Uryga i Zdzisław Wrona Liderem kolarzy podczas jubileuszowego wyciągu został najstarszy i najbardziej doświadczony Andrzej Mierzejewski

ZUZEL

Wystartowała już ekstraklasa żużlowa w której zgodnie z nowym regulaminem drużyna która wygra z przewagą 24 pkt lub większą uzyskuje dodatkowy punkt a drużyna przegrana punkt minusowy Mistrz Polski Apator Toruń po fatalnym starcie z czyną powoli odrabiać straty Oto wyniki czwartej kolejki Wybrzeże Gdansk Start Gniezno 63 26 Stal Gorzów Stal Rzeszów 53 37 ROW Rybnik Falubaz Ziel G 41-49 Unia Tarnów Apator Toruń 33 57 Unia Leszno Polonia Bydgoszcz 59 30

TABELA

1 Unia Leszno	4	10	+91
2 Wybrzeże Gdańsk	4	5	+37
3 Polonia Bydgoszcz	4	5	+36
4 Falubaz Ziel Góra	4	4	+3
5 Stal Gorzów	4	4	+1
6 Stal Rzeszów	3	4	+28
7 Apator Toruń	4	3	+1
8 Start Gniezno	3	1	-33
9 ROW Rybnik	4	1	-46
10 Unia Tarnów	4	1	-52

Z PIŁKĄ PRZEZ ŚWIAT

● Brazylijski napastnik Careca został kupiony przez FC Napoli za 5 4 mln \$ Careca będzie więc grał wspólnie w jednym klubie z Diego Maradoną Tylko pozazdrościć takiej pary na pastników

● FC Everton po zwycięstwie nad Norwich 1:0 został mistrzem Anglii

● Reprezentacja olimpijska Kanady przygotowująca się do meczu eliminacji olimpijskich z USA rozegrała towarzyskie spotkanie z Toronto Blizzard wygrywając 2:1

● Drużyna Diego Maradony Napoli po remisie z Fiorentiną 1:1 zdobyła po raz pierwszy w historii tego klubu tytuł mistrza Włoch

Z TENISOWYCH KORTÓW

@ Zwycięzcą bardzo dobrze obsadzonego turnieju tenisowego Forest Hill został Andres Gomez (Ekwador) który w finale pokonał Yanicka Noah (Francja) 6-4 7-6 7-6 W półfinale A Gomez zwyciężył B Beckera (RFN) 4-6 6-4 6-1 a Y Noah pokonał S Zivojinovicia (Jugosławia) 6-3 7-5 Finał gry podwójnej zakończył się zwycięstwem pary francuskiej G Forget/Y Noah która w finale pokonała parę amerykańską P Fleming/G Donnelly 4-6 6-4 6-1

@ Steffi Graf (RFN) odniosła kolejny sukces wygrywając tym razem "Italian Open" w Rzymie W finale S Graf pokonała G Sabatini (Argentyna) 7-5 4-6 6-0 było to jej już 27 zwycięstwo W półfinale Graf pokonała Sukowę (CSRR) 6-3 6-3 a Sabatini zwyciężyła Navratilową 7-6 6-1 Finał gry podwójnej zakończył się zwycięstwem pary Navratilowa/Sabatini nad parą Sukowa/Kode Kilsch 6-4 6-1

@ Turniej tenisowy w Tokio (Japonia) zakończył się niespodziewanym sukcesem Amosa Mansdorfa (Israel) który w finale zwyciężył M Mecira (CSRR) 6-2 6-4 Wcześniej Mansdorf wyeliminował m innymi J Connorsa (USA)

Finał kobiet w tym samym turnieju wygrała Z Garisson (USA) po zwycięstwie nad P Shriver (USA) 6-7 6-1 6-3

@ W I rundzie Pucharu Davisa (grupa B) reprezentacja Polski pokonała Zimbabwę 3:2 Decydujący o zwycięstwie punkt zdobył Wojtek Kowalski który pokonał Marka Gurr 3-6 6-3 6-3 6-3

@ Pokazowy turniej w Nimes (Francja) wygrał H Laconte (Francja) który w meczu o I miejsce pokonał J McEnroe (USA) 4-6 4-6 6-1 6-2 W piątym secie McEnroe zrezygnował z gry ze względu na kontuzję W meczu o III miejsce T Tulasne (Francja) zwyciężył M Wilandera (Szwecja) 6-7 6-2 7-6

Andres Gomez

Rubrykę sportową
zredagował -

Adam POLANSKI